

**προσεχώς**

Περιοδική έκδοση της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης

ΤΕΥΧΟΣ 26 - ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2015

**Κινηματογραφικές Λέσχες**

- 28ο Συνέδριο της Ομοσπονδίας Κινηματογραφικών Λεσχών Ελλάδας (Τρίκαλα) .....05  
Της *Σοφίας Βασιλείου*
- 27ο Συνέδριο της Ομοσπονδίας Κινηματογραφικών Λεσχών Ελλάδας (Καβάλα) ....09  
Της *Βιργινίας Στεφανοπούλου*
- Κινηματογραφικό Εργαστήριο της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης για τη δημιουργία ταινίας μυθοπλασίας μικρού μήκους ..... 11  
Της *Βιργινίας Στεφανοπούλου*

**Φεστιβάλ Φανταστικού Κινηματογράφου**

- Φεστιβάλ Φανταστικού Κινηματογράφου 2015 ..... 13  
Επιμέλεια: *Νώντας Σαρήης*

**Ο μύθος της Πανδώρας στη μεταπολεμική Ελλάδα**

- «Πανδώρα» (2006) του Γιώργου Σταμπουλόπουλου ..... 15  
Συζήτηση με εισηγητές τους *Γιώργο Σταμπουλόπουλο* και *Κωστή Γκίκα*

**Ταξίδια ζωής**

- Παράθυρο στον κόσμο ..... 17  
Συζήτηση με εισηγητές τους *Μουμουλίδη, Παναγιώτη Μακρυγιάννη, Ξενοφώντα Λατινάκη, Δημήτρη Κουτάντο* και *Μαρία Ταμπούκου*

**Συνοπάρχοντας με τα ζώα**

- Άνθρωποι, ζώα, περιβάλλον ..... 22  
Συζήτηση με εισηγητές τους *Βικτωρία Κατρή, Πύργο Χαριτάκη, Φαίη Λιάρα, Αλέξανδρο Φραντζή* και *Βούλα Αλεξιάδου*

**Το ντοκιμαντέρ ως μέσον κοινωνικής αλλαγής**

- Ελληνοκύπριες – Τουρκοκύπριες: ελπίδες, φόβοι και προσδοκίες για διάλογο, ειρήνη και συνύπαρξη ..... 36  
Συζήτηση με εισηγητές τους *Βασιλική Κατριβάνου, Αδάμο Ζαχαριάδη* και *Αλεξάνδρα Βασιλείου*

**Η μουσική στον κινηματογράφο και στη ζωή μας**

- Κινηματογράφος και μουσική ..... 38  
Συζήτηση με εισηγητές τους *Αννα Μουζάκη* και *Αλέξανδρο Μούζα*
- Blues: θεμέλιο της Rock μουσικής ..... 42  
Του *Ηλία Ρούσσου*

**Ιστορία του κινηματογράφου**

- Ο κινηματογράφος της Αυστραλίας ..... 43  
Του *Θανάση Τσακίρη*
- Μεταφορές ταινιών κινηματογράφου – Τέλος εποχής ..... 46  
Της *Τούλλας Σκληρού*

**Η τέχνη της φωτογραφίας**

- Φωτοσκιάσεις (Chiaroscuro) – Από τον Ρέμπραντ στο φιλμ νουάρ ..... 47  
Του *Γιάννη Αυγέρη*

**Κινηματογραφικά βιβλία και περιοδικά**

- Οι κινηματογραφικές εκδόσεις του 2014 ..... 49  
Του *Δημήτρη Καθαντίδη*

Τιμή κάρτας μέλους της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης για το 2016 30€ (για μαθητές - φοιτητές - άνεργους 20€). Το μέλος της Λέσχης έχει δικαίωμα δωρεάν παρακολούθησης όλων των ταινιών που θα προβάλει η Λέσχη μέσα στο 2016. Δελτίο συμμετοχής για μία προβολή 5€ και 3€.



**Φωτογραφία εξωφύλλου:**  
«Irian Jaya – Χαρτογραφώντας τα μονοπάτια μου» του *Θοδωρή Μουμουλίδη* (ΕΛΛΑΔΑ, 2014)

Για σας ο κινηματογράφος είναι ένα θέαμα. Για μένα, είναι σχεδόν μια αντίληψη του κόσμου. Ο κινηματογράφος είναι φορέας της κίνησης. Ο κινηματογράφος είναι τόψημ. Ο κινηματογράφος διαδίδει ιδέες.  
ΒΛΑΝΤΙΜΙΡ ΜΑΓΙΑΚΟΦΣΚΙ (Αύγουστος 1922)

Τα εντυπώγραφα κείμενα εκφράζουν τις προσωπικές απόψεις των συγγραφέων τους

**ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΘΕΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ**  
Κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ στις 21:00 και 23:00 στο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ «ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ»  
(Λεωφ. Ειρήνης 50, Πλατεία Εθνικής Αντίστασης, τηλ.: 210 9937870, 210 9941199, 210 9914732, 6945405852)

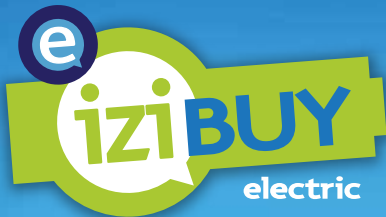
**ΠΡΟΒΟΛΕΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ**  
Κάθε ΚΥΡΙΑΚΗ στις 20:00 στην Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ (Λεωφ. Σοφ. Βενιζέλου και Μαρ. Αντύπα, Ηλιούπολη, τηλ.: 210 9941199, 210 9914732, 6945405825)

Ιστοσελίδα: [www.klh.gr](http://www.klh.gr), E-mail: [info@klh.gr](mailto:info@klh.gr)

Επιμέλεια: Δημήτρης Καθαντίδης, Φώτης Δημητρακάκης  
Διορθώσεις: Σοφία Βασιλείου  
Επιμέλεια έκδοσης: m<sup>3</sup>/Cubed ([www.mcubed.gr](http://www.mcubed.gr))  
Εκτύπωση: ΧΡΩΜΟΑΝΑΛΥΣΗ - TRIBUTE PLUS ADVERTISING

**ΕΝΘΕΤΟ: Κριτικές ταινιών** (Κ.Α.Η.: 28η θερινή περίοδος 2015 - 27η χειμερινή περίοδος 2014-2015)  
Επιμέλεια: *Δημήτρης Καθαντίδης*

ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ - ΕΠΙΠΛΑ - ΣΤΡΩΜΑΤΑ



**Ε. ΚΟΛΟΜΒΟΥΝΗ**

Τιμές **e**shop... στην **e**λιούπολη!

Σοφ. Βενιζέλου 115, Ηλιούπολη τηλ. 210 9934445 [www.izibuyelectric.gr](http://www.izibuyelectric.gr)



**l'arte  
del gelato**

χρονολόγιο ιταλικό παγωτό από το 1896



135 Eleftheriou Venizelou  
163 46 Iloupoli, Athens

Tel: 2109901669

facebook



[www.lartedelgelato.gr](http://www.lartedelgelato.gr)



07:00 - 16:00 & 20:00 - 00:30

**ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟ**  
**“Ο ΑΙΜΙΛΙΟΣ”**  
*...που μόνο αυτός ξέρει  
από καλό φαγητό!*

**ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ  
ΛΕΜΟΝΑΤΟ  
ΣΤΑ ΚΑΡΒΟΥΝΑ**



**ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΤ'ΟΙΚΟΝ**

**Αριστοτέλους 105, Άνω Ηλιούπολη**

**ΤΗΛ.: 210 99 13 881 - 210 99 60 488**



**Κάθε Σάββατο  
Ζωντανή Μουσική  
Από τον Οκτώβριο μέχρι το Πάσχα**

35 ΧΡΟΝΙΑ ΗΤΑΝ ΜΟΝΟ Η ΑΡΧΗ... ...ΚΑΙ ΤΩΡΑ Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ



Ζαχαροπλασείο  
Αρτοποιείο  
Catering

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 6 • ΠΛ. ΚΑΘΑΡΙΑ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ  
ΤΗΛ: 210 97 65 063 FAX: 210 97 51 313



ΔΙΑΚΟΠΕΣ... ΠΟΥ ΑΛΛΟΥ;

ΔΕΜΙΡΗΣ  
STUDIOS & APARTMENTS

Σύβοτα Θεσπρωτίας  
Τηλ. Επικοινωνίας: 26650 93428  
697 4421042 - 694 7124232  
www.demirishotel.gr

school of foreign languages



a g n e s  
KATSIANOS

DiAverto  
coffee - snacks - drinks



delivery

Καθημερινά εκτός Κυριακής 08:00-23:00

τηλ.: 210 9954825

Πλατεία Παλαιών Πατρών Γερμανού 12, Άνω Ηλιούπολη (Πλατεία ΙΚΑ)



POINT DE VUE  
VISTA PERSONALE  
ASPECTO PERSONAL  
VISION PERSONAILE  
POINT OF VIEW  
ΣΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΥΦΟΣ



**ΓΥΑΛΙΑ** ΟΡΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΗΛΙΟΥ | ΠΟΛΥΕΣΤΙΑΚΑ  
ΦΑΚΟΙ ΕΠΑΦΗΣ (ΜΑΛΑΚΟΙ - ΗΜΙΣΚΛΗΡΟΙ - ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ)

**Έφη Κατσώνη**

ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΑΡΙΑ 2, 163 46 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ, Τ: 210 971 9493

\* ΣΤΟΝ ΙΔΙΟ ΧΩΡΟ Η ΕΦΗ ΕΚΘΕΤΕΙ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΕΡΓΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕΙ  
Η ΙΔΙΑ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ 12 ΧΡΟΝΙΑ  
ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥΣ ΟΦΘΑΛΜΙΚΟΥΣ ΦΑΚΟΥΣ (ΓΙΑΤΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΚΑΙ  
ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΙ)



Κινηματογραφικές Λέσχες

# 28<sup>ο</sup> ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΛΕΣΧΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΜΙΚΡΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

Της *Σοφίας Βασιλείου*

**ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΗΡΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΑ ΤΡΙΚΑΛΑ ΣΤΙΣ 12, 13 ΚΑΙ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2015  
ΤΟ 28<sup>ο</sup> ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΛΕΣΧΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ  
ΜΕ ΘΕΜΑ «ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΟΠΙΟ ΩΣ ΝΤΕΚΟΡ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ»**

Το 28<sup>ο</sup> Συνέδριο της Ομοσπονδίας Κινηματογραφικών Λεσχών Ελλάδας πραγματοποιήθηκε στις 12-14/6/2015 στα Τρίκαλα. Συνδιοργανώθηκε από τη δραστήρια Κινηματογραφική Λέσχη Τρικάλων, την Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων και το Δήμο Τρικκαίων υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στις εκπληκτικές εγκαταστάσεις του Μύλου Ματσόπουλου όπου στεγάζονται οι Δημοτικοί κινηματογράφοι της πόλης, χειμερινός και θερινός.

Η θερμή υποδοχή από την Κινηματογραφική Λέσχη Τρικάλων σε συνδυασμό με την εντυπωσιακή συμμετοχή των υπόλοιπων Κινηματογραφικών Λεσχών διαμόρφωσαν το ιδανικό κλίμα για την επιτυχημένη διεξαγωγή του Συνεδρίου.

Το πρόγραμμα με βασικό θέμα «**Το ελληνικό τοπίο ως ντεκόρ στον κινηματογράφο**» ήταν πλούσιο σε εισηγήσεις, προβολές και τιμητικές εκδηλώσεις.

## ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Κατά τη διάρκεια της εβδομάδας 8-12/6 προβλήθηκαν οι ταινίες του 3<sup>ου</sup> **U Made it Film Festival** καθώς και **Οι παράνομοι** του Νίκου Κούνδουρου, **Ο μανάβης** του Δημήτρη Κουτσιμπασάκου, **Πέρασα κι εγώ από κει κι είχα παπούτσια από χαρτί** του Βασίλη Λουιέ. Την Παρασκευή, σε ειδική προβολή η ταινία του Βασίλη Κονταξή **Ο Σακαφλιάς (Στα Τρίκαλα, στα δυο στενά)** την οποία προλόγισε ο Δημήτρης Τσιγάρas, συγγραφέας του βιβλίου **Σακαφλιάς**.

## ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (12/6) ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Κατά την τελετή έναρξης του Συνεδρίου χαιρετισμούς απηύθυναν ο αναπληρωτής Υπουργός Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων Νίκος Ξυδάκης μέσω της εκπροσώπου του Τίνας Πισικιτζή, εκπρόσωποι της περιφέρειας Θεσσαλίας και της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων, ο Δήμαρχος Τρικκαίων Δημήτρης Παπαστεργίου, η Πρό-



εδρος της Κινηματογραφικής Λέσχης Τρικάλων Μαρία Χαρίση και ο Πρόεδρος της OKΛΕ Δημήτρης Καλαντίδης.

Ακολούθησαν δύο αφιερώματα:

α. στον πρόσφατα χαμένο Μπαρμπή ή (1926-2014), ιστορικό στέλεχος της Κινηματογραφικής Λέσχης Λάρισας. Για το έργο του εκλιπόντος μίλησε ο Θάνας Μουκούλης (μέλος της Κινηματογραφικής Λέσχης Λάρισας) και από βίντεο του Νίκου Θεοδοσίου οι θεατές θυμήθηκαν ή έμαθαν για την προσωπικότητα και το ταμπεραμέντο του.

β. στον Τρικαλινό σκηνοθέτη Βασίλη Κονταξή (1935-2003). Προλόγισε ο Θανάσης Μιχαλάκης (μέλος της Κινηματογραφικής Λέσχης Τρικάλων) και προβλήθηκε σχετικό βίντεο.

Η βραδιά συνεχίστηκε και τελείωσε με την προβολή της ταινίας του Αντώνη Κόκκινου **Τέλος εποχής**.



Δημήτρης Καθαντίδης, Μαρία Χαρίση και Δημήτρης Παπαστεργίου

## ΣΑΒΒΑΤΟ (12/6) ΠΡΩΙ

Κεντρικό θέμα του φετινού Συνεδρίου «Το ελληνικό τοπίο ως ντεκόρ στον κινηματογράφο». Οι καλεσμένοι ανέπτυξαν πολύπλευρα το ζήτημα με εισηγήσεις σύντομες μιν, αλλά πολύ περιεκτικές.

Πρώτη ομιλήτρια, η Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών Χρυσάνθη Σωτηροπούλου εστίασε στη λειτουργία του εξωτερικού χώρου ως εσωτερικού τοπίου και στον τρόπο με τον οποίο ο πρώτος επηρεάζει και εμπνέει τον εκάστοτε δημιουργό. Υποστήριξε ότι ο χώρος είναι πολύ σημαντικός και για το δημιουργό που τον επιλέγει και για την ίδια την ταινία, αλλά και για το θεατή, αφού μέσω του τοπίου επαναδιατυπώνει κάθε φορά την πραγματικότητα. Ταυτόχρονα, μέσω των εικόνων διατηρείται η πολιτιστική κληρονομιά και καθρεφτίζεται το οικιστικό, κοινωνικό, πολιτιστικό παρόν μιας συγκεκριμένης εποχής όχι μόνο μέσα από την οπτική του δημιουργού αλλά και πέρα από αυτήν. Δεδομένου ότι οι συμβολισμοί των στοιχείων της φύσης (π.χ. θάλασσα) μπορούν να είναι πολλαπλοί, θετικοί και αρνητικοί, συνδέονται μέσω του χώρου διαφορετικοί άνθρωποι και διαφορετικές εποχές.



Μαρμάρης Βοζαλής

Η Κα Σωτηροπούλου αφιέρωσε την ομιλία της στους παρευρισκόμενους διευθυντές φωτογραφίας Σταύρο Χασιάπη και Σάκη Μανιάτη οι οποίοι συνέβαλαν τα μέγιστα στην απεικόνιση του ελληνικού τοπίου.

Η Αρχιτέκτων, Πολεοδόμος, Επίκουρος Καθηγήτρια

στο τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών Στέλλα Κυβέλου, με την οπτική γωνία του ειδικού, εστίασε την εισήγησή της στο «Τοπίο και εικόνα της πόλης στον ελληνικό κινηματογράφο». Είναι αναμφισβήτητο ότι ο κινηματογράφος καταγράφει το φυσικό και το τεχνητό περιβάλλον όπου ζουν οι άνθρωποι, αποδίδοντας τη φυσιογνωμία του τόπου και την ατμόσφαιρα της εποχής.

Σε ό,τι αφορά το αστικό τοπίο, ο κινηματογράφος αποκαλύπτει την ιδιότυπη «ομορφιά» αυτού του -τεχνητού- τοπίου, τη στιγμή που γεννιέται καθώς και στη φάση της ολοκλήρωσής του. Όμως, μέσα στα ασαφή όρια των σημερινών μεγαλουπόλεων, όπου εμπλέκονται και συνυπάρχουν επίσης περιαστικός, ημιαστικός και αγροτικός χώρος, δηλαδή ανόμοιες και παράλληλες πραγματικότητες, η εικόνα της πόλης που δίνεται από τον κινηματογράφο, δεν μπορεί παρά να είναι αποσπασματική. Επομένως, αυτό που «αποκαλύπτει» είναι η «ομορφιά του αποσπάσματος», με τρόπο πάντοτε αφαιρετικό, όχι μόνο για λόγους θεωρητικούς αλλά και εξαιτίας των πενιχρών οικονομικών μέσων που διέθεταν οι δημιουργοί. Επιπλέον, εφόσον ο κινηματογράφος δεν αποτελεί απλή εξιστόρηση ενός συμβάντος, αλλά στόχος του είναι να φέρει το θεατή σε επαφή με μια άλλη πραγματικότητα πέρα από το γεγονός που εξιστορεί, τονίζεται το βαθύτερο νόημα του Τοπίου και του Τόπου, ο τρόπος που τα αντιλαμβάνεται κανείς, δηλαδή η σχέση του με αυτά. Επιπλέον, οι Έλληνες σκηνοθέτες, με τρόπο μαγευτικό, εντάσσουν το θεατή νοερά στο τοπίο, γιατί συχνά το θεωρούν αναπόσπαστα δεμένο με τα πρόσωπα και το μύθο της ταινίας.

Η εισήγηση ολοκληρώθηκε με την εξής άποψη: τα τελευταία χρόνια, δεδομένης και της οικονομικής κρίσης, η αρχιτεκτονική στην Ελλάδα μετατοπίζεται από την κατασκευή του χώρου στη διαχείρισή του. Η δημιουργική συνεργασία των ανθρώπων του κινηματογράφου με αυτό το νέο μοντέλο αρχιτέκτονα μπορεί να είναι συναρπαστική...





Θανάσης Πεντζής

Σπουδών στο τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και συνεργάτις της Ταινιοθήκης της Ελλάδας, Ιουλίτσα Μέρμηγκα ανέπτυξε το θέμα «Η τιμή της αγάπης. Το κινούμενο κερκυραϊκό τοπίο της Τώνιας Μαρκετάκη».

Υποστήριξε ότι στη συγκεκριμένη ταινία εκφράζεται ποιητικά το «γίνεσθαι» της αγάπης στην αρχή του χρηματοπιστωτικού καπιταλισμού. Η τιμή και η ντροπή παρουσιάζονται με την αφηγηματική χρήση της μελωδίας και η φράση «Ανάθεμα τα τάλιαρα!» τονίζει την αμφιλογία αγάπης-χρήματος. Στους εξωτερικούς χώρους κυριαρχούν τα θαλασσιά τοπία, ενώ στους εσωτερικούς έχουμε το αρχιτεκτονικό τοπίο του αρχοντικού (τα πλάνα του οποίου συνοδεύονται με μουσικά θέματα οπερέτας) σε αντίστιξη με το εργοστάσιο. Με τον τρόπο αυτό διαφοροποιείται αισθητικά η ταξική διαφορά των πρωταγωνιστών.

Όλες οι απόψεις της τεκμηριώθηκαν με πλάνα και μουσικά θέματα από την ταινία, αφού ο κινηματογράφος της Μαρκετάκη είναι καθαρά οπτικοακουστικός.

Τελευταίος ομιλητής ο σκηνοθέτης Βασίλης Λουλιές. Με αφορμή την ταινία του «Ο Αμερικάνος», η οποία γυρίστηκε στη Μάνη, αναφέρθηκε στον τρόπο με τον οποίο ο εξωτερικός κόσμος λειτουργεί ως καθρέφτης του ψυχισμού των χαρακτήρων της ταινίας.

Στο συγκεκριμένο φιλμ ο σκηνοθέτης επιχείρησε την «εξαμερικανοποίηση» του ελληνικού τοπίου έχοντας επηρεαστεί από:

- α. τον σκηνοθέτη Μ. Αντονιόνι με την έννοια ότι το γυμνό, άνυδρο και αφιλόξενο εξωτερικό τοπίο αντανάκλα την ερημιά στην εσωτερική ζωή του πρωταγωνιστή και
- β. το αμερικανικό γουέστερν και τις road movies, όπου ο πρωταγωνιστής παρουσιάζεται ως μοναχικός ήρωας ενάντια στη φύση και στους ανθρώπους.

Όμως, μετά την παγίδευση του νεαρού επισκέπτη, η ταινία εξελίσσεται χρησιμοποιώντας, αντιθετικά στον εξωτερικό χώρο, και το εσωτερικό του σπιτιού, ως σύμβολο ασφάλειας και θαλπωρής.

Μετά το τέλος των εισηγήσεων ξεκίνησε η Γενική Συνέλευση της ΟΚΛΕ. Παρουσιάστηκαν τα πεπραγμένα της προηγούμενης χρονιάς, έγινε οικονομικός απολογι-



Γιάννης Σολδάτος και Νίκος Τσαγκαράκης

σμός και διερευνήθηκαν οι δυνατότητες διεύρυνσης και εμπλουτισμού της δράσης των κινηματογραφικών λεσχών στο μέλλον.

Ακολούθησε εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ξενάγηση στην πανέμορφη και ιστορική πόλη των Τρικάλων με πρωτοβουλία της τοπικής Κινηματογραφικής Λέσχης. Τους ευχαριστούμε θερμά!!!

#### ΣΑΒΒΑΤΟ ΒΡΑΔΥ

Από την Ομοσπονδία Κινηματογραφικών Λεσχών Ελλάδας τιμήθηκαν ο διευθυντής φωτογραφίας και σκηνοθέτης Σταύρος Χασάπης και ο σκηνοθέτης Θανάσης Πεντζής. Για το έργο του πρώτου και τη συμβολή του στην εξέλιξη της ελληνικής κινηματογραφίας, μίλησαν ο σκηνοθέτης Αντώνης Κόκκινος και ο διευθυντής φωτογραφίας και σκηνοθέτης Σάκης Μανιάτης.

Για το έργο, την εμβρίθεια, την πολυπραγμοσύνη και τις συνεχείς αναζητήσεις του δεύτερου, μίλησαν ο συγγραφέας και σκηνοθέτης Γιάννης Σολδάτος και ο κριτικός και ιστορικός κινηματογράφου Νίκος Τσαγκαράκης.

Το πρόγραμμα της ημέρας ολοκληρώθηκε με την προβολή των ταινιών *Ο φωτογράφος των Τρικάλων* του Βασίλη Κοσμόπουλου και *Σιωπηλές μηχανές* του Θανάση Πεντζή.

Ακολούθησε δείπνο σε μεζεδοπωλείο του κέντρου της πόλης. Το μουσικό σχήμα εξαιρετικό! Η ατμόσφαιρα γιορτινή!

Την **Κυριακή (14/6)** πραγματοποιήθηκε εκδρομή στα Μετέωρα με ξενάγηση στη Μονή Αγίου Στεφάνου και μετά στην Καλαμπάκα επισκεφθήκαμε το νεοσύστατο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Μετέωρων και Μουσείο Μανιταριού, όπου θαυμάσαμε εκθέματα εξαιρετικής ομορφιάς, σπανιότητας και ποικιλίας.

Με αυτή τη δράση ολοκληρώθηκε και τυπικά το 28ο Συνέδριο Κινηματογραφικών Λεσχών Ελλάδας. Ευχαριστούμε από καρδιάς τα μέλη της Κινηματογραφικής Λέσχης Τρικάλων που, με το ανυπόκριτο χαμόγελό τους, την ευγένεια και τη ζεστασιά τους μας έκαναν να αισθανθούμε σαν στο σπίτι μας και να θυμόμαστε πάντοτε με χαρά το τριήμερο που περάσαμε εκεί! Να είστε πάντα καλά, χαρούμενοι και δημιουργικοί!





Κινηματογραφικές Λέσχες

# 27<sup>ο</sup> ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΛΕΣΧΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Της *Βιργινίας Στεφανοπούλου*

**ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ  
ΣΤΗΝ ΚΑΒΑΛΑ ΣΤΙΣ 12, 13 ΚΑΙ 14 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2014  
ΤΟ 27<sup>ο</sup> ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΛΕΣΧΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ  
ΜΕ ΘΕΜΑ «Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ, ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ»**

Η Κινηματογραφική Λέσχη της Στέγης Φίλων Γραμμάτων και Τεχνών Καβάλας, η Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας και ο Δήμος Καβάλας φιλοξένησαν με τον καλύτερο τρόπο το 27<sup>ο</sup> Συνέδριο της ΟΚΛΕ, του μοναδικού μη επαγγελματικού δευτεροβάθμιου κινηματογραφικού φορέα που, όπως και το πλήθος των Κινηματογραφικών Λεσχών - μελών της σε όλη την Ελλάδα, έχει ως μοναδικό σκοπό την προβολή της κινηματογραφικής τέχνης, την ανάπτυξη της κινηματογραφικής παιδείας, την προώθηση του ελληνικού κινηματογράφου, την επικοινωνία του κοινού με τους δημιουργούς, τη δημιουργία ενεργών, υποψιασμένων, πνευματικά και ψυχικά καλλιιεργημένων θεατών.

Η ζεστή φιλοξενία, οι εμπειριστατωμένες εισηγήσεις και γενικά το πλούσιο πρόγραμμα, η επικοινωνία με σημαντικές προσωπικότητες του ελληνικού κινηματογράφου, των γραμμάτων και των τεχνών, η ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων, οι νέες γνωριμίες και η σύσφιξη των σχέσεων των μελών των Κινηματογραφικών Λεσχών που προσήλθαν από διάφορα μέρη της χώρας, η ενεργητική παρουσία νέων ανθρώπων (τα νέα παιδιά της Κ.Λ. Καβάλας μας κατέκτησαν με τη συνέπεια, την υπευθυνότητα και την ευγένειά τους) - αλλά και η ομορφιά της πόλης - πλούτισαν τον νου και την ψυχή μας και μας γέμισαν χαρά και αισιοδοξία.

Ναι, αυτό που κάνουμε αξίζει!

Ως εραστές της εβδομής τέχνης, όχι μόνο θα μείνουμε ζωντανοί, αλλά θα γίνουμε ακόμα καλύτεροι!  
Καβάλα, σ' ευχαριστούμε!

## ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το Συνέδριο χαιρέτησαν ο Αντιπεριφερειάρχης Καβάλας κ. Θόδωρος Μαρκόπουλος, η Δήμαρχος Καβάλας κ. Δήμητρα Τσανάκα, ο Πρόεδρος της Στέγης Φίλων Γραμμάτων και Τεχνών Καβάλας κ. Ευάγγελος Καμπου-



*Δημήτρης Καλαντίδης, Γιάννης Μπακογιαννόπουλος και Γιάννης Σολδάτος*

ρίδης, ο Υπεύθυνος της Κινηματογραφικής Λέσχης της Στέγης Φίλων Γραμμάτων και Τεχνών Καβάλας κ. Χρήστος Ζαφειριάδης και ο Πρόεδρος της ΟΚΛΕ κ. Δημήτρης Καλαντίδης, ενώ η αντιπρόεδρος της Στέγης Φίλων Γραμμάτων και Τεχνών Καβάλας κ. Ζωή Βυζοβίτη, από τα πιο παλαιά μέλη της Κινηματογραφικής Λέσχης της Στέγης Φίλων Γραμμάτων και Τεχνών Καβάλας, μίλησε για την πολύχρονη πορεία της Λέσχης και της ΟΚΛΕ και μας θύμισε το Συνέδριο της Ομοσπονδίας που έγινε το 1993 επίσης στην Καβάλα με θέμα «Απελευθερωτικοί αγώνες και κινηματογράφος» και στο οποίο τιμήθηκε η Μελίνα Μερκούρη.

Η πρώτη ημέρα του Συνεδρίου ήταν αφιερωμένη στη μνήμη τριών ανθρώπων που τίμησαν τον λόγο για τον κινηματογράφο: Μπάμπης Ακτσόγλου (ομιλητής: Νότης Φόρσος), Νίκος Κολλοβός (ομιλητής: Γιάννης Σολδάτος) και Χρήστος Βακαλιόπουλος (ομιλητής: Μάριος Παπαγεωργίου). Μετά τις ομιλίες ακολούθησε σύντομο μουσικό πρόγραμμα με τον πάντα απολαυστικό Αργύρη Μπακιρτζή και τους νεαρούς και πολλή υποσχόμενους Dreamers. Το πρόγραμμα της ημέρας ολοκληρώθηκε με την προβολή της ταινίας των Σταύρου Τσιώλη και Χρήστου Βακαλιόπουλου *Παρακαλώ, γυναίκες μην κλάιτε* (1992).

Τη δεύτερη ημέρα, ανέπτυξαν πλειερες του θέματος



Ζωή Βυζοβίτη και Χρήστος Ζαφειριάδης

του Συνεδρίου σκηνοθέτες, πανεπιστημιακοί, ιστορικοί και κριτικοί του κινηματογράφου: Στάθης Βαθούκος («Ο ιστορικός λόγος στον κινηματογράφο»), Γιάννης Σολιδάτος («Ο λόγος για τον ελληνικό κινηματογράφο: Από τον Δήμο Βρατσάνο στο Flix»), Γιάννης Μπακογιαννόπουλος («Προβλήματα της κριτικής σήμερα»), Αχιλλέας Ντελής («Διαδρομές κριτικής και θεωρίας: Συγκλίσεις και αποκλίσεις»), Άκης Καπράνος («Ο θάνατος του φιλμ - Η κριτική στην ψηφιακή εποχή»), Γεωργία Βιολιτζή («Οι Ρώσοι Φορμαλιστές για τον κινηματογράφο - Η περίπτωση του Παητό του Ν. Γκόγκολ»), Χρυσάνθη Σωτηροπούλου («Το περιοδικό *Φιλμ* και η συμβολή του στην ανάπτυξη του θεωρητικού και κριτικού λόγου στην Ελλάδα»), Τάσος Ρέτζιος («Η κληρονομιά του Παύλου Ζάννα στην κοινωνική διάσταση της κριτικής»), Βασίλης Κεχαγιάς («Βασίλης Ραφαηλίδης, στον προθάλαμο του θεωρητικού λόγου»), Ανδρέας Τύρος («Κρίση εναντίον κρίσης»), Λευτέρης Ξανθόπουλος («Κινηματογραφική Λέσχη Καβάλας, 1960 - Η.Χ. Παπαδημητρακόπουλος»).

Το βράδυ της ίδιας ημέρας προβλήθηκε το ντοκιμαντέρ του Περικλή Χούρσογλου *Καβάλα - Αντανακλίσεις του χτες, μεταμορφώσεις του σήμερα* (2013), μέσα από το οποίο γνωρίσαμε την αρχαία, βυζαντινή, οθωμανική και σύγχρονη ιστορία της Καβάλας. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε εκδήλωση προς τιμήν του Νίκου Παναγιωτόπουλου, ενός σημαντικού Έλληνα σκηνοθέτη, που επί σαράντα χρόνια μας προσφέρει ξεχωριστές κινημα-



Νίκος Παναγιωτόπουλος

τογραφικές δημιουργίες (ομιλητές: Γιάννης Μπακογιαννόπουλος και Γιάννης Σολιδάτος). Μετά τις ομιλίες προβλήθηκε η ταινία του Νίκου Παναγιωτόπουλου *Αθήνα - Κωνσταντινούπολη* (2008) και η βραδιά έκλεισε με δείπνο που παρέθεσε ο Δήμος Καβάλας.

Την τρίτη ημέρα προσκεκλημένοι και σύνεδροι με τον ξεναγό κ. Γιάννη Κιρτσόγλου αηλά και τον Αργύρη Μπακιρτζή (τον γνωρίζουμε ως τραγουδιστή των «Χειμερινών Κοιθυμβητών» και ως ηθοποιό του Σταύρου Τσιώλη, αηλά είναι και αρχιτέκτονας στην Αρχαιολογική Υπηρεσία Καβάλας) περπατήσαμε και απολαύσαμε γνωστά και άγνωστα σημεία της Καβάλας και γνωρίσαμε την ιστορία τους.

Στο πλαίσιο του Συνεδρίου, από τις 8 έως τις 11 Σεπτεμβρίου, η Κινηματογραφική Λέσχη της Στέγης Φίλων Γραμμάτων και Τεχνών Καβάλας διοργάνωσε με μεγάλη επιτυχία το τετραήμερο «*Σινεμά Ξανά*», όπου, με την παρουσία των σκηνοθετών και άλλων συντελεστών των ταινιών και τη συμμετοχή μεγάλου αριθμού θεατών, προβλήθηκαν και συζητήθηκαν οι ελληνικές ταινίες: *Ο εχθρός μου* (2013) του Γιώργου Τσεμπερόπουλου, *Η αιώνια επιστροφή του Αντώνη Παρασκευά* (2013) της Ελίνας Ψύκου, *Το δέντρο και η κούνια* (2013) της Μαρίας Ντούζα, *Δύσκολοι αποχαιρετισμοί, ο μπαμπάς μου* (2002) και *September* (2013) της Πέννυς Παναγιωτοπούλου, *Μαχαιροβγάλτης* (2010) και *Το μικρό ψάρι* (2014) του Γιάννη Οικονομίδη.



Αργύρης Μπακιρτζής





θήκαμε ρόλους, φωτογραφίσαμε. Και η ώρα του pitching ήταν η πιο διασκεδαστική: Μόλις ολοκληρώθηκαν τα μαθήματα σεναρίου και δημιουργήθηκαν συνόψεις σεναρίων, προσπαθήσαμε να πείσουμε για την αξία της ιδέας μας και αναπτύξαμε ενώπιον όλων το σχέδιό μας, ώστε να προχωρήσει με αυτό η ομάδα στη δημιουργία ταινίας. Με βารύνουσες τις γνώμες του δασκάλου σεναρίου και του... παραγωγού-εκπροσώπου της Κινηματογραφικής Λέσχης, το σενάριο που προκρίθηκε ήταν το **Ρήξη τυμπάνου**, του Φώτη Φωτιάδη. Μια έξυπνη και πρωτότυπη ιδέα: Ο Ότις Ακουέτω, ένας μοναχικός και ιδιόρρυθμος χαρακτήρας, αναζητά τον ιό της ασυνεννοσίας (συχνότητα 4,40), αλλά μια ρήξη τυμπάνου τον οδηγεί σε άλλα μονοπάτια.

Αμέσως μετά δημιουργήθηκε η «Ομάδα Σεναρίου» κι εκεί άρχισε η μεγάλη περιπέτεια της μετουσίωσης της ιδέας σε ολοκληρωμένο σενάριο. Ανταλλαγή απόψεων μέσω διαδικτύου, συναντήσεις σε σπίτια, ακόμα και σε καφετέριες. Ο Φώτης έγραφε, και ξαναέγραφε, ενώ οι δάσκαλοι και κυρίως ο της σκηνοθεσίας δεν έμεναν ικανοποιημένοι: ήθελαν πλοκή, σύγκρουση, εικόνες, δράση.

Παράλληλα με την προσπάθεια δημιουργίας του σεναρίου, τέσσερα εξαιρετικά ενδιαφέροντα master classes συμπλήρωσαν και ολοκλήρωσαν το θεωρητικό μέρος του

εργαστηρίου: Μιχάλης Λυκούδης: «Εισαγωγή στην κινηματογραφική και τηλεοπτική παραγωγή», Άση Δημητρουλοπούλου: «Σκηνογραφία και αρχιτεκτονική του σκηνικού χώρου», Δημήτρης Κουτσιαμπασάκος: «Η υποκριτική στον κινηματογράφο» και Ξενοφώντας Λατινάκης: «Μοντάζ: Η ιστορία, τα είδη, η σημασία του».

Με την πίεση του χρόνου το σενάριο ολοκληρώθηκε και άρχισε το επόμενο, ακόμα πιο ενδιαφέρον στάδιο της όλης προσπάθειας, η σκηνοθεσία. Σχηματίστηκε η ομάδα παραγωγής, κατανεμήθηκαν ρόλοι (διεύθυνση παραγωγής και βοηθοί, σκηνοθέτες, βοηθοί σκηνοθέτες, δ/ντής φωτογραφίας και βοηθός, σκηνογράφοι-ενδυματολόγοι, μοντέρ, ηθοποιοί, κτλ.) και άλληλο περισσότερο άλληλο λιγότερο στρωθήκαμε στη δουλειά. Από τις πιο κεφάτες συναντήσεις ήταν εκείνες για το ντεκουπάζ: τύπος πλάνου, γωνίες λήψης, κινήσεις της κάμερας έπρεπε να έχουν προσχεδιαστεί. Πολύωρες αηλιά ευχάριστες οι συναντήσεις στα φιλόξενα σπίτια τόσο του Θοδωρή και της Άννας όσο και της Κατερίνας. Αλλά και η κάθοδος στο κέντρο της Αθήνας για το ρεπεράζ ήταν επίσης απολαυστική.

Χωρίς αμφιβολία όμως, εκεί που... απογειωθήκαμε ήταν στα γυρίσματα, τα οποία συνεχίζονται. Ο Φώτης, έξοχος πρωταγωνιστής, ακολουθεί πιστά τις οδηγίες των «σκηνοθετών» και λοιπών ειδικοτήτων του συνεργείου, ενώ ο καθένας από μας θα κάνει και ένα μικρό περασμάκι ως «ηθοποιός». Όλα αυτά υπό το άγρυπνο βλέμμα και τις παρατηρήσεις του Σπύρου Τσιφτσή. Τη διεύθυνση φωτογραφίας έχει αναλάβει ο Στάθης Γαλαζούλης, το μοντάζ θα κάνει ο Ξενοφώντας Λατινάκης και τα έξοδα παραγωγής η Κινηματογραφική Λέσχη Ηλιούπολης. Δεν είμαστε βέβαιοι για την κινηματογραφική αρτιότητα του τελικού αποτελέσματος, είμαστε όμως πλήρως ικανοποιημένοι από τη συμμετοχή μας σ' αυτό το εργαστήριο.

## «Κινηματογράφος για πάντα»

### Η ραδιοφωνική εκπομπή της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης

Για τέταρτη χρονιά εξέπεμψε η εκπομπή της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης «Κινηματογράφος για πάντα» μέσω του Ilioupolisonair. Είναι διαδικτυακός ραδιοφωνικός ιστότοπος στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.ilioupolisonline.gr/radio/index.html>. Η εκπομπή είναι ζωντανή και όταν τελειώνει αποθηκεύεται σε ειδικά αρχεία, οπότε μπορείτε να την ακούσετε στην ημέρα και ώρα που επιθυμείτε μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή κάθε είδους (PC, laptop, notebook, tablet, smartphone).

Την εκπομπή επιμελούνται και παρουσιάζουν μέλη της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς 2014-2015 τα μέλη της Λέσχης που αφιερώθηκαν στο όμορφο αυτό καθήκον ήταν οι Θανάσης Τσακίρης, Δέσποινα Βρουβάκη και Φώτης Δημητρακάκης.

Οι εκπομπές περιλάμβαναν την παρουσίαση των προβολών και των δραστηριοτήτων της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης, των νέων ταινιών και των κινηματογραφικών εκδηλώσεων κάθε εβδομάδας, τη συνοπτική εξιστόρηση της εξέλιξης των εθνικών κινηματογράφων της Κεντρικής, Νότιας και Ανατολικής Ασίας και της Ωκεανίας καθώς και συνεντεύξεις-συζητήσεις με συντελεστές (σκηνοθέτες, σεναριογράφους, μουσικούς, θεωρητικούς και κριτικούς) του ελληνικού σινεμά. **Θ.Τ.**



Φεστιβάλ Φανταστικού Κινηματογράφου

# ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ 2015

Εκδήλωση του Ιδρύματος «ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΟΤΡΩΝΗΣ», της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης και της t-short στις 22 και 23 Απριλίου 2015

- Προβολή δώδεκα ελληνικών ταινιών μικρού μήκους Φανταστικού Κινηματογράφου παραγωγής 2014
- Απονομή τεσσάρων βραβείων και δώδεκα τιμητικών διακρίσεων

Επιμέλεια: **Νώντας Σαρλής**

Όπως κάθε χρόνο, οργανώθηκε και φέτος, την Τετάρτη 22 και την Πέμπτη 23 Απριλίου 2015, στο Μουσείο Εθνικής Αντίστασης (Σοφοκλή Βενιζέλου και Μαρίνου Αντύπα, Ηλιούπολη) το 30<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Φανταστικού Κινηματογράφου, από το Ίδρυμα «ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΟΤΡΩΝΗΣ», την t-short και την Κινηματογραφική Λέσχη Ηλιούπολης.

Η φετινή διοργάνωση ήταν ιδιαίτερα φορτισμένη συγκινησιακά, καθώς συμπληρώθηκαν ήδη 30 χρόνια από το 1985, χρονιά που ο Βαγγέλης Κοτρώνης, τόσο άδοξα έφυγε από κοντά μας και 10 χρόνια από τον θάνατο της Νίνας Κοτρώνη.

Στην απονομή των βραβείων τόσο ο Πρόεδρος του Ιδρύματος «ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΟΤΡΩΝΗΣ» Νώντας Σαρλής, όσο και ο Πρόεδρος της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης, Δημήτρης Καλαντίδης, τόνισαν την ιδιαίτερη σημασία του Φεστιβάλ για τους δημιουργούς ταινιών μικρού μήκους Φανταστικού Κινηματογράφου.

Πριν την απονομή των βραβείων προβλήθηκε η τελευταία ταινία του Βαγγέλη Κοτρώνη **ΒΕΡΝΤΑΛΛΑΚ** καθώς και ένας μικρός χαιρετισμός της Νίνας Κοτρώνη από το Φεστιβάλ του 2002.

## ΟΙ ΤΑΙΝΙΕΣ

Προβλήθηκαν συνολικά και τις δύο μέρες 12 ταινίες παραγωγής 2014 με την εξής σειρά:

Τετάρτη 22/4/2015

1. **BE CAREFUL** του Περικλή Τσίντζα
2. **FELONY** του Θάνου Κερμίτση
3. **ΠΕΣ ΜΟΥ ΕΝΑ ΨΕΜΑ** του Αναστάσιου Γκότση
4. **THE NOIR PROJECT** του Γρηγόρη Βαρδαρινού
5. **ΡΙΝΟΚΕΡΟΣ** του Κυριάκου Αναστασίου
6. **ΤΟ ΚΛΑΜΑ** του Γιώργου Δημητρώπουλου
7. **ΓΡΑΒΑΤΕΣ** του Αλέξη Κορνάκου

Πέμπτη 23/4/2015

1. **ΣΑΡΚΟΒΟΡΟΣ (CARNIVORE)** του Δημήτρη Βαβάτση
2. **ΣΤΟ ΦΟΒΟ (FEAR)** του Νίκου Κουρού
3. **STAY ALIVE** του Περικλή Τσίντζα



4. **ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ** της Έμυ Bulloch
5. **ΤΟ ΞΕΚΑΘΑΡΙΣΜΑ** του Πραξιτέλη Μάστορα

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το ότι και στη φετινή διοργάνωση υπήρξαν πολλές και αξιόλογες συμμετοχές από διάφορες πόλεις της περιφέρειας όπως Κοζάνη, Καβάλα, Θεσσαλονίκη.

## Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1. **ΑΚΗΣ ΠΟΛΥΖΟΣ** (σκηνοθέτης, περσινός βραβευμένος του Φεστιβάλ)
2. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΡΑΓΑΛΙΝΟΣ** (σκηνοθέτης)
3. **ΕΛΕΝΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ** (σκηνοθέτης)
4. **ΠΑΝΟΣ ΚΕΚΑΣ** (παραγωγός - σκηνοθέτης)
5. **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΑΚΟΣ** (σκηνοθέτης)
6. **ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΒΡΟΥΒΑΚΗ** (μέλος της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης)
7. **ΞΕΝΟΦΩΝΤΑΣ ΛΑΤΙΝΑΚΗΣ** (μοντέρ, μέλος της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης)



Δέσποινα Βρουβάκη, Δημήτρης Νάκος, Κωνσταντίνος Στραγαλι-  
νός, Ελένη Βασιλείου, Άκης Πολύζος, Ξενοφώντας Λατινάκης,  
Πάνος Κέκας (Τα μέλη της κριτικής επιτροπής)



Οι βραβευθέντες του Φεστιβάλ Φανταστικού Κινηματογράφου

## ΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ

Απονεμήθηκαν τα εξής βραβεία και τιμητικές διακρίσεις:

1. **1<sup>ο</sup> ΒΡΑΒΕΙΟ ΚΑΛΥΤΕΡΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ (Βραβείο «ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΟΤΡΩΝΗΣ»)** στην ταινία **THE NOIR PROJECT** του **ΓΡΗΓΟΡΗ ΒΑΡΔΑΡΙΝΟΥ**.
2. **2<sup>ο</sup> ΒΡΑΒΕΙΟ ΚΑΛΥΤΕΡΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ (Βραβείο «ΝΙΝΑ ΚΟΤΡΩΝΗ»)** στην ταινία **ΓΡΑΒΑΤΕΣ** του **ΑΛΕΞΗ ΚΟΜΝΑΚΟΥ**.
3. **ΒΡΑΒΕΙΟ ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑΣ** στους **ΓΙΩΡΓΟ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟ** και **ΚΩΣΤΗ ΑΝΤΩΝΙΝΗ** για την ταινία **ΤΟ ΚΛΑΜΑ**.
4. **ΒΡΑΒΕΙΟ ΣΕΝΑΡΙΟΥ** στον **ΑΝΘΙΜΟ ΣΑΛΚΙΝΤΖΟΓΛΟΥ** για την ταινία **ΠΕΣ ΜΟΥ ΕΝΑ ΨΕΜΑ**.
5. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ** στον **ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΤΑΜΠΟΛΗ** για την ταινία **THE NOIR PROJECT**.
6. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΟΝΤΑΖ** στον **ΠΕΡΙΚΛΗ ΤΣΙΝΤΖΑ** για την ταινία **STAY ALIVE**.
7. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΗΧΟΥ** στον **ΒΑΓΓΕΛΗ ΖΕΛΚΑ** για την ταινία **THE NOIR PROJECT**.
8. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ** στο συγκρότημα **ΒΑΡΕΑ & ΑΝΘΥΓΙΕΙΝΑ** για την ταινία **ΡΙΝΟΚΕΡΟΣ**.
9. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ SOUND DESIGN** στον **ΑΝΤΩΝΗ ΚΟΥΤΕΛΙΑ** για την ταινία **FELONY**.
10. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑΣ** στην **ΜΕΗ ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΗ** για την ταινία **FELONY**.
11. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ** στην **ΡΟΥΛΑ ΚΟΥΤΡΟΥΛΗ** για την ταινία **ΤΟ ΞΕΚΑΘΑΡΙΣΜΑ**.
12. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΑΚΙΓΙΑΖ** στις **ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΓΙΟΛΑΝΤΑ, ΚΗΤΑ ΝΤΥΛΑΚ** και **ΜΕΛΙΝΑ ΓΛΑΝΤΖΗ** για την ταινία **ΣΑΡΚΟΒΟΡΟΣ**.
13. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ Α΄ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΡΟΛΟΥ** στην **ΜΑΡΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΙΔΟΥ** για την ταινία **ΤΟ ΚΛΑΜΑ**.
14. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ Β΄ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΡΟΛΟΥ** στην **ΕΛΕΝΗ ΒΟΥΤΥΡΑ** για την ταινία **ΠΕΣ ΜΟΥ ΕΝΑ ΨΕΜΑ**.
15. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ Α΄ ΑΝΔΡΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ** στον **ΓΕΡΑΣΙΜΟ ΠΑΥΛΟΥ** για την ταινία **ΓΡΑΒΑΤΕΣ**.
16. **ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ Β΄ ΑΝΔΡΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ** στον **ΠΕΡΙΚΛΗ ΣΤΑΥΡΟΥ** για την ταινία **ΣΑΡΚΟΒΟΡΟΣ**.

Στο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ 2015 απονεμήθηκαν επίσης:

1. Το **ΒΡΑΒΕΙΟ ΚΟΙΝΟΥ** με βάση τη σχετική ψηφοφορία του κοινού στην ταινία **ΤΟ ΞΕΚΑΘΑΡΙΣΜΑ** των **ΠΡΑΞΙ-ΤΕΛΗ ΜΑΣΤΟΡΑ** και **ΑΚΗ ΡΙΖΟΥ**.
2. Το **ΒΡΑΒΕΙΟ ΚΟΙΝΟΥ** του Φεστιβάλ 2014 στην ταινία **ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ** του **ΝΙΚΟΥ ΚΟΥΡΟΥ** με βάση την ψηφοφορία στο site [www.bigbang.gr](http://www.bigbang.gr), όπου φιλοξενούνται όλες οι ταινίες του Φεστιβάλ για ένα χρόνο, δίνοντας τη δυνατότητα σε όποιον ενδιαφέρεται να τις δει, να τις σχολιάσει και να ψηφίσει για το σχετικό βραβείο.
3. Από την προβολή του Φεστιβάλ 2014 που διοργανώθηκε από τον Φιλοπρόοδο Σύλλογο Κοζάνης απονεμήθηκε το **ΒΡΑΒΕΙΟ ΚΟΙΝΟΥ** στον **ΝΙΚΟ ΚΟΥΡΟΥ** για την ταινία **ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ**.
4. Από την προβολή του Φεστιβάλ 2014 που διοργανώθηκε από τον Εναλλακτικό Χώρο Πολιτισμού «ΣΕΙΡΙΟΣ» στο Αγρίνιο απονεμήθηκε το **ΒΡΑΒΕΙΟ ΚΟΙΝΟΥ** στον **ΚΥΡΙΑΚΟ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ** για την ταινία **ΜΗΝ ΑΚΟΥΣ ΤΗ ΒΡΟΧΗ**.

Εκτός από το site [www.bigbang.gr](http://www.bigbang.gr) στο οποίο θα βρίσκονται από την 1<sup>η</sup> Μαΐου και για ένα χρόνο όλες οι ταινίες, το Φεστιβάλ Φανταστικού Κινηματογράφου 2015, θα συνεχίσει με επαναληπτικές προβολές όλου του προγράμματος των δύο ημερών σε διάφορες επαρχιακές πόλεις. Τα **ΒΡΑΒΕΙΑ ΚΟΙΝΟΥ** των προβολών αυτών θα απονεμηθούν στην επόμενη διοργάνωση, στο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ 2016.



Ο μύθος της Πανδώρας στη μεταπολεμική Ελλάδα

# «ΠΑΝΔΩΡΑ» (2006) ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΤΑΜΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Εκδήλωση της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης στις 18/02 /2015

- Προβολή της ταινίας του Γιώργου Σταμπουλόπουλου «ΠΑΝΔΩΡΑ» (ΕΛΛΑΔΑ, 2006)
- Συζήτηση με εισηγητές τους Γιώργο Σταμπουλόπουλο (σκηνοθέτη της ταινίας) και Κωστή Γκίκα (διευθυντή φωτογραφίας της ταινίας)

## «ΚΑΘΕ ΤΑΙΝΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΑ»

### Του Γιώργου Σταμπουλόπουλου

Τα τελευταία δέκα δεκαπέντε χρόνια, όπου η τηλεόραση – κυρίως η ιδιωτική – είναι αυτή που διαφεντεύει τα πολιτιστικά αλλά και τα πολιτικά πράγματα στη χώρα μας, το τοπίο, πίσω απ' την απαστράπτουσα βιτρίνα της, γίνεται όλο και πιο θολό μέρα με την ημέρα, καθώς το προτεινόμενο life style, κακόγουστο και νεοπλουτιστικό τις πιο πολλές φορές, σε συνδυασμό με μια γενικευμένη αδιαφορία και διάθεση για χαβαλέ, δεν επαρκούν για ν' αποκρύψουν την μάλλον ζοφερή πραγματικότητα.

Στον κινηματογράφο, τον ελληνικό εν προκειμένω, ο σκηνοθέτης είναι αυτός που πρέπει να επιλέξει εάν θα πάρει κάποια θέση – θέση πολιτική εννοώ – ή θα αναπαράγει το ανώδυνο και χαζοχαρούμενο τηλεοπτικό μοντέλο, που κι αυτό, σε τελική ανάλυση, αν δεν οφείλεται σε ανικανότητα είναι μια θέση καθώς κάθε ταινία, μαζί με όλα τ' άλλα, είναι και μια πολιτική χειρονομία του δημιουργού της.

Προσωπικά, επειδή ανήκω στην κατηγορία εκείνων των σκηνοθετών που θεωρούν, ακόμα, τον κινηματογράφο ως Τέχνη κι όχι απλά ως θέαμα, μέσο για προβολή και προπαγάνδα ή οικονομική επένδυση, με πλήρη γνώση των δυσκολιών που εμπεριέχει η παραγωγή μιας ταινίας στην Ελλάδα σήμερα, αποφάσισα, ύστερα από μακρόχρονη απουσία, να το ρισκάρω και να μπω στην περιπέτεια της **Πανδώρας** μιας ταινίας που θα πρέπει να ομολογήσω ότι με ταλαιπώρησε κοντά έξι χρόνια.

Κι εδώ, όπως και στις προηγούμενες ταινίες μου, με απασχολεί η αναζήτηση της ρίζας ενός κοινωνικού φαινομένου (στην περίπτωση της **Πανδώρας** η αλλοτριώση κι ο εξαμερικανισμός των Ελλήνων) καθώς και οι συνθήκες ή τα αίτια που το γέννησαν.

Η ειδιοποιός διαφορά στην **Πανδώρα** είναι η οπτική γωνία απ' όπου καταγράφονται τα γεγονότα η οπτική γωνία του μικρού παιδιού, που σήμερα, στα εξήντα του, φέρνει στο νου του μνήμες απ' το παρελθόν. Αυτή



Γιώργος Σταμπουλόπουλος και Κωστής Γκίκας (Από την εκδήλωση της ΚΛΗ)

η παιδική ματιά, που άλλοτε εξωραϊζει πρόσωπα ή καταστάσεις κι άλλοτε πάλι σταματά σε πράγματα που έχουν σημασία ελάχιστη για τους «μεγάλους», είναι με λίγα λόγια η κινηματογραφική προσέγγιση του θέματος. Το κλίμα, και τα σοβαρά πολιτικά γεγονότα αυτής της εποχής, παραμένουν σε δεύτερο επίπεδο ενώ προτάσσονται εντυπώσεις, μύθοι και ιδιαίτερες λεπτομέρειες που αφορούν σε μια οικογενειακή τραγωδία, ενώ από τα βασικά ζητούμενα ήταν και η δημιουργία της ατμόσφαιρας μιας εποχής (μέσα δεκαετίας '50).

Γυναίκα/σύμβολο, όπως κι η μυθική συνονοματί της, η δικιά μου η Πανδώρα, χωρίς να 'χει το μέγεθος ενός μύθου, έχει κι αυτή έναν συγκεκριμένο στόχο και χρησιμοποιεί τη γοητεία της για να τον πετύχει. Σαγηνευτική και μυστηριώδης, εμπνέει έρωτες και πάθη, σπέρνει δικόνους ανάμεσα σε δυο αδέρφια, επηρεάζει τη μικρή κοινωνία του χωριού που σταδιακά αλλοτριώνεται και μεταλλάσσεται και, τελικά, γίνεται πρόξενος δεινών σε μια εποχή που, για τον ένα ή τον άλλο λόγο, οι άνθρωποι – ή κάποιοι απ' αυτούς – πρέπει να υποστούν μια τιμωρία.

Νοέμβριος 2006



«Πανώρα» του Γιώργου Σταμπούλοπουλου (ΕΛΛΑΔΑ, 2006)

## ΠΑΝΔΩΡΑ (2006) ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΤΑΜΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

### ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

Ο Βασίλης, εξηντάρης πια, περιπλανιέται στο ερειπωμένο σπίτι που μεγάλωσε, κοντά στον αδελφό του πατέρα του - τον Κωστή - και τον κατακλύζουν μνήμες από μίαν άλλη εποχή. Αρχές δεκαετίας '50. Μετεμφυλιακή περίοδος.

Ο πατέρας του, ο Μάνος, ήταν ακόμα εξορία όταν στο χωριό εμφανίστηκε ξαφνικά μια Ελληνοαμερικάνα - η Πανδώρα - που, όπως κι η μυθική συνονομάτσή της, έφερε την καταστροφή. Ο Κωστής την ερωτεύθηκε, και στη μικρή κοινωνία του χωριού, που έζησε για λίγο την ψευδαίσθηση μιας αλληλαγής, τα ήθη άρχισαν ν' αλλοιώνονται.

Όταν επιστρέφει ο Μάνος απ' την εξορία, η Πανδώρα αρχίζει να τον προκαλεί ερωτικά αλλά αυτός την απωθεί. Η Πανδώρα, για τον Μάνο, φαίνεται πως κάτι κρύβει κι όταν συμβαίνει ένα «ατύχημα», που για πολλούς είναι δολοφονία, τα πράγματα παίρνουν τραγικές διαστάσεις.



«Πανώρα» του Γιώργου Σταμπούλοπουλου (ΕΛΛΑΔΑ, 2006)



### ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΜΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1936. Εργάστηκε ως βοηθός σκηνοθέτη σε περισσότερες από εξήντα ελληνικές και ξένες ταινίες. Έχει γυρίσει πέντε μεγάλου μήκους ταινίες και περισσότερες από χίλιες διαφημιστικές.

**ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ:** *Ανοιχτή επιστολή* (1967), *Και ξανά προς τη δόξα τραβά* (1980), *Προσοχή κίνδυνος* (1983), *Δύο ήλιοι στον ουρανό* (1991), *Πανώρα* (2006).





Ταξίδια Ζωής

# ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Εκδήλωση της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης στις 11/03 /2015

- Προβολή των ταινιών του **Θοδωρή Μουμουλίδη** «**IRIAN JAYA - ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΩΝΤΑΣ ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΜΟΥ**» (ΕΛΛΑΔΑ, 2014) και του **Δημήτρη Κουτάντου** «**ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΠΑΠΟΥΑ ΝΕΑ ΓΟΥΙΝΕΑ**» (ΕΛΛΑΔΑ, 2014).
- Συζήτηση με εισηγητές τους **Θοδωρή Μουμουλίδη** (σκηνοθέτη της ταινίας), **Παναγιώτη Μακρυγιάννη** (εκπαιδευτικό, ταξιδευτή) και **Ξενοφώντα Λατινάκη** (μοντέρ της ταινίας).
- Στο πλαίσιο της συζήτησης παρουσιάστηκαν επίσης οι εισηγήσεις του **Δημήτρη Κουτάντου** (σκηνοθέτη της ταινίας, εκπαιδευτικού, ταξιδευτή) και της **Μαρίας Ταμπούκου** (Καθηγήτριας Κοινωνιολογίας του University of East London, Συνδιευθύντριας του Κέντρου για την Έρευνα και Αφήγηση/Center for Narrative Research).

## ΕΝΑ «ΤΑΞΙΔΙ ΖΩΗΣ» ΣΕ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΑΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ

### Του **Θοδωρή Μουμουλίδη**

Ξεχωριστή ήταν πράγματι η συγκίνηση και χαρά μαζί που ένιωσα κατά την προβολή της ταινίας μου *Irian Jaya - Χαρτογραφώντας τα μονοπάτια μου* στον φιλόξενο χώρο της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης, της οποίας είμαι μέλος και νιώθω πολύ όμορφα γι αυτό. Η κατάμεστη αίθουσα του Μουσείου Εθνικής Αντίστασης μας «αποκάλυψε» για μία ακόμα φορά ότι η Λέσχη μας έχει ένα πολύ ζεστό κοινό, προικισμένο με το «χάρισμα» να κρατά μία ταινία ζωντανή και μετά το τέλος της προβολής της, μέσα από τις ενδιαφέρουσες παρεμβάσεις του...

Το ντοκιμαντέρ για την Irian Jaya είναι μία ταινία που αγαπήσαμε και για την ολοκλήρωση της οποίας δουλέψαμε με πενιχρά πράγματι μέσα. Η εμπειρία από τη δημιουργία αυτής της ταινίας δε θα μπορούσε να αποτυπωθεί σε λίγες γραμμές, θα προσπαθήσω ωστόσο να εστιάσω σε κάποια σημεία που αφορούν στη διαδικασία παραγωγής της.

Η ιδέα για τη δημιουργία της ταινίας γεννήθηκε μέσα από ένα μπαούλο «ξέχειλο» κυριολεκτικά από φωτογραφίες, σλαιντς, ταινιάκια super 8, βίντεο, ένα πολύ-



Ξενοφώντα Λατινάκης, Παναγιώτη Μακρυγιάννη και Θοδωρή Μουμουλίδη (Από την εκδήλωση της ΚΛΗ)

τιμο ταξιδιωτικό υλικό... Πρόκειται για το «μπαούλο των αναμνήσεων» από τα ταξίδια του φίλου Παναγιώτη Μακρυγιάννη, ενός ανθρώπου που ταξιδεύει από τα 18 του χρόνια, έχοντας πραγματοποιήσει μέχρι σήμερα περισσότερα από 140 ταξίδια σε όλες τις ηπείρους και σε πολύ δύσκολες ζώνες... Ταξίδια που όπως χαρακτηριστικά λέει ο Παναγιώτης «σου ανοίγουν το νου καθώς αποτελούν μία αφορμή για σκέψη γύρω από τη ζωή και τις ανθρώπινες σχέσεις...». Ταξίδια όπου δε βλέπεις και δεν ακούς αυτά που θέλουν οι άλλοι, αλλά μαθαίνεις να εμπιστεύεσαι τη δική σου ματιά στα πράγματα... Ταξίδια αυτογνωσίας «καθώς στα πιο ξένα και άγνωστα μέρη σου έχει στήσει καρτέρι η ξένη φύση αυτού που έπαψες πλέον να είσαι ή να έχεις» όπως αναφέρει ο Ιταίλο Καλβίνο στις *Αόρατες πόλεις*.

Η «βουτιά» στο αρχείο του ταξιδευτή φίλου μου ήταν πράγματι μία μοναδική εμπειρία, ο αταξινόμητος όμως χαρακτήρας του με προβλημάτισε πολύ ως προς το που θα εστιάσω. Τα ταξίδια ήταν πολλά και εξαιρετικά ενδι-



Από την εκδήλωση της ΚΛΗ

αφέροντα: Αφγανιστάν, Πακιστάν, Ιράν, Ινδία, Νεπάλ, Βιρμανία, Μογγολία, Νιγηρία, Κένυα, Μποτσουάνα, Σενεγάλη, Μάλι, Βραζιλία, Βενεζουέλα, Κολομβία, Περού, Παραγουάη, Χιλή, Αργεντινή... Το ταξίδι ωστόσο στην Irian Jaya, που ο ίδιος ο Παναγιώτης αποκαλεί ως το «προσωπικό του Έβερεστ», φάνηκε από πολύ νωρίς να ξεχωρίζει. Η αφορμή για τη δημιουργία της ταινίας είχε ήδη ξεπηδήσει από το «μπαούλο»...

Μέσα από αυτό το «ταξίδι ζωής», στο δυτικό τμήμα της Παπούα-Νέα Γουινέα που ανήκει στην Ινδονησία, μία από τις τελευταίες αχαρτογράφητες περιοχές του πλανήτη, ο Παναγιώτης περιπλανήθηκε μέσα στη ζούγκλα όπου και συνάντησε άτομα από τις φυλές Κορογουάι, Κομπάι και Κορογουάι Μπάτου, φυλές που εντοπίστηκαν τις τελευταίες μόλις δεκαετίες. Ο φακός του κατέγραψε μοναδικές σκηνές από την καθημερινότητα αυτών των ανθρώπων που μας γυρνούν στην εποχή του τροφουσλήκτη, παραδίδοντας ταυτόχρονα πολύτιμα μαθήματα επιβίωσης. Για παράδειγμα, η σκηνή όπου περιγράφεται η διαδικασία παραγωγής του σάγκο, βασικού στοιχείου της διατροφής αυτών των φυλών, αποτελεί ένα πρότυπο οικοτεχνικής παραγωγής, με μεγάλη εκπαιδευτική αξία. Οι εικόνες μέσα στο δενδρόσπιτο όπου η οικογένεια, μέσα σε ένα κατανυκτικό θα έλεγε κανείς περιβάλλον, προετοιμάζει το γεύμα της και στη συνέχεια παραδίδεται στην απόλαυσή του, προσωπικά με συνεπήραν και με ενέπνευσαν ως προς το χαρακτήρα που τελικά θα ήθελα να προσδώσω στην ταινία αυτή. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να αναφέρω ότι για πολλούς από τις σκηνές της ταινίας θα μπορούσα να καταγράψω μία σειρά στοιχείων που

μου αποκάλυψε η έρευνα που έκανα γύρω από τα ήθη και έθιμα των ξεχασμένων αυτών φυλών, αλλά μαζί και μία σειρά συναισθημάτων, αντιφατικών κάποιες φορές, που ένιωσα κατά την πορεία αυτής της διαδικασίας, όσο κι αν προσπάθησα ενσυνείδητα να αδυνατίσω το «μάτι» του δυτικού και να προσεγγίσω κινηματογραφικά, όσο είναι δυνατόν χωρίς βιλέμμα αποικιοκρατικό, αυτό τον τόπο. Μία τέτοια προσέγγιση έχει βέβαια το δικό της ενδιαφέρον, δεν μπορεί ωστόσο να γίνει στο πλαίσιο του συνοπτικού αυτού σημειώματος.

Μία μεγάλη δυσκολία που συνάντησα κατά την αναζήτηση του σεναρίου ήταν το πώς θα διαχειριστώ το ευλογημένο πράγματι αυτό υλικό που τόσο απλόχερα μου εμπιστεύτηκε ο Παναγιώτης, έτσι ώστε να «ξεφύγει» από τα στενά όρια της αφήγησης μίας απλής ταξιδιωτικής εμπειρίας και να αποδώσει την ιδιαιτερότητα των ταξιδιών που επιλέγει να κάνει ο αγαπητός φίλος, αλλά και την ευαισθησία με την οποία ο φακός του καταγράφει.

Οι εξαιρετικές εικόνες με τα βλέμματα παιδιών που συναντά στα ταξίδια του μου έθεσε το αρχικό ερώτημα: «Γιατί μας κοιτάζουν τα παιδιά και πως μπορούμε να σταθούμε απέναντί τους με ευαισθησία, συγκίνηση και υπευθυνότητα;» Από την πλευρά μου περιπλανήθηκα ώρες πολλές στο υλικό του Παναγιώτη και όχι μόνο. Παράλληλα αναζήτησα αρχειακό υλικό, εξαιρετική πηγή του οποίου ήταν το Ίδρυμα Αρχαιακού Οπτικοακουστικού Υλικού της Αυστραλίας (ας σημειώσουμε την εξαιρετικά σημαντική δουλειά των Αυστραλών για την αναγνώριση αλλά και επανόρθωση της ευθύνης για τα αποικιοκρατικά εγκλήματα που έγιναν στο Νότιο Ημισφαίριο). Έτσι



«Irian Jaya - Χαρτογραφώντας τα μονοπάτια μου» του Θοδωρή Μουμουλιδη (ΕΛΛΑΔΑ, 2014)

σιγά-σιγά «κτίστηκε» το σενάριο, μέσα από το οποίο θέλησα να στήσω ένα φανταστικό διάλογο με τα παιδιά και μέσα από τον τρόπο με τον οποίο αυτά κοιτάζουν το μέλλον, να καταστεί δυνατό αφενός να κατανοήσουμε τα προβλήματα του παρόντος και αφετέρου να κοιτάξουμε κριτικά το παρελθόν. Σε όλην αυτό τον προβληματισμό, θεωρώ πολύ σημαντικές τις συζητήσεις με τη φίλη Μαρία Ταμπούκου, η κοινωνιολογική ματιά της οποίας αλλιά και η γενικότερη ευαισθησία της σε θέματα σινεμά, με βοήθησε σημαντικά στην επίλυση προβλημάτων που αναδύονταν κατά το γράψιμο του σεναρίου. Η επιλογή της μουσικής που «έντυσε» την ταινία ήταν ένα μοναδικό ταξίδι που μοιράστηκα με τον Ξενοφώντα Λατινάκη, καθώς ώρες ατέλειωτες με ανέχτηκε δίπλα του μοντάροντας την ταινία.

Ολοκληρώνοντας οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στον φίλο Παναγιώτη, που μου εμπιστεύτηκε το «ταξιδιωτικό του μπασούλο», χαρίζοντάς μου χαρά, γνώση, συγκίνηση, ώρες πολλής δημιουργικής διάθεσης, αλλιά



«Irian Jaya - Χαρτογραφώντας τα μονοπάτια μου» του Θοδωρή Μουμουλίδη (ΕΛΛΑΔΑ, 2014)

μαζί και την ψευδαίσθηση ότι σε κάποιες στιγμές αυτού του ταξιδιού ήμουν μαζί του... Προσωπικά του εύχομαι να μη θεραπευτεί από το μικρόβιο του πάθους του για περιπλάνηση, αλλιά να συνεχίσει τα ταξίδια του διατηρώντας ακόρεστη τη λαχτάρα του για τον κόσμο...

## ΠΡΟΣΠΑΘΩΝΤΑΣ ΝΑ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΘΩ ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΤΟΥ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ...

### Της *Μαρίας Ταμπούκου*

Στο κείμενο που ακολουθεί γράφω μέσα από την οπτική γωνία του θεατή που πάει σινεμά γιατί το λατρεύει, αλλιά και γιατί εμπνέεται από κινηματογραφικές εικόνες, ιδέες και μουσικές. Γι' αυτή την ανεπανάληπτη κινηματογραφική συγκίνηση, μου δίνεται η ευκαιρία να κάνω συγκεκριμένη αναφορά στην ευαίσθητη αλλιά και παράλληλα δουλεμένη ματιά του Θοδωρή Μουμουλίδη, όπως αυτή αποτυπώνεται στο ντοκιμαντέρ *Irian Jaya - Χαρτογραφώντας τα μονοπάτια μου*.

Η ταινία ξεκινά με το κάδρο δυο παιδιών που μας κοιτάζουν, κάδρο που καθ' όλη τη διάρκεια της ταινίας επαναλαμβάνεται σαν ένα μοτίβο, ένα μουσικό ρεφρέν. Σε αυτό ακριβώς το καθηλωτικό βλέμμα των παιδιών θα ήθελα να σταθώ λίγο και μέσα από τα μάτια τους να προσπαθήσω να διασταυρωθώ με το βλέμμα του σκηνοθέτη... *Τι μπορούν να δουν τα παιδιά αλλιά κι εμείς μέσα από αυτά με την παρέμβαση του σκηνοθέτη;* Το ντοκιμαντέρ αναδύεται και ξεδιπλώνεται μέσα σε αυτό ακριβώς το τριγωνικό πεδίο: τα παιδιά, ο σκηνοθέτης κι εμείς, χωρίς να ξηνάμε βέβαια ότι όλο το κινηματογραφικό πείραμα βασίζεται στο πλούσιο οπτικό υλικό του ταξιδευτή Παναγιώτη Μακρυγιάννη, χωρίς αυτόν τίποτα δεν θα μπορούσε πράγματι να έχει αρχίσει.

Τα παιδιά κοιτάζουν τον κόσμο και βέβαια και το φακό του ταξιδευτή που τα κοιτάζει. Το όλο κινηματογραφικό παιχνίδι ξεκινά λοιπόν με το βλέμμα της ετε-

ρότητας, πιο απλά, το βλέμμα του άλλου. Δε είναι βέβαια δυνατό, στο πλαίσιο αυτής της παρέμβασης, να επεκταθώ στο πλούσιο πεδίο έρευνας και σκέψης γύρω από τις υπαρξιακές απορίες, αλλιά και πολιτικές κρίσεις και προβληματισμούς που ιστορικά έχουν περιστραφεί γύρω από την ετερότητα. Θα περιοριστώ στον τρόπο που διάλεξε ο σκηνοθέτης να εγείρει τους προβληματισμούς του: *Είναι δυνατό να επιχειρήσουμε να ξαναδώμε τον κόσμο μπέσα από τα μάτια των παιδιών ή μήπως η υποτιθέμενη αθωότητα είναι ένας παρωχημένος, ουτοπικός ή και πολιτικά επικίνδυνος λόγος;*

Νομίζω ότι η τέχνη του σκηνοθέτη αναδύεται ακριβώς μέσα από τον τρόπο που δημιούργησε το ντοκιμαντέρ πειραματιζόμενος με τις προκλήσεις και τους κινδύνους αυτού του ερωτήματος. Για να το πετύχει δε δούληψε μόνο ως σκηνοθέτης αλλιά και ως ερευνητής αρχειακού υλικού. Πρόκειται γι' αυτό που γενναιόδωρα του παραχώρησε ο φίλος ταξιδευτής, ενώ ακόμα αξιοποιήθηκε και υλικό που έψαξε και εντόπισε ο ίδιος στα κινηματογραφικά αρχεία της αποικιοκρατικής ιστορίας. Κι' όταν το υλικό μαζεύτηκε, το βλέμμα των παιδιών έγινε για το σκηνοθέτη ο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στην ιστορία και τη σύγχρονη πραγματικότητα.

Εμπειρίες και μνήμες μπλέχτηκαν όμορφα και αρμονικά, όχι μόνο μέσα από το μοντάζ των κινηματογραφικών εικόνων και την εξαιρετική δουλειά του μοντέρ



«Irian Jaya - Χαρτογραφώντας τα μονοπάτια μου» του Θοδωρή Μουμουλίδη (ΕΛΛΑΔΑ, 2014)

Ξενοφώντα Λατινάκη, αλλά και μέσα από τους ρυθμούς και τις μελωδίες των μουσικών του κόσμου που επίσης ερευνήθηκαν, επιλέχθηκαν και μονταρίστηκαν μέσα από πολλή πράγματι δουλειά και καλλιτεχνική ευαισθησία.

Συνδέοντας το παρελθόν ήλων και τόπων που ανεπανόρθωτα σηματοδεύτηκαν από την αποικιοκρατική βία και την καπιταλιστική απληστία με το παρόν, τις χαρές της ζωής αλλά και τις αγωνίες της, όπως καθρεφτίζονται μέσα από τα μάτια των παιδιών, ο σκηνοθέτης δε δημιούργησε μόνο ένα ντοκιμαντέρ που σκύβει με ευαισθησία στην καθημερινότητα μακρινών φυλών και πολιτισμών, αλλά και που παράλληλα εγείρει κάποια σημαντικά ερωτήματα:

- Πώς μπορούμε να δημιουργήσουμε κώδικες επικοινωνίας που να στηρίζονται ξανά στην εμπιστοσύνη και τη φιλία των ανθρώπων και των ήλων;
- Πόσο είμαστε διατεθειμένοι να αναγνωρίσουμε τις υλικές, πολιτικές και ηθικές ευθύνες που ακόμα «κουβαλάμε» για την επιθετική συμπεριφορά των Ευρωπαίων και για την υποκρισία των θρησκευτικών ιεραποστολών;
- Πόσα πολλά μπορούμε να μάθουμε για μια καινούρια οικολογική πολιτική, για ένα τρόπο ζωής σε αρμονία και όχι σε πόλεμο με τον πλανήτη;
- Πως μπορούμε να σταματήσουμε όχι μόνο να συμπεριφερόμαστε αλλά και να κοιτάμε αποικιοκρατικά;
- Και τελικά, είναι δυνατόν να ξανακοιτάξουμε τον κόσμο σαν να ήμασταν παιδιά; Ακόμα όμως κι αν δεν τα καταφέρουμε, δε θα άξιζε να προσπαθήσουμε;

Το ντοκιμαντέρ του Θοδωρή Μουμουλίδη μας άνοιξε ένα μικρό παράθυρο σε ένα κόσμο μακρινό και διαφορετικό και παράλληλα δημιούργησε μια έντονη πολιτισμική αλλά και πολιτική πρόταση, για το πως μπορούμε να ξαναφανταστούμε τον κόσμο που είναι γύρω μας, τον κόσμο στον οποίο υπάρχουμε και ζούμε.

## ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΩΣ ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Του **Δημήτρη Κουτάντου**

Το ταξίδι αποτελεί μια προσωπική μου επιλογή ελευθερίας πέρα από τη συμβατικότητα των ρόλων μου στην αυστηρά ιεραρχημένη τεχνο-ηλογική δυτική κοινωνία, θέλω απλά να ζω. Σιγά-σιγά άρχισα τη *βιωματική* καταγραφή της διαμονής μου για δέκα χρόνια στο εξωτερικό, για σπουδές στην Αγγλία, αλλά και ως αποσπασμένος εκπαιδευτικός στη Βραζιλία, καθώς και των ανεξάρτητων ταξιδιών μου εδώ και είκοσι χρόνια.

Ανεξάρτητα ταξίδια για μένα σημαίνουν «ένα εισιτήριο, ένα ταξιδιωτικό οδηγό/βιβλίο, διαμονή σε οικονομικά hostels, λίγα πράγματα σε ένα σακίδιο και τα υπόλοιπα θα τα ζήσω εκεί που θα βρεθώ ως backpacker».

Στη μη κερδοσκοπική σειρά «Το ταξίδι» παρουσιάζω τα ταξίδια μου σε 140+ χώρες σε Ανταρκτική, Αμερική, Αφρική, Ασία, Ωκεανία και Ευρώπη.\* Η παρουσίαση της σειράς αφορά στην *Οικολογία*, στον *Πολιτισμό* και στην *Εκπαίδευση* στον κόσμο με πολλαπλά μέσα (modes) καθώς και με κείμενα συνεντεύξεων εκπαιδευτικών/ακαδημαϊκών με ενσωματωμένα ντοκιμαντέρ.

Για τον πρώτο άξονα της σειράς επισκεφθήκαμε *Φυσικά Μνημεία και Οικολογικούς Δρυμούς* του πλανήτη μας, όπως είναι το σπάνιο περιβάλλον της Ανταρκτικής, οι καταράκτες Foz de Iguazu στη Βραζιλία, ο Αμαζόνιος,

τα φιόρδ της Χιλής, τα ενεργά ηφαίστεια στην Κεντρική Αμερική, τα οικολογικά εθνικά πάρκα της Αφρικής, το Σερενγκέτι, ο Κρατήρας Νγκορογκόρο, τα πάρκα Bwindi και Virunga στα οποία κατοικούν οι τελευταίοι 880 Γορίλλες των Βουνών, το Δέλτα Οκαβάνγκο, ο Νείλος, ο Ζαμβέζης, ο Μεκόνγκ, ο Δούναβης, οι ουρακοτάγκοι του Βόρνεο κτλ.

Η φύση αποτελεί ζωτική αναγκαιότητα αλλά και συνείδηση όπως σημειώνει ο ποιητής: «*Μια μέρα το παρελθόν μας θα μας αιφνιδιάσει με τη δύναμη της επικαιρότητάς του. Δε θα 'χει αλλάξει εκείνο αλλά το μυαλό μας. Ένα ψήλωμα νοτό, που θα χρειαστεί να το ξανανεβούμε για να εκτιμήσουμε σωστά τις διαστάσεις των πραγμάτων γύρω μας... Τότε μόνον θα καθαρίσει το τοπίο, για να φανούν οι σταθερές που το συνέχουν. Οι άνθρωποι θα πάνου να 'ναι απλώς φορείς πθών και εθίμων, και οι θάλασσες ανάμεσα στους άγριους βράχους θ' αποκτήσουν την προέκταση την ηθική που θέλησε ο συγγραφέας, δοκιμάζοντας να συνθέσει τα φυσικά στοιχεία με τον τρόπο που θα το έκανε για ένα ιδεόγραμμα*» (Ελιύτης, 1995, *Εν Λευκώ*, σελ. 62).

Στον δεύτερο άξονα η σειρά επισκέπτεται *Πολιτισμικούς χώρους και Μουσεία, Μνημεία* της Παγκόσμιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς προστατευόμενα από την ΟΥ-





Συνυπάρχοντας με τα ζώα

# ΑΝΘΡΩΠΟΙ, ΖΩΑ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Εκδήλωση της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης στις 11/02 /2015

- Προβολή της ταινίας των Μάικλ Μπικς και Άννα Λι Στράτσαν «ΤΙ ΣΚΕΦΤΟΝΤΑΙ ΤΑ ΖΩΑ; / WHAT ARE ANIMALS THINKING?» (ΗΠΑ, 2012) και της ταινίας του Κρις Τζόνσον «ΟΙ ΦΥΣΗΤΗΡΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ – “ΖΩΝΤΑΣ ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΤΗΣ ΤΑΦΡΟΥ” / THE SPERM WHALES OF GREECE – “LIFE IN THE TRENCHES”» (ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ/ΕΛΛΑΔΑ, 2007)
- Συζήτηση με εισηγητές τους Βικτωρία Κατρή (πολιτικό μηχανικό, συντηρήτρια μνημείων), Αλέξανδρο Φραντζή (Διευθυντή του Ινστιτούτου Κητολογικών Ερευνών «Πέλαγος»), Βούλα Αλεξιάδου (μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Κητολογικών Ερευνών «Πέλαγος»), Γιώργο Χαριτάκη (καρδιολόγο, ερευνητή του Πανεπιστημίου Αιγαίου) και Φαίη Λιάρα (Ζωοφιλική Ένωση Ηλιούπολης)
- Σε συνεργασία με το *caid – societas, scientia et ars/Caid – Κέντρο Κοινωνίας, Επιστήμης και Τέχνης*, το *Ινστιτούτο Κητολογικών Ερευνών «Πέλαγος»* και τη *Ζωοφιλική Ένωση Ηλιούπολης*

## ΟΙ ΦΥΣΗΤΗΡΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ

Των Αλέξανδρου Φραντζή και Βούλας Αλεξιάδου

Την Τετάρτη 11/02/2015, στα πλαίσια της ενότητας ΑΝΘΡΩΠΟΙ-ΖΩΑ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, είχαμε την ευκαιρία να παρουσιάσουμε στην Κινηματογραφική Λέσχη Ηλιούπολης το ντοκιμαντέρ *Οι φυσήτηρες της Ελλάδας – «Ζώντας κατά μήκος της Τάφρου»*. Η ταινία παρουσίαζε μια αποστολή στην Ελλάδα, στα πλαίσια σχετικού ερευνητικού προγράμματος για τους απειλούμενους Μεσογειακούς φυσήτηρες. Πάνω στο ερευνητικό σκάφος ΝΗΡΗΙΣ παρακολουθήσαμε ένα ταξίδι κατά μήκος της Ελληνικής Τάφρου. Στο Ιόνιο πέλαγος συναντήσαμε τα μέλη μιας κοινωνικής ομάδας φυσητήρων και παρακολουθήσαμε την συμπεριφορά τους, καθώς υποδέχονται ένα νεογέννητο στην ομάδα. Μέσα από το ντοκιμαντέρ διαπιστώσαμε πόσο αβέβαιο είναι το μέλλον του νεογέννητου μικρού και της οικογένειάς του, καθώς το περιβάλλον τους υποβαθμίζεται εξαιτίας των ανθρωπογενών πιέσεων...

Όπως συμβαίνει με τους κατοίκους των περισσότερων μεσογειακών χωρών, οι Έλληνες γνωρίζουν πολύ καλά τα δελφίνια, όμως πιστεύουν πως η Μεσόγειος και ακόμα περισσότερο οι ελληνικές θάλασσες είναι πολύ



Βικτωρία Κατρή, Γιώργος Χαριτάκης και Φαίη Λιάρα (Από την εκδήλωση της ΚΛΗ)

μικρές για να φιλοξενήσουν τα μεγάλα ξαδέλφια τους, τις φάλαινες και τους φυσήτηρες. Μέχρι τα τέλη της περασμένης χιλιετίας, κανείς στην Ελλάδα δεν μπορούσε να πιστέψει ότι τα ζώα αυτά δεν ζουν μόνο στους πόλους ή στους μεγάλους ωκεανούς, αλλά υπάρχουν μόνιμα στις θάλασσές μας. Τότε, στα μέσα της δεκαετίας του '90, η επιστημονική ομάδα, που αργότερα αποτέλεσε τον πυρήνα του Ινστιτούτου Πέλαγος, άρχισε να συγκεντρώνει κάθε διαθέσιμη πληροφορία που σχετιζόταν με την πιθανή ύπαρξη φυσητήρων στα ελληνικά νερά.

Έχοντας ως βάση μερικές σπάνιες περιστασιακές παρατηρήσεις «μεγάλων κητωδών» από καπετάνιους και ψαράδες στην ΝΔ Κρήτη, καθώς και το εξαιρετικό ανάγλυφο του βυθού στην περιοχή, το Ινστιτούτο Κητολογικών Ερευνών Πέλαγος ξεκίνησε το 1998 ένα ερευνητικό πρόγραμμα που οδήγησε στην ανακάλυψη του σημαντικότερου πληθυσμού φυσητήρων σε ολόκληρη τη Μεσόγειο! Τα πρώτα αποτελέσματα των ερευνών αποκάλυψαν ότι οι φυσήτηρες βρίσκονται στην περιοχή της Δ-ΝΔ



Αλέξανδρος Φραντζής και Βούλα Αλεξιάδου (Από την εκδήλωση της ΚΛΗ)



*Η ουρά ενός φουσητήρα που βγαίνει από την επιφάνεια κάθε φορά που αυτός ξεκινά μια βαθιά κατάδυση στα 1000 περίπου μέτρα, με σκοπό την εντοπισμό και την σύλληψη βαθύβιων καλαμαριών, που αποτελούν την αποκλειστική τροφή του*

Κρήτης όλο το χρόνο! Η συνέχεια της έρευνας έδειξε ότι όχι μόνο μοναχικοί αρσενικοί ή μικρές ομάδες ώριμων και νεαρών φουσητήρων, αλλά και κοινωνικές ομάδες (θηλυκές με τα μικρά τους) βρίσκονται μόνιμα σε ολόκληρη την περιοχή της Ελληνικής Τάφρου με προτίμηση σε κάποιες περιοχές της, αφού με φωτογραφικές μεθόδους παρατηρούνται σε τακτική βάση. Μερικές κοινωνικές ομάδες παρατηρούνται τακτικά ήδη από το 1999. Μέλη κοινωνικής ομάδας που φωτογραφήθηκαν τυχαία το 1994 παρατηρήθηκαν ξανά μετά από 20 χρόνια, το 2014!

Αν όχι μοναδική στον κόσμο, η Ελληνική Τάφρος θεωρείται από τις ελάχιστες παγκοσμίως περιοχές όπου κοινωνικές ομάδες και μοναχικά αρσενικά άτομα συνυπάρχουν σε μια περιοχή όλο το χρόνο, όχι μόνο για να τραφούν, αλλά και για να αναπαραχθούν. Νεογέννητα και μικρά, καθώς και αναπαραγωγική συμπεριφορά έχουν παρατηρηθεί επανειλημμένα. Προκειμένου να μελετηθεί ο ιδιαίτερος αυτός πληθυσμός φουσητήρων με τα μοναδικά χαρακτηριστικά, το ερευνητικό πρόγραμμα «Φουσητήρες των Ελληνικών Θαλασσών» λειτουργεί για πάνω από μια 15ετία ρίχνοντας συνεχώς νέο φως στη μυστηριώδη ζωή αυτών των ειρηνικών γιγάντων. Με τους πλίδες του το ερευνητικό πρόγραμμα έχει ήδη καλύψει συνοδική απόσταση που ισοδυναμεί με πάνω από μιάμιση φορά τον γύρο της γης στον ισημερινό! Η κυρίως περιοχή μελέτης περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της Ελληνικής Τάφρου, από τη Λευκάδα μέχρι τη Ρόδο. Στο πρόγραμμα χρησιμοποιούνται τεχνολογίες αιχμής και ήπιες, αβλαβείς για τα κητώδη μέθοδοι, που έχουν αναπτυχθεί ειδικά για τους σκοπούς αυτής της έρευνας (παθητική ακουστική παρακολούθηση, οπτική παρακολούθηση, φωτοταυτοποίηση, φωτογραμμετρία, συλλογή απολεπιζόμενου δέρματος, υποβρύχια παρακολούθηση κτλ.). Οι κύριοι σκοποί του προγράμματος είναι:

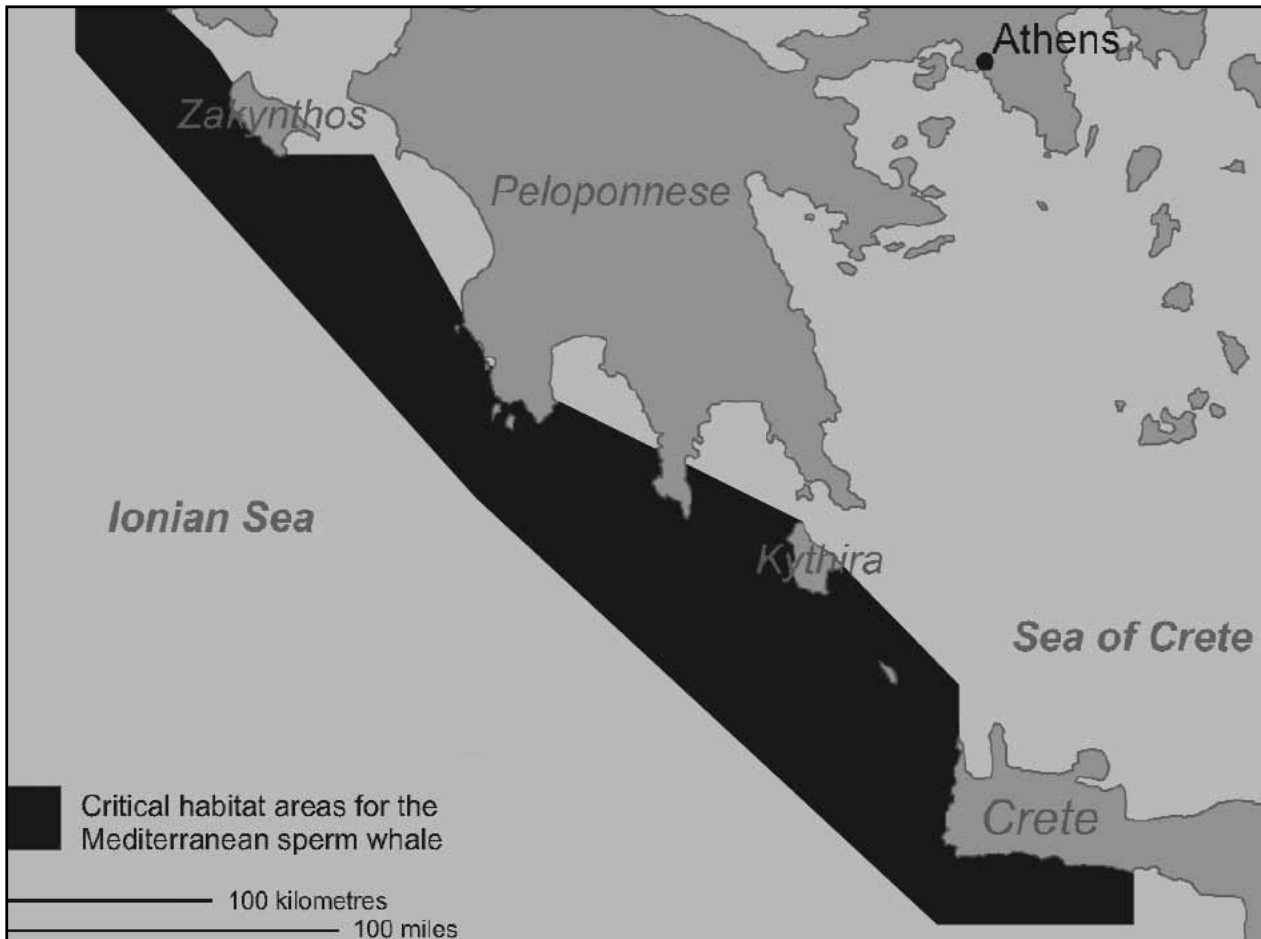
1. Η μελέτη κατανομής των φουσητήρων και η αναγνώ-

ριση των σημαντικών ενδιαιτημάτων για την προστασία τους.

2. Η εκτίμηση του πληθυσμού των φουσητήρων που διαβιούν στο Ελληνικό Ρήγμα και στις ελληνικές θάλασσες γενικότερα.
3. Η δυναμική του πληθυσμού τους (ρυθμός γεννήσεων και ρυθμός θνησιμότητας) και η τάση του.
4. Ο βαθμός εντοπιότητας και οι μετακινήσεις τους.
5. Η μελέτη των ήχων επικοινωνία τους.
6. Η μελέτη της κοινωνικής τους δομής και της σταθερότητας ή της εξέλιξης της δομής των κοινωνικών ομάδων.
7. Η μελέτη της φυσιολογίας, βιοακουστικής και της συμπεριφοράς των φουσητήρων.
8. Ο προσδιορισμός του βαθμού απομόνωσης των μεσογειακών φουσητήρων από αυτούς του Ατλαντικού ωκεανού καθώς επίσης και του βαθμού απομόνωσης των πληθυσμών φουσητήρων της δυτικής από αυτούς της ανατολικής Μεσογείου, με χρήση γενετικών και φωτογραφικών μεθόδων.
9. Η αναγνώριση των κυριότερων απειλών για τους φουσητήρες στις ελληνικές θάλασσες.
10. Η δημιουργία της απαραίτητης επιστημονικής βάσης για τη στήριξη μέτρων προστασίας τους, που θα διασφαλίσει τη μακροχρόνια διατήρηση του πληθυσμού τους.

Μεταξύ άλλων, τα ευρήματα των ερευνών του Ινστιτούτου Πέλλαγος έχουν δείξει ότι:

- Ο αριθμός των φουσητήρων που ζουν στις ελληνικές θάλασσες είναι πολύ μικρός, περίπου 200 άτομα συνολικά, γεγονός που καθιστά τον πληθυσμό τους ιδιαίτερα εύθραυστο. Αυτό σημαίνει επίσης ότι ο πληθυσμός των φουσητήρων της Μεσογείου αριθμεί μόλις κάποιες εκατοντάδες και για το λόγο αυτό έχει χαρακτηριστεί ως «Κινδυνεύων» στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ειδών της IUCN.



Η περιοχή της Ελληνικής Τάφρου που πρότεινε το Ινστιτούτο Κτητολογικών Ερευνών Πέλαγος ως Θαλάσσια Προστατευόμενη Περιοχή για τους φουσητήρες κατά μήκος της Ελληνικής Τάφρου και έγινε αποδεκτή από την διεθνή συμφωνία ACCOBAMS (Συμφωνία για τη Διατήρηση των Κητωδών της Μαύρης θάλασσας, της Μεσογείου και της παρακείμενης περιοχής του Ατλαντικού) το 2007

- Τουλάχιστον 3 φουσητήρες κάθε 2 χρόνια πεθαίνουν στην Ελλάδα εξ αιτίας σύγκρουσης με κάποιο πλοίο. Πολλά άτομα που παρατηρούνται κατά τη διάρκεια των ερευνητικών αποστολών φέρουν σημάδια και τραύματα από προπέλεις. Ο ρυθμός θανάτων από συγκρούσεις με πλοία είναι ιδιαίτερα υψηλός για έναν τόσο μικρό πληθυσμό!
- Παρόλο που τα παρασυρόμενα αφρόδιχτα ποτέ δεν υπήρξαν δημοφιλή στην Ελλάδα, έχουν παρατηρηθεί φουσητήρες που φέρουν στην ουρά τους κομμάτια από δίχτυα.
- Π्लाστικές σακούλλες και άλλα σκουπίδια βρίσκονται συχνά στο στομαχικό περιεχόμενο νεκρών φουσητήρων και σε μερικές περιπτώσεις αποτελούν την αιτία θανάτου.
- Υποβρύχιες εκρήξεις από παράνομη αλιεία με δυναμίτη συχνά καταγράφονται μέσα στην περιοχή όπου οι φουσητήρες διαβιούν, ιδιαίτερα στη ΝΔ Κρήτη, χωρίς ακόμα να μπορεί να προσδιοριστεί το μέγεθος του προβλήματος που μπορεί να προκαλούν.
- Στρατιωτικά σόναρ έχουν επίσης επανειλημμένα χρησιμοποιηθεί με καταστροφικά αποτελέσματα μέσα στην περιοχή όπου ζουν.

Το 2007, έπειτα από 10 χρόνια μελέτης, το Ινστιτούτο Πέλαγος συγκέντρωσε πλέον όλα τα στοιχεία που αποδείκνυαν ότι μία μεγάλη περιοχή της Ελληνικής Τάφρου πρέπει να χαρακτηριστεί ως Θαλάσσια Προστατευόμενη Περιοχή (ΘΠΠ), ώστε να επιτευχθεί η αποτελεσματική προστασία των φουσητήρων. Για το λόγο αυτό, ζήτησε με επίσημη επιστολή του προς την Επιστημονική Επιτροπή της ACCOBAMS (Συμφωνία για τη Διατήρηση των Κητωδών της Μαύρης θάλασσας, της Μεσογείου και της παρακείμενης περιοχής του Ατλαντικού) να ληφθεί υπόψη όλη η γνώση που στο μεταξύ είχε κατακτηθεί από το 2002 και να υιοθετηθεί η Ελληνική Τάφρος ως ΘΠΠ για τους φουσητήρες της. Η πρόταση υιοθετήθηκε από την ACCOBAMS και στον νέο χάρτη των προτεινόμενων ΘΠΠ της Μεσογείου περιλαμβάνεται πλέον και η Ελληνική Τάφρος.

Τον Ιούνιο 2007 στο Παγκόσμιο Επιστημονικό Συμπόσιο για τη Διαχείριση του Υποβρύχιου Θορύβου σε σχέση με τα κητώδη, μελετήθηκαν οι τρόποι διαχείρισης των κινδύνων που δημιουργεί ο υποβρύχιος ανθρωπογενής θόρυβος για τα κητώδη παγκοσμίως και ειδικά στη Μεσόγειο θάλασσα. Τρεις περιοχές στη Μεσόγειο μελετήθηκαν σε βάθος ως περιπτώσεις, που χρειάζονται άμε-



σο χειρισμό. Ανάμεσά τους και η περιοχή της Ελληνικής Τάφρου, που προτάθηκε από το Ινστιτούτο Κητολογικών Ερευνών Πέλαγος. Το έγγραφο συμπερασμάτων που υποβλήθηκε συνιστά για την Ελληνική Τάφρο:

1. Άμεση απαγόρευση κάθε δραστηριότητας που σχετίζεται με χρήση στρατιωτικών σόναρ ή ακουστικές έρευνες για πετρέλαιο
2. Προσεκτική διέλευση των πλοίων από την περιοχή, μέχρι να καθοριστούν δίαυλοι και όροι ασφαλούς διέλευσης και ναυσιπλοΐας
3. Εφαρμογή της Εθνικής Νομοθεσίας από τις Ελληνικές Αρχές, ώστε να σταματήσει η παράνομη αλιεία με δυναμίτιδα σε όλες τις Ελληνικές Θάλασσες
4. Καθορισμός της περιοχής της Ελληνικής Τάφρου ως ΘΠΠ από την Ελληνική Πολιτεία, με συγκεκριμένο

διαχειριστικό σχέδιο για την αντιμετώπιση των απειλών για τα είδη κητωδών και το οικοσύστημα.

Είναι πλέον η ώρα της Ελληνικής Πολιτείας να κάνει όλα τα απαιτούμενα βήματα προς την κατεύθυνση της δημιουργίας και εφαρμογής ΘΠΠ κατά μήκος της Ελληνικής Τάφρου, με ειδικές ρυθμίσεις για την διατήρηση των φυσιτών και των συμπατρικών τους ζιφιών.

Το όραμα των θεμελιωτών του προγράμματος «Φυσιτόρες των Ελληνικών Θαλασσών» είναι να καταφέρουν να γεράσουν μελετώντας τους γνωστούς τους φυσιτόρες, που θα γερνούν και αυτοί, αφού μερικοί ανάμεσά τους έχουν την ίδια ηλικία με τους παλαιότερους ερευνητές του προγράμματος. Βέβαια, για να γίνει το όραμα αυτό πραγματικότητα, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να μπορούν οι φυσιτόρες να έχουν ένα ασφαλές και υγιές «σπίτι» στην Ελλάδα.



**ΦΥΣΗΤΗΡΑΣ**  
**Physeter macrocephalus**

Ο φυσιτήρας είναι ένα από τα πιο εντυπωσιακά ζώα του πλανήτη. Οι προσαρμογές του στο θαλάσσιο περιβάλλον δεν προκαλούν μόνο τον θαυμασμό αλλά και την απορία της σύγχρονης επιστήμης, που δεν έχει ακόμη κατορθώσει να εξηγήσει πολλές από αυτές. Δικαιολογημένα, ο φυσιτήρας έχει χαρακτηριστεί ως «το ζώο των υπερθετικών»:

- Είναι ο μεγαλύτερος οδοντοφόρος οργανισμός. Οι αρσενικοί φυσιτήρες μπορούν να ξεπεράσουν τα 20 μέτρα σε μήκος.
- Παρουσιάζει τον πιο έντονο φυλετικό διμορφισμό μεταξύ των θηλαστικών, αφού τα πολύ μικρότερα θηλυκά δεν ξεπερνούν τα 12 μέτρα. Ως συνέπεια, τα ώριμα αρσενικά βάρους 44 τόνων είναι τρεις φορές βαρύτερα από τα θηλυκά (13.5 τόνους).
- Οι φυσιτήρες είναι εκπληκτικοί δύτες, αφού παρ' ότι αναπνέουν ατμοσφαιρικό αέρα όπως και εμείς, κατορθώνουν με μια ανάσα να φθάσουν τα 2000 ή και περισσότερα μέτρα βάθος, όπου κρατούν την αναπνοή τους για τουλάχιστον μία με μιάμιση ώρες! Είναι δε ικανοί να επαναλαμβάνουν τέτοιες καταδύσεις περίπου είκοσι φορές στη διάρκεια ενός εικοσιτετραώρου!
- Συγκρατούνται μεταξύ των πιο επιτυχημένων θαλάσσιων οργανισμών από οικολογική άποψη, αφού κατόρθωσαν να εκμεταλλευτούν ως

τροφή τα άφθονα και «αναξιοποίητα» βαθυπελαγικά καλαμάρια. Άλλωστε, αυτό υποδεικνύει η εξάπλωσή τους στο σύνολο των ωκεανών του κόσμου, από τους πόλους μέχρι τον ισημερινό.

- Έχουν το χαμηλότερο ρυθμό αναπαραγωγής αφού τα θηλυκά ωριμάζουν όταν φθάσουν τα 10 χρόνια, η κύηση τους διαρκεί 16 μήνες και ο θηλασμός πάνω από τρία χρόνια. Ο μέσος ρυθμός γεννήσεων ενός θηλυκού είναι πέντε χρόνια, ενώ τα γηραιότερα θηλυκά δεν αναπαράγονται, αφού αναλαμβάνουν χρέη καθοδηγητή των κοπαδιών τους.
- Μέσα στο κεφάλι των φυσιτών βρίσκεται το μεγαλύτερο όργανο παραγωγής ήχων στο ζωικό βασίλειο.
- Τέλος, οι φυσιτήρες διαθέτουν τον μεγαλύτερο εγκέφαλο που υπήρξε ποτέ στη Γη!

Στην πολύ πρόσφατη ιστορία του πλανήτη μας, στον 20ό αιώνα, ένας πολύ μικρότερος εγκέφαλος, ο άνθρωπος, απείλησε τους γιγάντιους φυσιτήρες με εξαφάνιση. Ευτυχώς, το 1986 η φαλινοθηρία φυσιτών σταμάτησε. Όμως πολλές άλλες νέες απειλές (συγκρούσεις με μεγάλα πλοία, ηχητική ρύπανση, χημική ρύπανση, παρασυρόμενα αφρόδιντα κτλ.) εμφανίστηκαν από τότε. Θα ήταν ταπεινωτικό για το ανθρώπινο είδος με τον πιο αναπτυγμένο εγκέφαλο πάνω στην Γη, να μην επιτρέψει στους φυσιτήρες να ζήσουν αρμονικά μαζί μας.





### **ΑΦΟΥ ΤΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΤΑ ΖΩΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΓΙΑΤΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ;**

Υπάρχουν τεράστια επενδεδυμένα συμφέροντα που τα κέρδη τους εξαρτώνται από τα πειράματα στα ζώα. Εκτός από τα κατευθυνόμενα κέρδη των φαρμακευτικών εταιρειών και των διαφόρων πειραματικών εργαστηρίων, πολλοί επιστήμονες κάνουν την καριέρα τους με τα πειράματα, ξεχνώντας ότι αυτό που πρέπει να μελετήσουμε είναι οι ανθρώπινες παθήσεις. Οι πειραματιστές έχουν ξεκάθαρες ιδέες για τους στόχους τους: σταδιοδρομία και χρήματα. Για την σταδιοδρομία πρέπει να γίνει κανείς γνωστός δημοσιεύοντας πειραματικές εργασίες που χαίρουν ιδιαίτερης εκτίμησης. Στη συνέχεια στις διάφορες προκηρύξεις και υποτροφίες παρουσιάζονται εργασίες με το κηλό, που συχνά είναι επαναλήψεις πειραμάτων. Ο άλλος στόχος, τα χρήματα, τα βρίσκουν από επιχορηγήσεις και από τις φαρμακευτικές εταιρείες για τον έλεγχο ασφάλειας των καινούργιων φαρμάκων που βγάζουν συνεχώς για να θεραπεύσουν τις παθήσεις από το κάπνισμα, την καθιστική ζωή, τη μόλυνση του περιβάλλοντος, την παχυσαρκία, την κακή διατροφή, το άγχος κτλ.

### **ΜΕ ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΗΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΤΑ ΖΩΑ;**

**ΜΕ ΤΙΠΟΤΑ!!!** Είναι μία άχρηστη και αντιεπιστημονική μεθοδολογία που τίποτε δεν προσέφερε μέχρι σήμερα στην επιστήμη και την ανθρωπότητα, παρά μόνο ωμά και παράλογα βασανιστήρια σε αθώες υπάρξεις.

Πρέπει να αναπτυχθούν οι επιδημιολογικές μελέτες, να γίνεται σωστή καταγραφή της νοσηρότητας και της θνησιμότητας από τα διάφορα νοσήματα, να επεκταθούν οι νεκροτομικές μελέτες που δίνουν ανυπολόγιστης αξίας πληροφορίες για τον άνθρωπο -και στην πατρίδα μας είναι ελάχιστες- ώστε να αναπτυχθεί ένα σωστό και ανθρώπινο σύστημα υγείας.

### **ΘΑ ΔΙΝΑΤΕ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΑΣ ΕΝΑ ΦΑΡΜΑΚΟ ΠΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΣΕ ΤΟ ΣΚΥΛΟ Η ΤΗ ΓΑΤΑ ΣΑΣ;**

Φυσικά όχι. Τότε γιατί πιστεύετε ότι ένα φάρμακο δοκιμασμένο σε σκύλους, γάτες ή άλλα ζώα μπορεί να θεραπεύσει τον άνθρωπο;

### **ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΑΝΕΧΘΕΙΤΕ ΝΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΓΙΑ ΝΑ ΒΡΕΘΕΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΓΙΑ ΑΡΡΩΣΤΙΕΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ;**

Φυσικά όχι. Και όχι μόνο για ηθικούς λόγους και για λόγους κοινής λογικής αλλά γιατί γνωρίζετε πολύ καλά ότι ο άνθρωπος δεν είναι ποντίκι και δεν θα ωφεληούσε σε τίποτα. Τότε λοιπόν γιατί πιστεύετε ότι κάνοντας πειράματα σε ποντίκια θα ανακαλυφθούν χρήσιμα στοιχεία για τον άνθρωπο;

### **ΘΑ ΕΙΣΑΣΤΕ ΙΚΑΝΟΙ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΣΕ ΕΝΑ ΣΥΓΓΕΝΗ ΣΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ ΝΑ ΑΝΑΚΑΛΥΦΘΕΙ ΕΝΑ ΦΑΡΜΑΚΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΝΟΔΟΝΤΟ ΣΑΣ;**

Φυσικά όχι. Και όχι μόνο γιατί δεν είστε διεισπραμμένοι αλλά γιατί γνωρίζετε πολύ καλά ότι κάθε άτομο διαφέρει από ένα άλλο σύμφωνα με την ψυχο-φυσική κατάσταση εκείνης της στιγμής, (σύμφωνα με άλλους παράγοντες όπως το είδος διατροφής, η ορμονική λειτουργία, η ψυχοσύνθεση, η φυσική αντοχή, το ανοσοποιητικό σύστημα κτλ.). Η θυσία λοιπόν ακόμα και ενός «εθελοντή» δεν θα ωφεληούσε σε τίποτα. Τότε γιατί νομίζετε ότι εάν καταργηθούν τα πειράματα στα ζώα θα πρέπει να κάνουμε πειράματα στον άνθρωπο;

### **ΘΑ ΔΕΙΠΝΟΥΣΑΤΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩΣ ΣΕ ΕΝΑ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ ΟΠΟΥ Ο ΜΑΓΕΙΡΑΣ ΔΙΝΕΙ ΤΟ ΦΑΓΗΤΟ ΓΙΑ ΔΟΚΙΜΗ ΣΕ ΑΡΟΥΡΑΙΟΥΣ ΓΙΑ ΝΑ ΕΓΓΥΗΘΕΙ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΟΥ;**





Τα πειράματα στα ζώα γίνονται είτε για εμπορικούς λόγους, είτε για να γίνουν ακαδημαϊκές μελέτες και να παραχθούν εργασίες. Είναι μεγάλη και ωμή απάτη η δικαιολογία ότι γίνονται για να προασπίσουν και να βελτιώσουν την υγεία του ανθρώπου.

Μπορούμε και πρέπει να αλληλάξουμε την περιθαλιψη για πάντα.

Υπάρχει ένα παγκόσμιο κίνημα που συνεχώς διογκώνεται με χιλιάδες μέλη γιατρούς, βιολόγους, κτηνιάτρους, χημικούς, παραϊατρικό προσωπικό, κοινωνιολόγους, αναπήρους από διάφορα φάρμακα και θεραπείες και άλλοι που δουλεύουν για να δώσουν τέλος σε αυτή την ιατρική απάτη. Ο δρόμος για την αληθινή υγεία είναι η καταπολέμηση των αιτίων παρά η καταστολή των συμπτωμάτων. Αυτό σημαίνει έμφαση στους παρακάτω τομείς:

- βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών διαβίωσης
- καταπολέμηση της ανεργίας
- καταπολέμηση της περιβαλλοντολογικής καταστροφής (μόλυνση, τοξικά απόβλητα κτλ.)

- βελτίωση της διατροφής (απαγόρευση των χημικών φυτοφαρμάκων, προώθηση των φυσικών βιολογικών καλλιεργειών, απαγόρευση των βιομηχανοποιημένων μέγα-κτηνοτροφιών κτλ.)
- εκτέλεση κλινικών μελετών
- αποφυγή επικίνδυνων θεραπειών
- εκπαίδευση στην υγεία
- προώθηση όλων των εναλλακτικών μεθόδων ιατρικής
- προσφορά πραγματικής βοήθειας, υλικής και ηθικής σε όλους τους αναπήρους, ανεξάρτητα από ασφαλιστικό ταμείο
- απαγόρευση των πειραμάτων πάνω στα ζώα και προώθηση σωστών επιστημονικών μεθόδων χωρίς χρήση ζώων για την έρευνα
- άμεση εφαρμογή όλων των αποφάσεων της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας για τη διατροφή, τη διαβίωση, την πολυφαρμακία.

## ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΖΩΑ – Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥΣ

### Της *Βικτωρίας Κατρή*

Μια μικρή περιήγηση σε λογοτεχνικά κείμενα που αναφέρονται σε ζώα, θα μας επιτρέψει με την ματιά των συγγραφέων να εισχωρήσουμε στην ψυχή των ζώων και να φανταστούμε από την σκοπιά τους πώς μας βλέπουν, αλλά και να πάρουμε μηνύματα μέσα από τον συμβολισμό που κατέχουν στο συλλογικό μας ασυνείδητο.

Ο **Αίσωπος**, ανθρωποποιεί τα ζώα για να αποδοκιμάσει το κακό: την απάτη, την αυθαιρεσία, τη προδοσία, τη ματαιοδοξία, την αηδονεία, *γελοιοποιώντας τα*.

As θυμηθούμε τον μύθο των ταξιδευτών με την αρκούδα «*Κάποτε δυο φίλοι βάδιζαν σ' ένα δρόμο άγνωστο μέσα από βουνά και κοιλάδες. Εκεί που περπατούσαν μια αρκούδα παρουσιάστηκε μπροστά τους. Ο ένας, έτρεξε και σκαρφάλωσε σ' ένα δέντρο, ενώ ο άλλος σαστισμένος έμεινε ακίνητος και μετά έπεσε στο έδαφος κάνοντας τον πεθαμένο. Η αρκούδα έτρεξε αμέσως πάνω του. Με τα γαμψά νύχια της, τον ανασήκωσε. Τα πόδια και τα χέρια του κακόμοιρου άντρα είχαν γίνει από τον φόβο του τόσο άκαμπτα και παγωμένα, που η αρκούδα νόμισε πως πραγματικά είχε βρει ένα πτώμα και θυμωμένη τον άφησε και έφυγε. Όταν ο άλλος αισθάνθηκε ασφαλής, κατέβηκε από το δέντρο και ρώτησε τον σύντροφο του θέλοντας να κάνει και τον έξυπνο «Για πες μου τι σου έλεγε η αρκούδα όσο ήσουν ξαπλωμένος, τρέμοντας από φόβο; Πρέπει να σου είπε πολλά πράγματα τόση ώρα που συζητούσατε». Κι εκείνος του απάντησε: «Ναι, πράγματι. Μου είπε να μην ταξιδεύω από δω και μπρος με φίλους που θα με εγκατα-*

*λείψουν στις πρώτες δυσκολίες».*

Πολλούς αιώνες αργότερα, ο **Τζορτζ Όργουελ** καταφεύγει στην ίδια μέθοδο για να καταγγείλει την διαφθορά της εξουσίας κάνοντας πρωταγωνιστές τα ζώα μιας φάρμας, που επαναστατούν ενάντια στην ανθρώπινη καταπίεση. Τα γουρούνια παίρνουν την εξουσία στο όνομα των υπόδουλων ως τότε συντρόφων τους, στην πορεία όμως η εξουσία τα διαφθείρει, και επωφελιούνται αποχαυνώνοντας τους συντρόφους τους. «*Όλα τα ζώα είναι ίσα, αλλά μερικά είναι πιο ίσα από τα άλλα*» Αν ο συγγραφέας καυτηρίαζε με ιστορικά γεγονότα ένα συγκεκριμένο καθεστώς, δεν θα είχε την ίδια οικουμενικότητα η καταγγελία του.

Ο **Χαβιέρ Τομέο** γράφει στην σύντομη ιστορία του: «*Και συ; ποιος είσαι εσύ; Ρωτώ το μικροσκοπικό πλάσμα που ανακαλύπτω στα πόδια μου. Είμαι το σκουλήκι που αποκρίνεται. Ένα χαζό και αργοκίνητο ζώακι. Ανασαιίνω από το δέρμα μου και ο πεπτικός μου σωλήνας διατρέχει όλο μου το σώμα. Η μητέρα μου μου είπε όταν γεννήθηκα: Μη σκας Φρειδερίκο. Ούτε έξυπνος είσαι ούτε ωραίος. Δεν έχεις φτερά. Ούτε καν πόδια δεν έχεις. Έρποντας όμως μπορείς να φτάσεις παντού.*»

### ΠΩΣ ΘΑ ΜΑΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΑΝ ΤΑ ΖΩΑ ΑΝ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΜΙΛΗΣΟΥΝ;

Ο **Μιγκέλ Θερβάντες**, στις υποδειγματικές νουβέλλες του, βάζει λαλιά για μια νύχτα σε δυο αδέσποτους σκύλους,









φωνητικές συμπεριφορές, τραγούδια, καλέσματα, κληροδοτούνται στις επόμενες γενιές, και έχουν χαρακτηριστεί σαν εκδηλώσεις πολιτισμού. Οι γαλάζιες φάλαινες «τραγουδούν» με τέσσερις νότες, ένα τραγούδι διάρκειας δύο λεπτών, που έχει ενσωματωθεί σε ορχηστρικά συγκροτήματα. Η ευφυΐα τους θεωρείται παραπλήσια με την ανθρώπινη. Τα ζώα αυτά άλλοτε της στεριάς κατέφυγαν στις θάλασσες, αφήνοντας την ξηρά στον άνθρωπο, που για να επιβιώσει θα χρειαστεί να αναπτύξει τις εγκεφαλικές συνάψεις της καταστροφής, λέει ο **Ραμόν Σέντερ**.

## ΠΟΙΑ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΟΧΗ;

Η γλώσσα μας αποκαλύπτει μια ολόκληρη φραστική απέχθεια προς τα ζώα μ' έναν κατάλογο από λαϊκές εκφράσεις, όπως: «θα ψοφήσουμε σαν τα σκυλιά» υπονοώντας την αδιαφορία των άλλων, αποκαλούμε *γαϊδουριά* την αγενή συμπεριφορά, λέμε *μουληρώνει*, όταν κάποιος πεισμώνει ή κρατά κακία. Αποκαλούμε *κυνισμό* την σοκαριστική ειλικρίνεια ή ωμότητα. Λέμε *φουσκώνει σαν παγώνι*, για τον επιδεικτικό χωρίς περιεχόμενο, *φαρμακερό φίδι* για τον φθονερό, αποκαλούμε *μαρίδα* τους ασήμαντους, *ξεφεύγει σαν σουπιά*, ή *κάνει την πάπια*, όταν κανείς πάει να ξεφύγει από μια υποχρέωση. Οι μαμάδες μαλώνουν τα παιδιά «*Έγινες σαν γουρούνι*», όταν λερώνονται, χαρακτηρίζουμε *ελλεινό σκουλήκι* τον χαμερπή, *ποντικό* τον κλέφτη, λέμε *σκυλομούρη* τον άσχημο, *κτήνος* όποιον παραβιάζει την ηθική. Στον κόκορα χλευάζουμε την λίγη γνώση, παρόλο που η επιστήμη δεν συμφωνεί. «*Αρτι μεν έπαυσα φοιτών εις τα διδασκαλεία και πουήθησα τα λεξικά και τ' άλλα μου βιβλία και φόρτωσα τα γράμματα στον πετεινόν επάνω, σκεπτόμενος νυχθημερόν τι δαίμονα να κάνω*» λέει ο **Σουρής** στο βιογραφικό του. Ας μην ξεχνάμε τους ρατσιστικούς χαρακτηρισμούς, *σκυλόμαυρος*, *φώκια*, ή *κότης* για την χοντρή, *νυχτοπεταλούδα* για τη γυναικεία ελαφρότητα, και την ονομασία **PIGS** που μας αποδόθηκε από τους εταίρους.

Μετρημένα είναι τα είδη ζώων που εξυμνούνται: κύρια τα φτερωτά, ίσως εξ αιτίας της αδυναμίας μας να πετάμε. Η παράδοση τα θέλει ικανά να μεταφέρουν θεία αγγελήματα. (Συμβολοποίηση του Αγίου Πνεύματος με το περιστέρι, πουλιά με ανθρώπινη λαλιά που μεταφέρουν μηνύματα από αγαπημένους που έχουν πεθάνει, ή ξενιτεμένους).

## ΗΤΑΝ ΠΑΝΤΟΤΕ ΥΠΟΤΙΜΗΤΙΚΗ Η ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ;

Αν ανατρέξουμε σε αρχαίους πολιτισμούς, θα δούμε ότι το ζώο ήταν ένα πολύ ισχυρό σύμβολο εκφράσεων της Φύσης. Έτσι στην εικόνα κάθε ζώου λατρεύονταν οι δυνάμεις που αυτό αντιπροσώπευε. Το φίδι συμβόλιζε την κυματοειδή κοσμική ενέργεια, την αναγέννηση και την γονιμοποίηση, αφού το ίδιο συνουσιάζεται για μέρες. Ο ταύρος εκφράζει το ζωικό σφρίγος και δύναμη του αρσε-

νικού, με τα κέρατα να συμβολίζουν την αστραπή και τον κεραυνό. Ο βάτραχος συνδέεται με τα νερά και τη γονιμότητα. Η κελώνα είναι σύμβολο αρχαιότητας, σταθερότητας, και σοφίας. Το ψάρι είναι συνδεδεμένο με την χάρη της βάπτισης. Το μάτι του λαμπερό μέσα στα σκότη των βυθών (αναλογία με την ψυχή) συμβολίζει το μάτι του Θεού (πιθανόν επειδή ποτέ δεν κλείνει). Η φάλαινα, που ο Ωριγένης είχε αποκαλέσει Αμφίβιο Άγγελο, συμβολίζει το αρχέγονο Βάθος, τον Ωκεανό, το Ασυνειδίτο, την μνήμη, το σκοτάδι της νύχτας και ότι άλλο απροσμέρητο.

## ΕΧΕΙ ΕΠΙΣΤΗΜΙΝΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ Η ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΖΩΑ;

Η θεωρία του Δαρβίνου επιβεβαιώνεται από την μελέτη του γενετικού υλικού των ειδών. Ο χιμπαντζής έχει το 98,4% του DNA του κοινό με τον άνθρωπο. Και μάλιστα ο ίδιος διαφέρει περισσότερο γενετικά με τον γορίλλα, από ότι με τον άνθρωπο.

Τότε πού οφείλεται, θα αναρωτηθεί κανείς, η τεράστια διαφορά εξέλιξης μας; Η όρθια στάση με την απελευθέρωση των χεριών για την κατασκευή εργαλείων και στην πορεία ο **λόγος**, αποτέλεσαν το κλειδί για την αλματώδη ανάπτυξη μας. Η **γλώσσα** βοήθησε στην ανάπτυξη της λογικής, στην συνεργασία, στην διάδοση των ιδεών, με συνέπεια την διαπλάτυνση του εγκεφαλικού φλοιού. Ο άνθρωπος στη συνέχεια από προϊόν βιολογίας γίνεται προϊόν ιστορίας.

Παράλληλα όμως, άρχισε να εξασθεί ένας φυσικότερος τρόπος επικοινωνίας: η φυσική αντίληψη και η επαφή με το άγγιγμα, το χάδι, την αγκαλιά, το παιχνίδι, την περιποίηση. Το ένστικτο, ο αυθορμητισμός, η ανόθευτη εκφραστικότητα ατόνισαν. Μπορούμε να συνάγουμε ότι όσο ο άνθρωπος, στην πορεία της τεχνολογικής του ανάπτυξης αποξενώνεται από την φύση, τόσο περισσότερο υποβιβάζει τον κόσμο των ζώων με έπαρση, που την ανάγει σε ορθολογισμό. Και με το πρόσχημα της ανωτερότητας, θεωρεί ότι έχει το δικαίωμα να εκμεταλλεύεται, και να εξευτελίζει αυτόν που θεωρεί κατώτερο και όχι απλά διαφορετικό. Αδυνατεί να δει τον ρόλο που κάθε ον διαδραματίζει στη Φύση.

Θα πρέπει λοιπόν να εξετάσουμε σε ποια στροφή του δρόμου μας έγινε το λάθος, που μπορεί να κοστίζει τον αφανισμό της ζωής από τη Γη. Η επίσημη ιστορία μας, αν την δούμε στην ουσία της, είναι μια **ιστορία πολέμων και αλληλεξόντωσης** για την οικειοποίηση πόρων. Προσωπικά, σαν μόνη αληθινή ανθρώπινη ιστορία θεωρώ την ιστορία της τέχνης, της φιλοσοφίας, και της επιστήμης,

Η Φύση, Μεγάλη Μητέρα, εκδηλωμένη στα μύρια πρόσωπα της, τα είδη της, μπορεί ακόμα να μας διδάξει την ανεκτικότητα, τον σεβασμό στην διαφορετικότητα και σημασίες που έχουμε ξεχάσει διακατεχόμενοι από αλαζονεία.

## ΖΩΟΦΙΛΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ

### Της Φαίης Λιάρα

Η Ζωοφιλική Ένωση Ηλιούπολης είναι αναγνωρισμένο φιλοζωικό σωματείο από το 1997.

Σύμφωνα με το καταστατικό της δραστηριοποιείται στον τομέα της περισιλλογής, διάσωσης και περίθαλψης των αδέσποτων ζώων του Δήμου Ηλιούπολης και όχι μόνον.

Κάθε χρόνο περιθάλλει, σιτίζει, εμβολιάζει, στερώνει και προωθεί για υιοθεσία περίπου 200 αδέσποτα ζώα (κυρίως σκύλους και γάτες), τα οποία και προωθεί, κυρίως μέσω του Τύπου για υιοθεσία.

Είναι σωματείο μη κερδοσκοπικό και βασίζει τη λειτουργία του στις εισφορές των μελών του και στις εισφορές τρίτων.

Όνειρο του σωματείου μας. «Ένα σπίτι και μία οικογένεια για κάθε αδέσποτο».

«Αδέσποτο» θεωρείται κάθε κατοικίδιο ζώο που βρίσκεται εκτός των ορίων κάποιας ιδιοκτησίας και δεν συνοδεύεται από τον ιδιοκτήτη του ή προσωρινό κάτοχο.

#### Τι κάνουμε:

Συνεργαζόμαστε με τους κτηνιάτρους της περιοχής μας για εμβολιασμούς, στερώσεις και ορθοπεδικά χειρουργεία, δεδομένου ότι περισιλλήγουμε αρκετά αδέσποτα ζώα τραυματισμένα από αυτοκίνητα, λόγω της αυξημένης κίνησης στο μεγαλύτερο τμήμα του οδικού δικτύου της περιοχής μας.

Διατηρούμε κάποια αδέσποτα σε ιδιωτικά καταφύγια ζώων, όταν δεν μπορούν να μείνουν στον δρόμο και τα έξοδα για τη φύλαξή τους είναι υπέρογκα.

Είμαστε εναντίον της ευθανασίας και κοιμίζουμε ένα ζώο μόνον όταν υποφέρει, όταν δεν υπάρχει ελπίδα για ανάρρωση και όταν δεν μπορούμε να του προσφέρουμε την ποιότητα ζωής που δικαιούται κάθε κατοικίδιο.

Τα μέλη του Σωματείου μας εργάζονται νύχτα-μέρα εθελοντικά και προσφέρουν τα σπίτια τους για τη φιλοξε-

νία των αδέσποτων -κυρίως αυτών που βρίσκονται υπό ανάρρωση- και τα αυτοκίνητά τους για την μεταφορά των ζώων

#### Τι μπορούμε να κάνουμε:

Μπορούμε να σας βοηθήσουμε αν βρήκατε κάποιο ζώο.

Μπορούμε να σας συστήσουμε οικονομικούς κτηνιάτρους, μπορούμε να σας βοηθήσουμε με εμβολιασμούς και στερώσεις.

Μπορούμε να σας καθοδηγήσουμε για το πως θα φτιάξετε μία αγγελία, για το πως θα επιλέξετε το κατάλληλο και σωστό σπίτι.

Μπορούμε να σας βοηθήσουμε με θέματα συμπεριφοράς του σκύλου σας ή με θέματα προσαρμογής.

#### Τι δεν μπορούμε να κάνουμε:

Δεν μπορούμε να βρισκόμαστε παντού και οποιαδήποτε ώρα.

Δεν μπορούμε να κάνουμε τα πάντα και δεν μπορούμε να αναλάβουμε όλα τα περιστατικά.

Δεν μπορούμε να φιλοξενήσουμε όλα τα ζώα. Ως άνθρωποι έχουμε όρια.

Δεν επιδοτούμαστε από πουθενά, είμαστε εθελοντές.

Όσο υπεύθυνοι είμαστε εμείς, άλλο τόσο είστε κι εσείς.

Όσο και να το θέλουμε, δεν μπορούμε

να πάρουμε σπίτια μας όλα τα αδέσποτα που σας ενοχλούν ή που θέλετε να βοηθήσετε.

Όσο ζορίζεστε εσείς να τα χωρέσετε σπίτια σας, άλλο τόσο κι εμείς.

Δεν ζούμε σε φάρμες και σε σπίτια με τεράστιο κήπο.

Τα ζώα περιθάλλονται στα σπίτια μας και γι αυτό υπάρχει όριο για το πόσα μπορούμε να φιλοξενήσουμε.

Είμαστε ακριβώς όπως εσείς! Απλοί άνθρωποι που επιλέξαμε να βοηθάμε ζώα που έχουν ανάγκη.

Δεν μπορούμε να βοηθήσουμε όλα τα ζώα της Ελλάδας, όσο και να το θέλουμε



Το ντοκιμαντέρ ως μέσον κοινωνικής αλληλαγής

# ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΕΣ - ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΕΣ: ΕΛΠΙΔΕΣ, ΦΟΒΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΔΙΑΛΟΓΟ, ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ

Εκδήλωση της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης στις 25/02 /2015

- Προβολή της ταινίας των Βασιλικής Κατριβάνου και Μπούσρα Αζούζ «ΚΥΠΡΑΙΕΣ» (ΕΛΛΑΔΑ/ΚΥΠΡΟΣ, 2009)
- Συζήτηση με εισηγητές τους Βασιλική Κατριβάνου (σκηνοθέτιδα της ταινίας, Βουλευτή Β' Αθήνας του ΣΥΡΙΖΑ), Αδάμο Ζαχαριάδη (πολιτικό επιστήμονα, ιστορικό) και Αλεξάνδρα Βασιλείου (κοινωνική ψυχολόγο, εκπαιδεύτρια στην επίλυση συγκρούσεων)

## ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΥ, ΣΚΗΝΟΘΕΤΙΔΑΣ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ «ΚΥΠΡΑΙΕΣ»

Το ντοκιμαντέρ *Κυπραίες* των Βασιλικής Κατριβάνου και Μπούσρα Αζούζ, γυρισμένο στην Κύπρο κατά τη διάρκεια του δημοψηφίσματος για το Σχέδιο Ανάν, φέρνει στο φως ιστορίες του διαιρεμένου νησιού, κρυμμένες για χρόνια, διερευνώντας τις έννοιες της εστίας και της ασφάλειας, καθώς και την επιθυμία γυναικών, και από τις δύο πλευρές, να ζήσουν ξανά μαζί.

**ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΠΟΥΡΝΑΖΟΣ:** Πώς ξεκίνησες αυτή την ταινία;

**ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΥ:** Η ταινία ξεκίνησε ως μεταπτυχιακή εργασία. Με ενδιέφερε να διερευνήσω τις δυνατότητες του ντοκιμαντέρ ως μέσου που συνεισφέρει στην κοινωνική αλληλαγή. Στο ντοκιμαντέρ οι άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα να πουν τις ιστορίες τους, να συμμετάσχουν και να εμπλουτίσουν τον δημόσιο διάλογο, πέρα από τον παγιωμένο τρόπο που αυτός διεξάγεται. Επειδή δεν είχα καμία κινηματογραφική εκπαίδευση, έκανα βασικά μαθήματα για τη χρήση της κάμερας, και έφτασα στην Κύπρο το 2004, μία εβδομάδα πριν το δημοψήφισμα για το Σχέδιο Ανάν. Ήθελα από την αρχή να εστιάσω στις γυναίκες φωνές. Αυτή η πρόθεση ενισχύθηκε στην Κύπρο, καθώς διαπίστωσα ότι ενώ υπήρχαν πολλές γυναίκες ακτιβίστριες, δεν υπήρχε γυναικεία εκπροσώπηση στα κέντρα αποφάσεων ούτε στον δημόσιο διάλογο.

Επιπλέον όμως ήθελα να διερευνήσω τα έμφυλα χαρακτηριστικά του εθνικισμού και του μιλιταρισμού που είναι πολύ έντονα: οι άντρες είναι οι «ικανοί και λογικοί» να εκπροσωπήσουν το έθνος, οι «πολεμιστές». Αντίθετα, οι γυναίκες εκπροσωπούν την ιδιωτική σφαίρα, είναι οι «συναισθηματικές», υπεύθυνες για τη βιολογική και κοινωνική αναπαραγωγή του έθνους· έχουν το ρόλο της μάνας, και σε περίοδο πολέμου αποτελούν τα θύματα ή τα λάφυρα. Ξέρουμε ότι σε χωριά της επαρχίας Κηρύνειας πολλές



Αλεξάνδρα Βασιλείου, Αδάμος Ζαχαριάδης και Βασιλική Κατριβάνου (Από την εκδήλωση της ΚΛΗ)

Ελληνοκύπριες βιάστηκαν από Τούρκους στρατιώτες, και μετά οι άντρες τους έλεγαν: –Εκεί που πήγε ο Τούρκος δεν ξαναπηγαίνω, και τις εγκατέλειψαν.

**Σ.Μ.:** Τι άλλαξε στην πορεία;

**Β.Κ.:** Όσο προχωρούσαν οι συνεντεύξεις, διαπίστωνα ότι, πέραν της διαπλοκής φύλου και εθνικισμού, πολύ μεγαλύτερο ενδιαφέρον είχαν άλλες πτυχές: π.χ. όταν επισκεφτήκαμε τα χωριά και τα σπίτια στον Βορρά από όπου είχαν φύγει οι Ελληνοκύπριες, αρχίσαμε να διερευνούμε θέματα όπως η εστία, τι σημαίνει η απώλειά της και πώς ξαναδημιουργείς την αίσθηση της κοινότητας, ή όταν Ελληνοκύπριες και Τουρκοκύπριες άρχισαν να μας λένε προσωπικές τους ιστορίες, αρχίσαμε να ψάχνουμε τι σημαίνει να μοιράζονται μεταξύ τους μνήμες που δεν είχαν μέχρι τότε ακουστεί. Έτσι, εγκαταλείποντας την αρχική μου εστίαση, ακολούθησα τους δρόμους που μου έδειχνε το υλικό.

**Σ.Μ.:** Και στη συνέχεια, πώς ολοκληρώθηκε η ταινία;

**Β.Κ.:** Επέστρεψα στην Αμερική, έδειξα το υλικό μου στην Μπούσρα Αζούζ, σκηνοθέτρια και φίλη μου, και αρχίσαμε να το δουλεύουμε μαζί. Δημιουργήσαμε παρέα αυτή την ταινία στο Πόρτλαντ, Όρεγκον. Για τέσσερα χρόνια, ξαναπήγα να στην Κύπρο, συναντούσα τον βασικό πυρήνα των γυναικών με τις οποίες δούλεψα, τους έδειχνα το υλικό, και συζητούσαμε αν τις εκφράζει, τι αλληλαγές χρειάζονται. Στόχος μου ήταν η ταινία να αποτελέσει έναν χώρο για να





Η μουσική στον κινηματογράφο και στη ζωή μας

# ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ

Εκδήλωση της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης στις 18/03 /2015

- Προβολή της ταινίας του Μπέντζαμιν Κρίστενσεν «*HÄXAN - Η ΜΑΓΕΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ*» (ΔΑΝΙΑ, 1922)
- Πρωτότυπη μουσική: Άννα Μουζάκη
- Ζωντανή μουσική συνοδεία: Σύνολο *Whisperfona 5+*
- Συζήτηση με εισηγητές τους Άννα Μουζάκη (συνθέτρια, μεσόφωνο) και Αλέξανδρο Μούζα (συνθέτη)

## ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΩΒΟ ΣΤΟΝ ΟΜΙΛΟΥΝΤΑ

Του Αλέξανδρου Μούζα

**ΠΡΕΠΕΙ** να καταστήσουμε σαφές εξαρχής, ότι ο κινηματογράφος δεν υπήρξε ποτέ βωβός. Η μουσική συνοδεία από πιανίστα ή ορχήστρα ήταν ανέκαθεν αναπόσπαστο κομμάτι κάθε δημόσιας προβολής. Οι μοναχικοί πιανίστες, σύμβολο της εποχής, πάλησαν να ανταποκριθούν στις καθημερινές ανάγκες διαφορετικών προγραμμάτων, όχι πάντα με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Έχοντας ποικίλο επίπεδο εκπαίδευσης και ικανότητας, αποφάσιζαν για το είδος της μουσικής συνοδείας με κριτήριο αυτό που τους άρεσε ή αυτό που γνώριζαν, συνθέτοντας προγράμματα (κολλάζ δημοφιλών μουσικών κομματιών) που ακούγονταν χωρίς εμφανή διαφορά από ταινία σε ταινία. Η περίπτωση του μεθυσμένου πιανίστα που αναφέρει στην Ιστορία του κινηματογράφου ο Κράκαουερ είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστική και γοητευτική: «Δεν ήταν καθόλου ασυνήθιστο ν' αντηχούν εύθυμες μελωδίες τη στιγμή που ο αγανακτισμένος κόμης πέταγε έξω από το σπίτι τη μοιχαλίδα γυναίκα του κι ένα πένθιμο εμβατήριο να συνοδεύει τη γαλαζοβαμμένη σκηνή της τελικής συμφιλίωσης. Αυτή η έλλειψη συντονισμού ανάμεσα στα μουσικά θέματα και τη δράση μού φαινόταν γοητευτική γιατί με έκανε να βλέπω την ιστορία από μια καινούργια, αναπάντεχη σκοπιά, ή, καλύτερα, μ' έσπρωχνε να καθώ μέσα σ' έναν ανεξερεύνητο λαβύρινθο, που τον αποτελούσαν τα γεμάτα υπαινιγμούς πλάνα».

Η οικονομική ευχέρεια επέτρεπε στις μεγάλες αίθουσες να απασχολούν ορχήστρα και μουσικό διευθυντή. Ο μάεστρος υποχρεούτο να έχει μελετήσει την ταινία, να βρει τις κατάλληλες μελωδίες, τα μουσικά μέρη που θα χρησιμοποιούσε, να αποφασίσει για τις ακριβείς χρονικές στιγμές, διάρκειες, αλληλαγές ταχυτήτων και δυναμικής, να ενορχηστρώσει σύμφωνα με τις ανάγκες των σκηνών και να διευθύνει την εκτέλεση. Η ιδανική αυτή προετοιμασία, πολυτέλεια εν μέσω πίεσης των παραγωγών για ταχύτητα,



Αλέξανδρος Μούζας και Άννα Μουζάκη (Από την εκδήλωση της ΚΛΗ)

τα, ανάγκασε πολλούς στην αναζήτηση έργων στις μουσικές βιβλιοθήκες, δημιουργώντας έτσι προγράμματα από οτιδήποτε ήταν διαθέσιμο: από γνωστά τραγούδια μέχρι αποσπάσματα έργων κλασικού ρεπερτορίου. Η τεχνική, άμεσα εξαρτημένη από τη δυνατότητα πρόσβασης στις βιβλιοθήκες, την ικανότητα της μνήμης, και τη μουσική φαντασία του διευθυντή, άφηνε ελάχιστα περιθώρια για αυθεντικότητα και πρωτοτυπία.

### ΟΔΗΓΙΕΣ

Μετά το 1910, προσπαθώντας να εξασφαλίσουν καλύτερες συνθήκες προβολής, οι παραγωγοί άρχισαν να στέλνουν, μαζί με τις ταινίες τους, οδηγίες για τη μουσική συνοδεία, τα ονομαζόμενα *coe-sheets*. Τέτοια ήταν το Edison Kinetogram (1909) και τα *coe-sheets* του Μαξ Βίνκλερ (1912), που πίστευε πως αν μελετούσε κάθε ταινία πριν την κυκλοφορία της θα μπορούσε να υποδείξει συγκεκριμένες μουσικές επιλογές, ενώ οι εκδότες, πουλώντας τις παρτιτούρες στους μουσικούς διευθυντές των αιθουσών, θα αποκόμιζαν σημαντικά κέρδη. Ο Βίνκλερ ήλπιε για τη συνεχή αναζήτηση μουσικών πηγών: «Στην απόγνωσή μας στραφήκαμε στο «έγκλημα». Αρχίσαμε

να «διαμελίζουμε» τους μεγάλους συνθέτες, να «δολοφονούμε» τα έργα των Μπετόβεν, Μότσαρτ, Γκριγκ, Μπαχ, Βέρντι, Μπιζέ, Τσαϊκόφσκι και Βάγκνερ - σιδήποτε δεν είχε πνευματικά δικαιώματα. Ολόκληρα μέρη από κοντσέρτα και συμφωνίες επιστρατεύονταν για να καλύψουν τις ανάγκες μας».

Παράλληλα άνησαν οι μουσικές βιβλιοθήκες, όπως The Sam Fox Moving Pictures Music Volumes του Τζ. Σ. Ζαμέσνικ (1913), Kinothek, Series of Mood Music του Τζουζέππε Μπέκε (1919) και ο 674-σέλιδος κατάλογος του Ερνο Ράπε Motion Picture Moods for Pianists and Organists (1924). Οι μουσικές ήταν κατηγοριοποιημένες ανάλογα με τις ψυχολογικές καταστάσεις, ατμόσφαιρες ή γεγονότα που μπορούσαν να συνοδεύσουν (μάχη, νύχτα, φύση, μυστήριο, καταστροφή, έρωτας κτλ.). Όμως η διαδικασία βασιζόταν πάλι στην ικανότητα του μαέστρου να κάνει σωστές μουσικές επιλογές, αποτελεσματικές μουσικές γέφυρες, αλλά και να πειθαρχήσει σε οποιοδήποτε είδους υποδείξεις. Ο μοναχικοί πιανίστες, με τις αυτοσχεδιαστικές ικανότητες και την πείρα τους, δεν αντιμετώπιζαν πρόβλημα, η προσαρμογή όμως για ορχήστρα ήταν προβληματική και χρονοβόρα.

## ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Στις πρώτες προβολές, που ήταν ουσιαστικά συρραφές μικρών ταινιών, αν και βοηθούσε στη ροή, η μουσική συνοδεία δεν ανεδείκνυε την ιδιαιτερότητα κάθε ταινίας. Το αισθητικό πρόβλημα θα έβρισκε λύση μόνο με πρωτότυπα σάουντρακ, που όμως ήταν σπάνια μέχρι το 1920. Όταν οι ταινίες μεγάλωσαν σε διάρκεια, διαφάνηκε η ανάγκη για συνολική αντιμετώπιση της μουσικής, ίσως και από επαγγελματίες συνθέτες. Όμως, η πρακτική αδυναμία να συντεθεί μουσική για τόσα διαφορετικά μουσικά σύνολα όσα και τα θέατρα, καθυστέρησε μια τέτοια προοπτική. Μία από τις πρώτες υψηλού επιπέδου κινηματογραφικές μουσικές έρχεται από τη Γαλλία: πρόκειται για το 18λεπτο *L'assassinat do Doc de Goise* (1908) σε μουσική Καμίγ Σαιντ-Σανς. Το εγχείρημα θεωρήθηκε ιδιαίτερα επιτυχημένο, αλλά το κόστος της παραγγελίας σε συνθέτη, της προετοιμασίας του υλικού και της απασχόλησης συγκεκριμένης σύνθεσης ορχήστρας ήταν απαγορευτικό.

Ο ηχητικός κινηματογράφος δεν ήταν προϊόν κάποιων στιλιστικών ή καλλιτεχνικών αναζητήσεων, αλλά του ανταγωνισμού των εταιρειών για ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και έλεγχο μεγαλύτερου αριθμού αιθουσών. Μέχρι το 1900 υπήρχαν πολλά συστήματα εγγραφής ήχου για τον κινηματογράφο, φωνόγραφοι ή συστήματα εγγραφής σε δίσκο (sound-on-disc), που συγχρονίζονταν με την ταινία, με μικρή όμως επιτυχία. Το Biophone και το Chronophonograph, βασισμένα στο γραμμόφωνο, προηγήθηκαν του Kinetophone του Έντισον (1913), που

παρά την εντυπωσιακή επίδειξη, αποδείχθηκε αναξιόπιστο στις αίθουσες λόγω της συχνής χρονικής υστέρησης ήχου-εικόνας. Το κόστος παραγωγής των ταινιών και εγκατάστασης δεν επέτρεψε στον Λι ντε Φόρεστ να αναπτύξει τα Phonofilms, ενώ η πατέντα του Audion Tube έδωσε λύση στο πρόβλημα της ενίσχυσης του ήχου στις αίθουσες που μεγάλωναν εντυπωσιακά. Το Vitaphone (1925), συνεργασία Warner Brothers και Western Electric, ξεκίνησε sound-on-disc παραγωγές με συγχρονισμένη ορχηστρική μουσική και εφέ. Η εντύπωση που προκάλεσε ήταν έκδηλη στα λόγια του Χάρι Γουόρνερ: «Όταν άκουσα τη μουσική, κατά τη διάρκεια της προβολής στα εργαστήρια της Bell Telephone, δεν μπορούσα να πιστέψω στα αυτιά μου. Ετρεξα πίσω από την οθόνη να βρω την ζωντανή ορχήστρα. Όλοι γέλασαν μαζί μου...»

Η σημαντική οικονομική επένδυση της Warner καρποφόρησε στην ταινία *Don Juan* (1926) με πρωταγωνιστή τον Τζον Μπάριμορ. Η ταινία αποτέλεσε μεγάλο γεγονός στη βιομηχανία λόγω του συγχρονισμένου σάουντρακ με μουσική των Ατζ, Μεντόζα και Μπάουζ, ηχογραφημένου από τη Φιλαρμονική Ορχήστρα της Νέας Υόρκης σε σειρά δίσκων μικρής διάρκειας. Το σύστημα έδειχνε να προσφέρει καλύτερο οπτικό-ακουστικό συγχρονισμό από την πλέον εκπαιδευμένη ορχήστρα. Η ταινία, αν και τεχνικά παρέμενε βωβή, χωρίς διαλόγους, έγινε με ενθουσιασμό δεκτή από την κριτική.

Πρώτη ομιλούσα ταινία θεωρείται το φιλμ *Jazz Singer* (1927). Το συγχρονισμένο ορχηστρικό σάουντρακ περιείχε παραλληλαγές κλασικών κομματιών και τραγούδια θεατρικών επιτυχιών του δημοφιούς πρωταγωνιστή του Μπρόντγουεϊ, Αλ Τζόλσον. Η διαφορά όμως ήταν στον ήχο του διαλόγου, που ενώ δεν ήταν στο σενάριο, βρήκε τον δρόμο στην τελική κόπια. Ο Ντέιβιντ Κουκ στο *History of Narrative Film* αναφέρει: «Ήφαντικά ήταν μπροστά μας ο Αλ Τζόλσον, όχι μόνο χορεύοντας και τραγουδώντας, αλλά μιλώντας αυθόρμητα και ανεπιτήδευτα στα άλλα πρόσωπα της ταινίας, όπως θα έκανε κάποιος στην πραγματικότητα. Η εντύπωση, το σοκ, δεν προερχόταν από το να ακούσει τον Τζόλσον να μιλά, αλλά από το να τον ακούσει μέσα από κάποιο μέσο».

Τέλος, η ανταγωνίστρια Fox γνώρισε επιτυχία με το σύστημα Movietone (sound-on-film) και τα ηχητικά επίκαιρα (Fox Movietone News), σύμβολο της νέας εποχής της τεχνολογίας και της ταχύτητας της επικοινωνίας.

## ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Η προσέλευση του κινηματογραφικού κοινού έγινε, σταδιακά, επιστήμη. Μετά το 1910 τα Nickelodeon, μικροί κινηματογράφοι μέχρι τότε, αντικαταστάθηκαν από πολυτελείς αίθουσες χωρητικότητας χιλιάδων θεατών,



Φωνητικό σύνολο *Whisperfono 5+* (Από την εκδήλωση της ΚΛΗ)

που αναπτύχθηκαν με τη μορφή αλυσίδων. Οι κινηματογράφοι μετατράπηκαν σε ναούς της ψυχαγωγίας, ενώ το φιλμ έγινε το κυρίαρχο στοιχείο ενός ποικίλου προγράμματος που περιείχε ζωντανή μουσική, θέατρο και χορό. Μεγάλες ορχήστρες 30-40 μελών, όργανα και τραγουδιστές εξόπλιζαν τα νέα μεγαθήρια, με αποκορύφωμα το Roxy στη Νέα Υόρκη που διέθετε το 1927 ορχήστρα 110 μελών, τέσσερις μαέστρους, τρία όργανα, χορωδία και αναρίθμητους τραγουδιστές.

Αν και οι μεγάλες εισπρακτικές επιτυχίες αποδείκνυαν περίτρανα ότι με κατάλληλη παρουσίαση και το σωστό στόρι ο ομιλών κινηματογράφος μπορούσε να έχει μεγαλύτερη απήχηση από τον βωβό, η μετάβαση δεν ήταν χωρίς προβλήματα. Οι παραγωγοί είχαν μεγάλα αποθέματα βωβών ταινιών, υπήρχε μεγάλος αριθμός ηθοποιών με μακροχρόνια συμβόλαια από τους οποίους λίγοι είχαν δραματουργική κατάρτιση πέραν της παντομίμας, ενώ η βιομηχανία ήταν διεθνώς εξοπλισμένη με πηλατό και στούντιο κατάλληλα για βωβές ταινίες. Για να καλυφθούν οι ανάγκες της διεθνούς αγοράς αρκούσε η μετάφραση των υποτίτλων. Το να βρεθούν ηθοποιοί να μιλούν όλες τις γλώσσες του κόσμου φαινόταν αδιανόητο.

Ο ομιλών κινηματογράφος κατέστρεψε πολλούς αστέρες, καθώς οι φωνές τους δεν ήταν πάντα συνεπείς προς τις προσδοκίες θεατών και κριτικών. Χρειαζόταν πολλή φορές να ντυμπηριστούν από φωνές αφανών ηθοποιών. Στα τραγουδιστικά μέρη, πραγματικοί τραγουδιστές, εκτός πλάνου, δάνειζαν την φωνή τους στους θρύλους, προς τέρψιν των χιλιάδων θαυμαστών. Μεγάλος αριθμός μουσικών ορχήστρας οδηγήθηκε στην ανεργία.

Από τεχνικής πλευράς, η ηχογράφηση γινόταν μονοφωνικά. Ο ηχοηγητής, κλεισμένος σε ειδικό δωμάτιο, ρύθμιζε σε πραγματικό χρόνο τις σχετικές εντάσεις των μικροφώνων, κρυμμένων στα πιο απίθανα σημεία του πηλατό. Οι κάμερες, περιορίζοντας κινήσεις και γωνίες λήψης, κλείστηκαν σε ειδικά κουτιά ώστε ο ενοχλητικός τους θόρυβος να μην καταστρέφει τους διαλόγους. Η ορχήστρα, πάντα παρούσα, έπαιζε ζωντανά στη διάρκεια των γυρισμάτων. Η τεχνολογία δεν επέτρεπε ακόμη την

ανεξάρτητη επεξεργασία της ηχητικής μπάνας και οποιοδήποτε λάθος σε διάλογο, δράση ή μουσική σήμαινε επανάληψη του γυρίσματος.

Ενώ στη βωβή περίοδο η μουσική της ταινίας δεν ακουγόταν ποτέ ίδια από αίθουσα σε αίθουσα, ο ηχητικός κινηματογράφος επέτρεψε τη μόνιμη αποτύπωση του σάουντρακ, εξασφαλίζοντας πλήρη έλεγχο του αποτελέσματος χωρίς τον κίνδυνο εκ των υστέρων παρεμβάσεων.

Η μουσική επιβίωσε στα πρώτα χρόνια του κινηματογράφου μάλλον από κεκτημένη ταχύτητα, καθώς ήταν σύννηθες μέσω ψυχαγωγίας στα θεάματα που προηγήθηκαν, ενώ έγινε γρήγορα αντιληπτή η αποτελεσματικότητά της ως εργαλείο μάρκετινγκ. Βοήθησε τον θεατή να ξεπεράσει την αμηχανία της σκοτεινής αίθουσας και τη δυσπιστία απέναντι στις κινούμενες με μηχανικό τρόπο εικόνες, ενώ με την φόρμα της συνέβαλλε στη αίσθηση συνέχειας και συγκρότησης της κινηματογραφικής εμπειρίας. Η «εκπαίδευση» του κοινού διαμόρφωσε νέους τρόπους επικοινωνίας και εδραίωσε τη σημασία της κινηματογραφικής μουσικής στη συνείδηση του θεατή.

Το *Birth of a Nation* (1915) του Ντέιβιντ Γουόρκ Γκρίφιθ επηρέασε καθοριστικά την πορεία της κινηματογραφικής μουσικής. Το σάουντρακ αποτελείτο από παραδοσιακές μελωδίες, κομμάτια κλασικής μουσικής (Βάγκνερ, Βέμπερ, Γκριγκ, Χάιντν), εμβατήρια, ύμνους, και τραγούδια, ενορχηστρωμένα για συμφωνική ορχήστρα. Η ταινία, με 1.500 σκηνές και 214 μουσικές εισόδους, έκανε πρεμιέρα με συνοδεία εκατονταμελούς ορχήστρας και δώδεκα τραγουδιστών.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η μουσική του Ε. Μάιζελ (*Θωρηκτό Ποτέμκιν*, 1925, του Σεργκέι Αϊζενσταϊν), του Ε. Σατί (*Διάλημμα/Entr'acte*, 1924, του Ρενέ Κλέρ), του Ντ. Σοστακόβιτς (*Νέα Βαθυλών*, 1929) και του Α. Ονεγκέρ (*Ο Δρόμος*, 1920, *Ναπολέων*, 1926). Σταθμός, η μουσική του Προκόφιφ στον *Αλέξανδρο Νιέφσκι* (1938), την πρώτη ομιλούσα ταινία του Αϊζενσταϊν. Επίσης: *Φώτα της Νέας Υόρκης* (1928, πρώτη πλήρως ομιλούσα ταινία), *Broadway Melody* (1929, αρχή της παράδοσης των κινηματογραφικών μιούζικαλ), *Ο βασιλιάς της τζαζ* (1930), *Άννα Κρίστι* (1930, με την Γκρέτα Γκάρμπο στον πρώτο ομιλούντα ρόλο της), *Αβραάμ Λίνκολν* (1930), *Κάτω από τις στέγες του Παρισιού/Sous le toits de Paris* (Ρ. Κλέρ), *Δουλειές του ποδαριού/Monkey business* (1931, όπου οι αδελφοί Μαρξ τραγουδούν και χορεύουν), *Ο σημαδεμένος/Scarface* (1932), οι πρώτες ταινίες του Δράκουηλα και Φρανκενστάιν, *Εκβιασμός/Blackmail* (1929) του Άλφρεντ Χίτσκοκ, *Γαλάζιος άγγελος* (1930) του Τζόζεφ Στέρνμπεργκ, *Διαγωγή μηδέν/Zero de Conduite* (1933) του Ζαν Βιγκό και τα πρώτα καρτούν του Ουόλτ Ντίσνεϊ, *Ο Χορός των σκελετών* και *Τα τρία γουρουνάκια*.





**ΗΛΑΧΑΝ - Η ΜΑΓΕΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ/ΗΛΑΧΑΝ - HEKSEN**

του **Μπέντζαμιν Κρίστενσεν** (ΣΟΥΗΔΙΑ/ΔΑΝΙΑ, 1922)

Σε πρωτότυπη μουσική της **ΑΝΝΑΣ ΜΟΥΖΑΚΗ**

Ζωντανή μουσική συνοδεία: Φωνητικό σύνολο **Whisperfono5+**

(**Ηώ Κουτσοθόδωρου, Παυλίνα Κασή, Έλλη Ζιάζιερη, Γιώργος Λιάκος, Στέφανος Γιοβανόβσκι**)

Μια ιστορική επισκόπηση της μαγείας σε επτά μέρη και μια ποικιλία τρόπων. Πρώτα, υπάρχει μία παρουσίαση εικόνων με μεσότιτλους που αλληιάζουν συνεχώς και ζωγραφίες που παρουσιάζουν την συμπεριφορά των ειδωλολατρικών πολιτισμών στο Μεσαίωνα σχετικά με τους δαίμονες και τις μάγισσες. Έπειτα, υπάρχει μια δραματοποίηση της κατάστασης των μαγισσών στο μεσαίωνα. Τέλος, το κινηματογραφικό έργο αντιπαραβάλλει την συμπεριφορά υστερίας των σύγχρονων γυναικών του 1921 με την συμπεριφορά των μαγισσών στο μεσαίωνα, καταλήγοντας στο ότι είναι όμοιες.

Προνχογραφημένο υλικό αποτελούμενο απο ήχους ηλεκτρονικών αλλή και φυσικών οργάνων, συνδυασμένο με φωνήματα, κραυγές, ομιλίες, ψίθυρους από το φωνητικό σύνολο Whisperfono5+ άλλοτε συμπληρώνει και άλλοτε σχολιάζει την εικόνα.

### Του *Ηλία Ρούσσου*

Ένα από τα εύσημα που μπορούμε να αποδώσουμε στη δεκαετία του '60 είναι πως κράτησε τα BLUES ζωντανά. Η μουσική μπορεί να μην είχε εξαφανιστεί, αλλά σίγουρα η δημοτικότητά της υποχωρούσε. Ο B.B. KING δηλώνει απερίφραστα ότι χωρίς την παρέμβαση μουσικών όπως οι ERIC BURDON, ERIC CLAPTON, MICK ZAGGER, μπορεί να μη γινόταν γνωστός ποτέ έξω από την Αμερική, όπως και τα BLUES. Η επιμειξία των BLUES με την POP εκείνη την εποχή ήταν η διαδικασία που επέτρεψε στα BLUES να επηρεάσουν όλο το μουσικό φάσμα.

Με τον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ το 1964 κερδίζουν οι μαύροι τη μάχη για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Εκείνες τις μέρες η μίξη των BLUES με την POP και τα σπιρίτιουαλς γεννούν τη SOUL. Ταυτόχρονα ξεκινά ο μεγάλος αγώνας του OTIS REDDING να βάλει μέσα σε ανοιχτές συναυλίες των λευκών μαύρους καλλιτέχνες και το κατορθώνει για πρώτη φορά το 1967 στο MONTEREY POP FESTIVAL, δηλαδή τρία χρόνια μετά.

Ταυτόχρονα το καθαρά αμερικάνικο χρώμα της μουσικής των ROLLING STONES, των ANIMALS και των YARDBIRDS προερχόταν αναμφισβήτητα από ένα υπόστρωμα BLUES. Οι ROLLING STONES δε στις συναυλίες τους δήλωναν στο κοινό τους τα αυθεντικά κομμάτια αρκετών τραγουδιών τους. Η σκηνή αυτή ονομάστηκε BLUES ROCK και αργότερα ROCK. Με την πάροδο του χρόνου, προσθέτοντας πιο σκληρό ήχο δημιουργούσαν μουσικά παρακλάδια.

Στα μέσα της δεκαετίας του '60, συγκροτήματα όπως οι ELECTRIC PRUNES, SEEDS, STOODGES, 13<sup>TH</sup> FLOOR ELEVATORS κ.ά. συγκροτούσαν ένα τμήμα συγκροτημάτων με αρκετά πιο σκληρό ήχο και καυτό για την εποχή στίχο και η μουσική τους πήρε τον όρο GARAGE (από το ότι οι πρόβες γίνονταν σε μικρά garage σπιτιών) και ένα τμήμα αυτής GARAGE PSYCHEDELIC.

Το 1967 εμφανίζονται οι DOORS των οποίων η μουσική και ο χαρισματικός στίχος του MORISSON μαζί με μουσικούς όπως ο HENDRIX η ZOPLIN κ.ά. έδωσαν στον κόσμο αυτό που λέμε ROCK.



«A Hard Day's Night» του Ρίτσαρντ Λέστερ (BPETANIA, 1964)



«Zabriskie Point» του Μικελάντζελο Αντονιόνι (ΗΠΑ, 1970)

Το HEAVY METAL ξεκίνησε σαν ένα είδος απλοποιημένων BLUES με έμφαση στο δυναμισμό, ενώ η PUNK απορρίπτοντας τις προσποιήσεις της POP και επιστρέφοντας στην απλότητα των τριών συγχορδίων, αναδημιουργούσε την προ εικοσαετίας επανάσταση του SKIFL, του οποίου οι ρίζες βρίσκονταν στα BLUES. (Για την ακρίβεια, τα BLUES υπήρχαν πάντα στα περιθώρια της λαϊκής μουσικής στο μεγαλύτερο μέρος του αιώνα.)

Σήμερα τα BLUES εξακολουθούν να αποτελούν τα θεμέλια της POP και του ROCK, αλλά πολλά σημερινά μουσικά όργανα απομακρύνουν κάπως τη μουσική από τις αρχικές προθέσεις της.

Η δύναμη της μουσικής φάνηκε και μέσω του κινηματογράφου με τον οποίο έδωσε αριστουργηματικά. As θυμηθούμε τη δεκαετία του '60 αυτό το δέσιμο στις ταινίες **Blow up** με τους YARDBIRDS και τους JEFF BECK και JIMMY PAGE μαζί, το **Zabriskie Point** με τους PINK FLOYD και τους GRATEFUL DEAD και το **More** πλημμυρισμένο από τη μουσική των PINK FLOYD.

Αργότερα το **John Livingston Seagull**, ένας ύμνος στην ελευθερία, με πρωταγωνιστές τους γλάρους και τη μουσική του NEIL DIAMOND και πολύ αργότερα το **Across the Universe** βασισμένο στους στίχους και τη μουσική των BEATLES.

Επανερχόμενοι στη δεκαετία του '60, τα ντοκιμαντέρ που μας στιγμάτισαν με τη μουσική τους: α. 1967, **Monterey Pop Festival** (HENDRIX, RENTING, BURDON, GRACE SLIC), β. 1969, **Woodstock** (THE WHO, HENDRIX, JOE COCKER...) γ. 1970, **Festival Express** (THE BAND, J. JOPLIN, GRATEFUL DEAD...), όπως επίσης τα **A Hard Day's Night** με τους BEATLES και **Rock n' Roll Circus** με τους ROLLING STONES και τον JOHN LENNON.



Ιστορία του κινηματογράφου

# Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Του *θανάση Τσακίρη*

Η αυστραλιανή κινηματογραφική βιομηχανία έχει τις απαρχές της το 1906 με την παραγωγή της ταινίας *The Story of Kelly Gang*<sup>1</sup>. Ήταν η πρώτη ταινία μυθοπλασίας που έγινε στον κόσμο. Από τότε, πολλές ταινίες έχουν παραχθεί στην Αυστραλία, ένας αριθμός των οποίων έχει λάβει διεθνή αναγνώριση. Πολλοί ηθοποιοί και κινηματογραφιστές ξεκίνησαν την καριέρα τους από τις αυστραλιανές ταινίες, ένας μεγάλος αριθμός από τους οποίους έχουν αποκτήσει διεθνή φήμη, καθώς και ένας αριθμός από τους οποίους απέκτησαν μεγαλύτερα οικονομικά οφέλη κάνοντας καριέρα σε μεγαλύτερα κέντρα παραγωγής ταινιών, όπως το Hollywood.

Η πρώτη προβολή ταινιών έγινε τον Οκτώβριο 1896 με εξοπλισμό από τη Βρετανία στην αίθουσα Athenian Hall της Μελβούρνης δίνοντας εναλλακτικές επαγγελματικές δυνατότητες στους επιχειρηματίες των αιθουσών χορού. Για αρκετό καιρό στη αίθουσα αυτή προβάλλησαν μικρού μήκους ταινίες. Μια από τις πρώτες αυτές ταινίες ήταν *The Early Christian Martyrs* (1899) που χρηματοδοτήθηκε από το Στρατό Σωτηρίας. Η οργάνωση αυτή ίδρυσε το πρώτο στούντιο στη χώρα για να προβάλλει τις ταινίες της σε traveling shows σε όλη την αχανή επικράτεια.

Η παραγωγή ήταν ακμαία μέχρι την αρχή του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Κατά το 1910, 4 ταινίες μυθοπλασίας βγήκαν στις αίθουσες και κατόπιν 51 το 1911, 30 το 1912, και 17 το 1913, για να μειωθούν σε 4 το 1914. Όσο κι αν φαντάζουν λίγες οι ταινίες η Αυστραλία ήταν από τις πιο παραγωγικές κινηματογραφικά χώρες. Οι ερευνητές του κινηματογράφου θεωρούν ότι η πρώτη ταινία μετά τον πόλεμο, *Sentimental Bloke*<sup>2</sup> του Raymond Longford (1919), ήταν ορόσημο για τον Αυστραλιανό κινηματογράφο που ασχολήθηκε με τα θέματα που σχετιζόνταν με την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία και οι χαρακτήρες επανεμφανίζονταν συχνά στο μέλλον. Ατυχώς, όμως, οι хоλιγουντιανές ταινίες γρήγορα κυριάρχησαν στις αίθουσες. Το 1927 μια εξεταστική επιτροπή που μελέτησε το θέμα πρότεινε μέτρα προστασίας και έτσι τέθηκαν ποσοτώσεις εισαγωγών κατά τη δεκαετία του 1930.

Για πολλά χρόνια η δύναμη του κινηματογράφου της

Αυστραλίας βρισκόταν στα ντοκιμαντέρ και όχι στις ταινίες μυθοπλασίας. Η Διεύθυνση Κινηματογράφου της Κοινοπολιτείας, που συγκροτήθηκε στη δεκαετία του 1940 στη βάση του καναδικού πρότυπου National Film Board, συνέβαλε στην παραγωγή ντοκιμαντέρ που αποτέλεσαν πρότυπο κι για άλλες κινηματογραφίες. Π.χ. *The Valley is Ours* του John Heyer (1948). Μέχρι τη δεκαετία του 1970 δεν υπήρχε εταιρεία παραγωγής ταινιών μυθοπλασίας και η χώρα αποτελούσε μόνο ντεκόρ για ξένες ταινίες όπως το *On the Beach/Όσο θα υπάρχει ο κόσμος* του Stanley Kramer (ΗΠΑ, 1959)<sup>3</sup>.

Στα τέλη της δεκαετίας του '60, πέρα από μερικά ιστορικά δράματα που δέχτηκαν ξένη χρηματοδότηση δεν υπήρχαν καθ' αυτό αυστραλιανές ταινίες. Όλα, όμως, άλλαξαν στην αρχή της δεκαετίας του '70 όταν υπήρξε μια συρροή γεγονότων. Μια νέα καλλιτεχνική αντικουλτούρα άρχισε να αναδύεται. Η όλη και πιο δημοφιλής εγχώρια τηλεοπτική βιομηχανία εκπαίδευε νέους σκηνοθέτες, ηθοποιούς και παραγωγούς. Εκδηλώθηκε πρωτοβουλία της κυβέρνησης να ενισχύσει τον κινηματογράφο με χρηματοδότηση και φορολογικές ελαφρύνσεις. Δημιουργήθηκε η Αυστραλιανή Εταιρεία Ανάπτυξης Κινηματογράφου (μετέπειτα Επιτροπή Κινηματογράφου Αυστραλίας). Τρία χρόνια μετά δημιουργήθηκε η Εθνική Σχολή Κινηματογράφου και Τηλεόρασης. Οι ξένες κινηματογραφικές εταιρείες υποχρεώθηκαν να προσλαμβάνουν ντόπιους ηθοποιούς και τεχνικούς<sup>4</sup>. Οι παραγωγοί αξιοποίησαν φορολογικά και νομικά κενά. Το επάγγελμα του κινηματογραφιστή έγινε επικερδές. Το αποτέλεσμα ήταν να εξαπλωθεί στο χώρο του εγχώριου κινηματογράφου ένα κλίμα ενεργητικότητας και δημιουργικότητας<sup>5</sup>. Έτσι, ξεκίνησε το Αυστραλιανό Νέο Κύμα με ταινίες όπως οι «κωμωδίες Ocker», Β movies που «δόξαζαν» αλλά και σατίριζαν μια ανδρική, λαϊκίστικη και χυδαία άποψη για την Αυστραλιανή κοινωνία, με πιο γνωστές τις ταινίες *Stork* (1971), *The Adventures of Barry McKenzie* (1972), *Alvin Purple* (1973), και άλλες παρόμοιες που θεωρήθηκαν Ozploitation κατά τη λογική των ταινιών Exploitation που εκμεταλλεύονται ένα ειδικό τμήμα του κοινού όπως οι ταινίες τρόμου ή οι ταινίες χαμηλού προϋπολογισμού που είχαν μαύρους ηθοποιούς κι απευθύ-

νονταν σε αφροαμερικάνικο κοινό. Το 1997 η πετυχημένη ταινία *The Castle* θεωρήθηκε μια ανανεωμένη εκδοχή του συγκεκριμένου είδους. Στον αντίποδα οι «ταινίες κύρους» όπως οι *Picnic at Hanging Rock* (Peter Weir, 1975) και *Sunday Too Far Away* (Ken Hannam, 1975) που διακρίθηκαν στη διεθνή αρένα. Η χρηματοδότηση δόθηκε από την Πολιτεία της Νότιας Αυστραλίας που το 1972 ίδρυσε την Εταιρεία Κινηματογράφου Νότιας Αυστραλίας<sup>6</sup>. Αυτές οι «ταινίες κύρους» ήταν περίκομπες, φαντασμαγορικές, αξιαγάππη σχεδιασμένες, διέθεταν γαλήνια χάρη και γοητεία, και ήταν πλούσιες από την άποψη της καλλιτεχνικής αρτιότητας<sup>7</sup>.

Ο Peter Weir συνδύασε και από τα δυο είδη, δηλαδή Β Μovies και ταινίες κύρους. Ξεκίνησε με την ταινία *The Cars That Ate Paris* ήταν Οzploitation χωρίς σκηνές σεξ και ποτάμια αίματος και είχε επιρροές από το ευρωπαϊκό καλλιτεχνικό σινεμά. Το φιλμ *Picnic at Hanging Rock* είχε όλα τα στοιχεία του καλλιτεχνικού σινεμά: τοπία που κόβουν την ανάσα, επιμελημένη αναπαράσταση της Βικτοριανής εποχής γαλήνη, ομορφιά και, βεβαίως, την αίσθηση ενός κινδύνου που το κακό παραμονεύει. Η ταινία ταυτόχρονα «δοξάζει» και «επικρίνει» όψεις της αυστραλιανής κουλτούρας, την ισχυρή επιρροή της Βρετανίας, την ανείπωτη εξάρτηση από την ταξική δομή και το τσαθαπάτημα της κουλτούρας των Αβοριγίνων από την μπότα του αποικιοκράτη. Έχοντας την ταινία ως πρότυπο άλλοι σκηνοθέτες του καλλιτεχνικού σινεμά άρχισαν να γυρίζουν ταινίες που εξέταζαν το αποικιακό παρελθόν. Η ταινία του Fred Schepisi με τίτλο *The Chant of Jimmie Blacksmith* (1978) ζωντάνευσε την αγριότητα της βίαιης γέννησης της χώρας απεικονίζοντας τη δράση των δυνάμεων των αποικιοκρατών τραμπούκων και την πολεμική εκστρατεία για την κυριαρχία τους και την καταστροφή των γηγενών φτωχών Αβοριγίνων. Οι ταινίες *My Brilliant Career* (1979, Gilliam Armstrong) και *Gallipolis* (1981, Peter Weir) έδειχναν τις προσπάθειες της χώρας να επιβιώσει στη διάρκεια της παρακμής της αποικιοκρατίας.

Στο χώρο των Β Μovies χρησιμοποιήθηκε το πρότυπο του εξεγερμένου μοτοσικλετιστή. Η ταινία *Stone* (1974, Sandy Harbutt) στηρίχθηκε στο έπος του Roger Corman (σκηνοθέτης, ηθοποιός που, μεταξύ άλλων, σκηνοθέτησε τη σειρά ταινιών με βάση τα έργα του Έντγκαρ Άλαν Πόε). Χρησιμοποίησε σκηνές βίας και αποκάλυψης σεξ και έδωσε μια αίσθηση Αυστραλιανής ταυτότητας. Το έργο αυτό επηρέασε τον Κουέντιν Ταραντίνο αλλά και άλλους Αυστραλιανούς σκηνοθέτες. Άλλες σημαντικές επιτυχίες που συνδύαζαν την τέχνη και την εμπορικότητα ήταν η ταινία σκληρής εκδίκησης *Mad Max* (1979, George Miller<sup>8</sup>) που ανέδειξε τον Μελ Γκίμπσον ως σούπερ-σταρ, η ρομαντική κωμωδία *Crocodile Dundee/Κροκοδειλάκι* (Peter Faiman, 1986). Η επιλογή του Γκίμπσον να πάει στο Χόλυγουντ δημιούργησε σημαντι-



«Η μπαλάντα του Μπλάκσμιθ» του Φρεντ Σκέπιζι (ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ, 1978)

κό προηγούμενο για πολλούς σκηνοθέτες και ηθοποιούς. Στις Β Μovies περιλαμβάνονται και ταινίες που ξεπέρασαν σε ποιότητα και δημοτικότητα τα αντίστοιχα των ΗΠΑ. Χαρακτηριστικό είναι αυτό του αμερικανικής καταγωγής σεναριογράφου Everett de Roche, που στην οικολογική σάτιρα *The Long Weekend* (1978) συνδύασε τους θρύλους των Β-movies με έξυπνους διαλόγους για την οικολογία, την ψυχολογία και την αισθητική των τοπίων της χώρας φιλτραρισμένους μέσα από την τρυφερότητα της οπτικής του ξένου για την υιοθετημένη πατρίδα του.

Στα μέσα της δεκαετίας του '80 το Αυστραλιανό σινεμά παράκμασε λόγω διακοπής της κρατικής χρηματοδότησης προκαλώντας την μετανάστευση των ηθοποιών και των σκηνοθετών (π.χ. Peter Weir). Στη δεκαετία του 1990 εμφανίστηκαν ταινίες kits κωμωδίες τύπου *Οι περιπέτειες της Πρίσιλα, της βασίλισσας της ερήμου* (1994, Stefan Elliot), ή ταινίες νέας γενιάς σκηνοθετών όπως η Jane Campion με τα *Μαθήματα Πιάνου* (1993) με τους Holly Hunter, Harvey Keitel, Sam Neill. Στη δεκαετία του 2010 οι γοθτικές ταινίες τρόμου επανέρχονται με χαρακτηριστική του είδους ταινία την *Wolf Creek Ο απόλυτος τρόμος* (2005, Greg Maclean). Επίσης αρχίζουν να εμφανίζονται Αβοριγίνες σκηνοθέτες και ηθοποιοί και ταινίες για τους Αβοριγίνες όπως *Ο μακρύς δρόμος του γυριμού* (2002, Phillip Noyce).

#### ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Δείτε ολόκληρη την ταινία στο [https://www.youtube.com/watch?v=7\\_MyUWnQ7Cw](https://www.youtube.com/watch?v=7_MyUWnQ7Cw)
2. Δείτε ολόκληρη την ταινία στο <https://www.youtube.com/watch?v=bJEECQ1xSj4>
3. Επειδή πολλοί μπερδεύονται με το *Όσο υπάρχουν άνθρωποι*, με το γνωστό φιλμ στην αμμουδιά με τον Γρέγκορι Πεκ και την Ντέμπορα Κερ, εδώ έχουμε την εξής υπόθεση: «Το 1964 η πυρηνική λιάλαπα αφανίζει την ανθρωπότητα σε ολόκληρο το βόρειο ημισφαίριο. Ένα αμερικανικό υποβρύχιο βρίσκει εφήμερο καταφύγιο στην Αυστραλία, όπου η ζωή ακολουθεί τους καθημερινούς ήσυχους ρυθμούς της και καλύπτει τους όλο και αυξανόμενους θρόνους. Αρνούμενος να αποδεχτεί τον χαμό της γυναίκας του και των παιδιών του στο ολοκαύτωμα, ο Αμερικανός Κάπτεν Τάουερς γυαρίζεται με την ταλαιπωρημένη αλλά υπέροχη Μόιρα Ντέιβιντσον η οποία αρχίζει να τον ερωτεύεται. Το υποβρύχιο επιστρέφει ένα μήνα μετά από μια αναγνωριστική περίπολο πριν από το τέλος». Προτάθηκε για δυο Όσκαρ.
4. Parkinson David (2012) *History of Film*. London, UK: Thames & Hudson.
5. Kemp Philip, Fraying Christopher (2011) *Cinema: The Whole Story*. London, UK: Thames & Hudson.
6. <http://www.filmreference.com/encyclopedia/Academy-Awards-Crime-Films/Australia-FROM-THE-NEW-WAVE-TO-GENRE-FILMS.html#ixzz3aV8XJCDN>
7. Annette Kuhn (2012) *A Dictionary of Film Studies (Oxford Quick Reference)*. Oxford, UK: Oxford University Press.
8. Ελληνικής καταγωγής (Γιώργος Μηλιώτης). Η ταινία ντυμπηλάστηκε στα Αμερικανικά Αγγλικά για να παιχτεί στις ΗΠΑ όπου σάρωσε.

## ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

- The Story of the Kelly Gang (1906)*  
*Moora Neya, or The Message of the Spear (1911)*  
*The Sentimental Bloke (1919)*  
*For the Term of His Natural Life (1927).*  
*In the Wake of the Bounty (1933)*  
*Forty Thousand Horsemen (1940)*  
*Kokoda Front Line! (1942)*  
*Jedda (1955)*  
*Conquest of The Rivers (1958)*  
*Hard to Windward (1958)*  
*Edge of The Deep (1959)*  
*The Power Makers (1959)*  
*Three in a Million (1960)*  
*Bypass to Life (1962)*  
*Night Freighter (1962)*  
*The Land That Waited (1963)*  
*The Dancing Class (1964)*  
*I The Aboriginal (1964)*  
*The Legend of Damien Parer (1965)*  
*Stronger Since The War (1965)*  
*They're a Weird Mob (1966)*  
*Concerto for Orchestra (1966)*  
*Cardin in Australia (1967)*  
*The Change at Groote (1968)*  
*The Talgai Skull (1968)*  
*Jack and Jill: A Postscript (1969)*  
*Skippy And The Intruders (1969)*  
*Three To Go: Michael (1970)*  
*Homesdale (1971)*  
*Walkabout (1971)*  
*Wake in Fright (1971)*  
*Stork (1972)*  
*Marco Polo Jr. Versus the Red Dragon (1972)*  
*Libido (1973)*  
*27A (1973)*  
*The Cars That Ate Paris (1974)*  
*Stone (1974)*  
*Sunday Too Far Away (1975)*  
*Picnic at Hanging Rock (1975)*  
*Storm Boy (1977)*  
*The Getting of Wisdom (1977)*  
*Newsfront (1978)*  
*Mouth to Mouth (1978)*  
*Mad Max (1979)*  
*My Brilliant Career (1979)*  
*Tim (1979)*  
*'Breaker' Morant (1980)*  
*Gallipoli (1981)*  
*Lonely Hearts (1982)*  
*Running On Empty (1982)*  
*The Man from Snowy River (1982)*  
*BMX Bandits (1983)*  
*Careful, He Might Hear You (1983)*  
*Annie's Coming Out (1984)*  
*Bliss (1985)*  
*Burke and Wills (1985)*  
*Crocodile Dundee (1986)*  
*Malcolm (1986)*  
*For Love Alone (1986)*  
*The Year My Voice Broke (1987)*  
*Dogs in Space (1987)*  
*Ghosts... of the Civil Dead (1988)*  
*Evil Angels (A Cry in the Dark) (1989)*  
*Houseboat Horror (1989)*  
*Flirting (1990)*  
*The Big Steal (1990)*  
*Proof (1991)*  
*Romper Stomper (1992)*  
*Strictly Ballroom (1992)*  
*The Piano (1993)*  
*Sirens (1994)*  
*Bad Boy Bubby (1994)*  
*Muriel's Wedding (1994)*  
*The Adventures of Priscilla, Queen of the Desert (1994).*  
*The Sum of Us (1994)*  
*Angel Baby (1995)*  
*All Men Are Liars (1995)*  
*Babe (1995)*  
*Shine (1996)*  
*Idiot Box (1996)*  
*Hotel de Love (1996)*

## ΔΙΑΣΗΜΟΙ ΑΥΣΤΡΑΛΟΙ/ΕΣ ΗΘΟΠΟΙΟΙ

Errol Flynn, Peter Finch, Rod Taylor, Mel Gibson, Guy Pearce, Nicole Kidman, Geoffrey Rush, Toni Collette, Hugh Jackman, Russell Crowe, Eric Bana, Cate Blanchett, Heath Ledger, Naomi Watts, Chris Hemsworth και Sam Worthington



Ιστορία του κινηματογράφου

# ΜΕΤΑΦΟΡΕΙΣ ΤΑΙΝΙΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ - ΤΕΛΟΣ ΕΠΟΧΗΣ

**ΠΩΣ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΡΗΣΗ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΥ «ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΡΕΙ»  
ΕΧΕΙ ΙΣΧΥ ΚΑΙ ΣΤΑ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ... ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ**

Της **Τούλας Σκληρού**

Το επάγγελμα του μεταφορέα ταινιών δημιουργήθηκε μαζί με την ίδρυση των πρώτων κινηματογραφικών αιθουσών και ήταν τόσο απαραίτητο όσο ήταν αδύνατη η προβολή μιας ταινίας σε κάποια αίθουσα χωρίς την μεσολήθειά τους.

Στις αρχές του εικοστού αιώνα που δειλά δειλά άρχισαν να λειτουργούν οι αίθουσες προβολής, η διακίνηση των ταινιών που αναλάμβαναν οι μεταφορείς από τα γραφεία παραγωγής ή εισαγωγής στην Αθήνα και στις άλλες μεγαλουπόλεις γινόταν με τα μέσα συγκοινωνίας της εποχής, τα τοπικά μέσα, τους σιδηροδρόμους, τα πλοία. Η αναφορά μου στους μεταφορείς θα περιοριστεί στην περίπτωση του τύπου μου, τη Λευκάδα.

Στη Λευκάδα λειτουργούσε κινηματογράφος από το 1928, ο «ΑΠΟΛΛΩΝ». Μια σύγχρονη αίθουσα για την εποχή της, που διέθετε ειδικά καθίσματα και εξώστη και πρόβαλλε τις πρώτες βωβές ταινίες με υπόκρουση μουσικής από ζωντανή ορχήστρα.

Η Λευκάδα σαν νησί, ίσως το πιο προνομιούχο νησί της Ελλάδας, αφού μια απόσταση σαράντα μέτρων τη χωρίζει από τη στεριά, συνδεόταν προπολεμικά και μέχρι τη δεκαετία του '50 με την Αθήνα, με τον Πειραιά φυσικά, με πλοίο. Όσα χρόνια λειτουργούσε ο κινηματογράφος προπολεμικά, προμηθευόταν και ελάμβανε τις εβδομαδιαίες ταινίες από τα γραφεία με το πλοίο της γραμμής από τον Πειραιά. Κάποιοι συνεργαζόμενοι μεταφορέας την μετέφερε στον Πειραιά και τη φόρτωνε στο πλοίο για τη Λευκάδα. Με τον ίδιο τρόπο επέστρεφε η ταινία πίσω. Κάποιος Λευκαδίτης καρτοσέρης την φόρτωνε στο πλοίο της επιστροφής.

Το θαλάσσιο ταξίδι της ταινίας σταμάτησε με τον πόλεμο και την κατοχή, μιας και έκλεισαν οι αίθουσες στη Λευκάδα. Άνοιξαν πάλι στις αρχές της δεκαετίας του '50 (1953). Οι μεταφορές άρχισαν να αλληλάζουν όχημα. Τα πρώτα υπεραστικά λεωφορεία έκαναν καθημερινά δρομολόγια από την Αθήνα προς Λευκάδα και αντίστροφα. Σχεδόν από τότε αρχίζουν και οι μνήμες με την προσωπική γνωριμία των μεταφορέων και συγκεκριμένα με τον κ. Θανάση Βαμβακίδη. Ίσως τη δεκαετία του '60.

Ο Θ. Βαμβακίδης, ένας νεαρός άνδρας, όπως και πολλοί του επαγγέλματος, με τρίκυκλα και τελευταία με μικρά φορτηγά, μετέφεραν τις ταινίες από το γνωστό «Hollywood» της Στοάς της Πλατείας Κάνιγγος προς το ΚΤΕΛ, το παλιό Αεροδρόμιο και το λιμάνι του Πειραιά. Η Στοά έσφυζε από ζωή καθημερινά από το ειδικό κοινό που είχε εξοικειωθεί με κάθε τι κινηματογραφικό. Αμπαλιάριζαν στα κουτιά τις ταινίες

και διάλεγαν το διαφημιστικό υλικό. Ήταν σε καθημερινή επαφή με τους διευθυντές των γραφείων, τους παραγωγούς, γνώριζαν τους ντόπιους σκηνοθέτες και σαρ, έκαναν κριτική των ταινιών κρίνοντας την ποιότητα και εμπορικότητά τους από την κίνηση των δεμάτων, συζητούσαν για τα ενοίκια και για τις συνθήκες του κινηματογραφικού πλήθους.

Ο Θανάσης στις αρχές της δεκαετίας του 2000 άρχισε να αραιώνει τις δραστηριότητές του και κουρασμένος συνταξιοδοτήθηκε. Απολαμβάνει τώρα την ακινησία των «Λουτρών της Ωραίας Ελένης» στην Κορινθία, όπως μου είπε μετά την αναζήτησή του. Την πελατεία του, που είχε πια συρρικνωθεί, αφού προ πολλού οι περισσότερες αίθουσες είχαν κλείσει, τη σύστησε στον κ. Κώστα Κατωμέρη. Ένας από τους πελάτες του είμαστε κι εμείς, η Κινηματογραφική Λέσχη Λευκάδας. Ευγενής και συνεπής ο κ. Κώστας παραλαμβάνει την ταινία από την αποθήκη κάποιας από τις εταιρείες, που είναι πια διάσπαρτες σε όλο το ήλεκανοπέδιο (το «Hollywood» διηγείται βουβά τα περασμένα μεγαλεία του) και τη φορτώνει στο ΚΤΕΛ Λευκάδας στον Κηφισό. Η Αργυρώ με το δίκυκλό της τη μεταφέρει στον Απόλλωνα, ο Κώστας Μεταξάς την ετοιμάζει για προβολή και την άλλη μέρα ακολουθεί αντίστροφη πορεία.

Ακολουθούσε... μέχρι φέτος τον Γενάρη, που η τεχνολογία έφερε το σύστημα blu-ray. Η ψηφιοποίηση των συστημάτων μίκρυνε φοβερά τον όγκο του κιβωτίου με τις ταινίες. Το μικρό DVD φθάνει στην αίθουσα προβολής της Λευκάδας αυθημερόν με τη βοήθεια μιας courier μεταφορικής, την παραλαμβάνει ο μηχανικός και την προβάλλει μετά το «ξεκλείδωμα» του κυκλώματος από τη εταιρεία.

Η κρίση, όχι η γενική κρίση που βιώνουμε, η κρίση που προήλθε από τη μεγάλη πρόοδο της τεχνολογίας και χτύπησε πολλά επαγγέλματα και ακρήστευσε πολλά εργατικά χέρια, χτυπά και το επάγγελμα των μεταφορέων ταινιών, των τόσο συμπαθών και αφανών μέσα στην κοσμογονία του θεάματος. Οι μεταφορείς, ένας μικρός κρίκος στην αλυσίδα του σχεδιασμού, του σεναρίου, του casting, των ερμηνευτών, του θεού-σκηνοθέτη, όλων των λοιπών παραγόντων της υλοποίησης μιας ταινίας, της παραγωγής, των προγραμματισμών των αιθουσών προβολής, της διακίνησης του «εμπορεύματος» προς τις αίθουσες.

Ήταν κάποιες σκέψεις για κάποιες «μικρές» λεπτομέρειες γύρω από την έβδομη τέχνη, για τα ψιλά ασήμαντα γράμματα στους τίτλους τέλους που περνούν απαρατήρητα.



Η τέχνη της φωτογραφίας

# ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ (CHIAROSCURO) ΑΠΟ ΤΟΝ ΡΕΜΠΡΑΝΤ ΣΤΟ ΦΙΛΜ ΝΟΥΑΡ

Του *Γιάννη Αυγέρη*

Είναι γνωστό ότι μεγάλοι και αναγνωρισμένοι ζωγράφοι (κυρίως ζωγράφοι φύσης) είχαν αποφύγει, συνειδητά, τη χρήση και την απόδοση φωτοσκιάσεων στα έργα τους. Η τάση αυτή ήταν διαδεδομένη στους ζωγράφους της αναγέννησης.

Σταθμός στην εμφάνιση φωτοσκιάσεων είναι ο πίνακας του Καραβάντζο «Το δείπνο στους Εμμαούς», μια ελαιογραφία του 1601 (εικ.1). Έτσι, πολλοί ζωγράφοι του 17<sup>ου</sup> αιώνα μιμήθηκαν και ακολούθησαν την τεχνική του Καραβάντζο στην Ιταλία αλλή και στην βόρεια Ευρώπη, όπου επικράτησε και το κίνημα του «τενεμπρισμού» (tenebroso = σκοτεινό).

Προς το τέλος του 18<sup>ου</sup> αιώνα, δημιουργήθηκε ένα νέο ρεύμα ζωγράφων που έδειξαν ενδιαφέρον για τη μορφή και το χρώμα των σκιών, φτάνοντας μέχρι τη σχολή των ιμπρεσιονιστών, οι οποίοι, επίσης, αξιοποίησαν αυτήν την τεχνική.

Στα τέλη του 19<sup>ου</sup> αιώνα, οι «φωβ» μείωσαν στο ελάχιστο τη χρήση των σκιών για να επανέλθει η τάση στις αρχές του 20<sup>ου</sup> αιώνα με το κίνημα των ντανταϊστών και του κυβισμού. Οι πίνακες του Τζώρτζιο ντε Κίρικο είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα.

Ο Ρέμπραντ ήταν, επίσης, φημισμένος για τη χρήση της φωτοσκίασης. Δεν χρησιμοποιούσε φωτεινά χρώματα και έτσι οι σκούροι τόνοι έδιναν έμφαση στα φωτεινά σημεία του πίνακα (εικ.2).



Εικόνα 1



Εικόνα 2

Η χρησιμοποίηση της φωτοσκίασης (Chiaroscuro) από τον γερμανικό εξπρεσιονισμό, ταυτόχρονα με τις ανορθόδοξες και παραμορφωτικές γωνίες λήψης, είναι ίσως ο πιο σημαντικός παράγοντας (από καλλιτεχνική άποψη) για την εμφάνιση του φιλμ νουάρ, βασικό χαρακτηριστικό του οποίου είναι ο χαμηλός φωτισμός, σε στιλ Ρέμπραντ ή Καραβάντζο.

Οι εναλλαγές φως-σκιά στο φιλμ νουάρ δημιουργούν ένα οπτικό παιχνίδι και στις εσωτερικές και στις εξωτερικές σκηνές. Το έντονο κοντράστ και ο πλάγιος φωτισμός διαγράφουν τα περιγράμματα και αποκαλύπτουν μόνο ένα τμήμα του προσώπου (εικ.3) δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο δραματική ένταση.

Γνωστοί φωτογράφοι, όπως ο Νίκολας Μουσουράκα και ο Τζον Όλτον, ως διευθυντές φωτογραφίας σε φιλμ νουάρ, χρησιμοποίησαν κατά κόρον αυτές τις τεχνικές: ασπρόμαυρη φωτογραφία, μηχανές χωρίς φίλτρο και χαμηλές γωνίες λήψης, το γνωστό κοντρ-πλονζέ (η μηχανή



Εικόνα 3



Εικόνα 4



Εικόνα 5

βλέπει από κάτω προς τα πάνω), με το οποίο προσέδιδαν μια δραματικότητα στα πρόσωπα σε εξηρησιονιστικό στυλ (εικ.4). Ο θεατής με αυτή τη γωνία λήψης έβλεπε το ταβάνι του σκηνικού. Η σκηνή ήταν περιορισμένη σε συγκεκριμένες διαστάσεις προκαλώντας πολλές φορές αίσθημα κλειστοφοβίας.

Σε αντίθεση με το κοντρ-πλόνζέ, η τοποθέτηση της κάμερας σε θέση πλόνζέ (η μηχανή βλέπει προς τα κάτω) δημιουργούσε αίσθημα φόβου ή και αίσθημα υψοφοβίας, ειδικά αν κοιτούσε από ψηλά κτίρια ή από ψηλές σκάλες (εικ.5).

Τέλος, νυκτερινές σκηνές, σε βρεγμένους και έρημους δρόμους ή σε στενά σοκάκια χωρίς διέξοδο, συμπλήρωναν τις εφιαλτικές σκηνές, ιδανικές για το φιλμ νουάρ.





Κινηματογραφικά βιβλία και περιοδικά

# ΟΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ 2014



Του Δημήτρη Καλαντίδη

Κατά τη διάρκεια του 2014 κυκλοφόρησαν τριάντα πέντε βιβλία για τον κινηματογράφο. Δεκαοκτώ (51,5%) είναι βιβλία ιστορίας, κριτικής, θεωρίας, αισθητικής και κοινωνιολογίας του κινηματογράφου και δεκαεπτά (48,5%) αφορούν πρόσωπα του κινηματογράφου.

Τους συγγραφείς απασχόλησαν θέματα από την ιστορία του ελληνικού και παγκόσμιου κινηματογράφου και ζητήματα αισθητικής και τεχνικής της έβδομης τέχνης. Επίσης, τους απασχόλησαν διάφορα πρόσωπα του ελληνικού και παγκόσμιου κινηματογράφου, μεταξύ των οποίων οι σκηνοθέτες Γιώργος Τζαβέλλας και Νίκος Κούνδουρος. Το βιβλίο *Ο κόσμος κατ' εμέ. Ο βίος και τα πάθη μου είναι ένα χρονικό αναμνήσεων του σκηνοθέτη Ροβήρου Μανθούλη*.

Είναι αξιοσημείωτο ότι για πρώτη φορά φέτος δεν μεταφράστηκε στα ελληνικά κανένα ξένο κινηματογραφικό βιβλίο.

Κατά τη διάρκεια του 2014 κυκλοφόρησαν, επίσης, σαράντα ένας κατάλογοι κινηματογραφικών εκδηλώσεων και πέντε ημερολόγια.

## A. ΒΙΒΛΙΑ

### I. ΙΣΤΟΡΙΑ – ΚΡΙΤΙΚΗ – ΘΕΩΡΙΑ – ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ – ΤΕΧΝΙΚΗ – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

#### α. Βιβλία Ελλήνων συγγραφέων

**ΔΕΡΜΕΝΤΖΟΓΛΟΥ ΑΛΕΞΗΣ Ν.:** *Στις ομίχλες του νουάρ. Η κινηματογραφική προσέγγιση της κρίσης* (Επιμέλεια έκδοσης: Δημοσθένης Ξιφιλίνος, Κέντρο Μελετών και

Ερευνών για το Σινεμά και Εκδόσεις Ερωδιός, Θεσσαλονίκη 2014, 128 σελ.).

**ΗΛΙΑΣ ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΚΩΝ.:** *Ιστορία του ελληνικού & κυπριακού κινηματογράφου. Φιλμογραφία 1906-2013* (Ομοσπονδία Κινηματογραφικών Λεσχών Ελλάδας, Θεσπρωτικό Πρέβεζας 2014, 224 σελ.).

**ΚΑΛΟΥΔΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ:** *Φιλμικές επιρροές και αναφορές. Ένας κινηματογραφικός λαβύρινθος* (Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2014, 112 σελ.).

**ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Ν.:** *Εισαγωγή στον κινηματογράφο* (Κουίντα, Αθήνα 2014, 300 σελ.).

**ΚΑΣΣΑΒΕΤΗ ΟΡΣΑΛΙΑ-ΕΛΕΝΗ:** *Η ελληνική βιντεοταινία (1985-1990) Ειδολογικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις* (Πρόλογος: Παναγής Παναγιωτόπουλος, Εκδόσεις Ασίνη, Αθήνα 2014, 370 σελ.).

**ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ ΒΑΣΙΛΗΣ:** *Μια συνοπτική ιστορία του κινηματογράφου. Συχνές ερωτήσεις με τις απαντήσεις τους* (Αιγόκερως και Σχολή Σταυράκου, Αθήνα 2013 [2014], 94 σελ.).

**ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ ΒΑΣΙΛΗΣ:** *Οπτικοακουστική παραγωγή. Διεύθυνση παραγωγής. Βοηθός σκηνοθέτη. Σκριπτ* (Αιγόκερως και Σχολή Σταυράκου, Αθήνα 2014, 88 σελ.).

**ΚΙΟΥΡΤΣΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ:** *Ο νεοελληνικός διχασμός και το μυστήριο της τέχνης. Ξαναβλέποντας δύο ταινίες του Λάκη Παπαστάθη* (Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2014, 84 σελ.+ 2 DVD με τις ταινίες *Τον καιρό των Ελλήνων*, 1981 και *Θεόφιλος*, 1987).

**ΜΑΛΑΝΔΡΑΚΗΣ ΑΡΗΣ:** *Τα μουσικά του σινεμά* (Εκδόσεις Γαβριηλίδης, Αθήνα 2014, 256 σελ.).

**ΜΠΑΜΠΑΣΑΚΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ-ΙΚΑΡΟΣ:** *Guy Debord. «Ουρλιαχτά για χάρη του Σαντ»* (Εκδόσεις Γαβριηλίδης, Αθήνα 2014, 112 σελ.).

**ΜΠΛΑΘΡΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ:** *100+1 ταινίες. Οι κριτι-*

κές της «Ρήξης» (Εναλλακτικές Εκδόσεις, Αθήνα 2014, 232 σελ.).

**ΟΥΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ:** *Αλεξίσφαιρες ιδέες σε περίοδο κρίσης. Μια ανάγνωση της ταινίας «V for Vendetta»* (Α/συνέχεια, Αθήνα 2014, 56 σελ.).

**ΣΚΡΟΥΜΠΕΛΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ:** *Σενάριο. Από τη θεωρία στην πράξη* (Τόπος και Ένωση Σεναριογράφων Ελλάδος [25 χρόνια από την ίδρυσή της], Αθήνα 2014, 136 σελ.).

**ΤΕΡΖΗΣ ΝΙΚΟΣ:** *Nouvelle Vague. Το σινεμά παίζει με τον εαυτό του. Αφηγηματική δομή και φόρμα στον κινηματογράφο.* (Ιων, Αθήνα 2014, 498 σελ.).

**ΧΑΤΖΗΣΤΕΦΑΝΟΥ ANNA-MARIA:** *Ταινίες περιήγησης. «Το μικρό ψάρι» του Γιάννη Οικονομίδη* (Κείμενα: Γιάννης Οικονομίδης, Ελίζα Άννα Δελβερούδη, Χρυσάνθη Σωτηροπούλου και Δημήτρης Τσατσούλης, Εκδόσεις Γαβριηλίδης, Αθήνα 2014, 136 σελ.).

**Επίλογος 2014. Ετήσια Πολιτιστική Έκδοση. Αφιέρωματα, Θέατρο, Φεστιβάλ, Εικαστικά, Χορός, Κινηματογράφος, Φωτογραφία, Μουσική, Αρχιτεκτονική, Γράμματα - Τέχνες, Κόμικ, Πολιτιστική πολιτική, Media, Επέτειοι, Χρονολόγιο θεατρικών παραστάσεων** («Αφιέρωμα στον Νίκο Κούνδουρο» και «Κινηματογράφος», ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ, 23<sup>ος</sup> χρόνος, Ιδρυτής: Σπύρος Γαλαίος, Σύμβουλος έκδοσης: Κώστας Γεωργουσόπουλος, Διευθυντής έκδοσης: Τάκης Βλαστός, Αρχισυντάκτης: Γιάννης Ν. Μπασκόζος, Κείμενα για τον κινηματογράφο: Λευτέρης Ξανθόπουλος, Νίκος Κούνδουρος, Χρήστος Μήτσος, Νίνος Φένεκ Μικελίδης, Αχιλλέας Ντελλής και Δημήτρης Χαρίτος. Επίλογος-Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, Αθήνα 2014, σσ. 16-43 και 247-302/590 σελ.).

**Κινηματογράφος 2013** (Ετήσιος Οδηγός. Κινηματογράφος – Βιβλία, ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ, Αρχισυνταξία: Δημοσθένης Ξιφιλίνος, Επιμέλεια έκδοσης: Νέστωρας Πουλάκος, Κείμενα: Ανδρέας Τύρος, Νίνος Φένεκ Μικελίδης, Δημήτρης Κολλιοδήμος, Βασίλης Κεχαγιάς, Νίκος Τσαγκαράκης, Δημήτρης Χαρίτος, Ιφιγένεια Καλαντζή, Ρόμπυ Εκσιέλι, Δημήτρης Καλαντίδης, Στράτος Κερσανίδης και Νίκος Αρτινός, Πανελλήνια Ένωση Κριτικών Κινηματογράφου, Αθήνα 2014, 372 σελ.).

## β. Βιβλία κινηματογραφικών εκδηλώσεων

**ΚΟΜΝΗΝΟΥ ΜΑΡΙΑ και ΡΗΓΟΥ ΜΥΡΤΩ** (Επιμέλεια): *Οι πολιτικές της εικόνας: Μεταξύ Εικονολατρίας και Εικονομαχίας* (ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ, Ημερίδα του Τομέα Πολιτισμού, Περιβάλλοντος, Επικοινωνιακών Εφαρμογών και Τεχνολογίας του Τμήματος Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και της Ταινιοθήκης της Ελλάδος στο πλαίσιο του 6<sup>ου</sup> Φεστιβάλ Πρωτοποριακού Κινηματογράφου, Αθήνα 16/10/2009, Κείμενα: Άντζελα Ντάλε Βάτσε [Μετάφραση: Ιουλία Μέρμηγκα], Μυρτώ Ρήγου, Μαρία Κομνηνού, Βασίλης Βαμβακάς, Παναγής Παναγιωτόπουλος, Ιουλία Μέρμηγκα, Πέπη Ρηγοπούλου,

Αφροδίτη Λίτη, Θωμάς Τσακαλάκης, Ιωάννα Αθανασάτου και Ορσαλία-Ελένη Κασσαβέτη, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2014, 190 σελ.).

## II. ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

### α. Βιβλία Ελλήνων συγγραφέων

**ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ και ΑΡΣΕΝΗΣ ΣΠΥΡΟΣ:** *Μελίνα. Μία σταρ στην Αμερική* (Πρόλογος: Κώστας Γαβράς, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2014, 280 σελ.).

**ΔΕΛΑΠΟΡΤΑΣ ΜΑΚΗΣ:** *Ξέρω κάποια αστέρια...* (Αγκυρα,, Αθήνα 2014, 464 σελ.).

**ΜΑΝΘΟΥΛΗΣ ΡΟΒΗΡΟΣ:** *Ο κόσμος κατ' εμέ. Ο βίος και τα πάθη μου* (Εκδόσεις Γαβριηλίδης, Αθήνα 2014, 616 σελ.).

**ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΛΕΥΤΕΡΗΣ:** *Οι τέσσερις εποχές του Νίκου Κούνδουρου* (Πρόλογος: Λάκης Παπαστάθης, Επίμετρο: Δημήτρης Φύσσας, Εκδόσεις Γαβριηλίδης, Αθήνα 2014, 128 σελ.).

**ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ ΙΑΣΩΝ/TRIANTAFYLLIDES JASON:** *Γιώργος Τζαβέλλας. Ο διεθνής του σινεμά/George Tzavellas. International filmmaker* (English translation/Μετάφραση στα αγγλικά: Νίκος Falagas/Νίκος Φάλλαγγας, Επιμέλεια κειμένων: Σόνια Μαγγίνα, Andy's Publishers / Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και του Ιδρύματος Μιχάλης Κακογιάννης, Αθήνα 2014, 170 σελ.).

**Η Αλίκη Βουγιουκλάκη μιλάει στον Ιάσωνα Τριανταφυλλίδη** (Ελληνικό σινεμά σε πρώτο πρόσωπο, Επιμέλεια κειμένων: Σόνια Μαγγίνα, Andy's Publishers, Αθήνα 2014, 192 σελ.).

**Η Ελένη Ζαφειρίου μιλάει στον Ιάσωνα Τριανταφυλλίδη** (Ελληνικό σινεμά σε πρώτο πρόσωπο, Επιμέλεια κειμένων: Σόνια Μαγγίνα, Andy's Publishers, Αθήνα 2014, 116 σελ.).

**Η Μπέατα Ασημακοπούλου μιλάει για τον Ορέστη Λάσκο στον Ιάσωνα Τριανταφυλλίδη** (Ελληνικό σινεμά σε πρώτο πρόσωπο, Επιμέλεια κειμένων: Σόνια Μαγγίνα, Andy's Publishers, Αθήνα 2014, 116 σελ.).

**Η Ντένη Βαχλιώτη μιλάει για την Μελίνα και το «Ποτέ την Κυριακή» στον Ιάσωνα Τριανταφυλλίδη** (Ελληνικό σινεμά σε πρώτο πρόσωπο, Επιμέλεια κειμένων: Σόνια Μαγγίνα, Andy's Publishers, Αθήνα 2014, 102 σελ.).

**Η Ρένα Βλαχοπούλου μιλάει στον Ιάσωνα Τριανταφυλλίδη** (Ελληνικό σινεμά σε πρώτο πρόσωπο, Επιμέλεια κειμένων: Σόνια Μαγγίνα, Andy's Publishers, Αθήνα 2014, 100 σελ.).

**Μελίνα** (Επιμέλεια έκδοσης: Μανουέλλα Παυλίδου, Κείμενο: Φώτης Απέργης, Ίδρυμα Μελίνα Μερκούρη και Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2014, 352 σελ.).

Ποησιέλιδο λεύκωμα για τη Μελίνα Μερκούρη, είκοσι χρόνια μετά το θάνατό της.

**Ο Γιάννης Δαλιανίδης μιλάει στον Ιάσονα Τριανταφυλλίδη** (Ελληνικό σινεμά σε πρώτο πρόσωπο, Επιμέλεια κειμένων: Σόνια Μαγγίνα, Andy's Publishers, Αθήνα 2014, 170 σελ.).

**Ο Δημήτρης Χορν μιλάει στον Ιάσονα Τριανταφυλλίδη** (Ελληνικό σινεμά σε πρώτο πρόσωπο, Επιμέλεια κειμένων: Σόνια Μαγγίνα, Andy's Publishers, Αθήνα 2014, 112 σελ.).

**Ο Κώστας Βουτσάς μιλάει στον Ιάσονα Τριανταφυλλίδη** (Ελληνικό σινεμά σε πρώτο πρόσωπο, Επιμέλεια κειμένων: Σόνια Μαγγίνα, Andy's Publishers, Αθήνα 2014, 118 σελ.).

**Ο Μιχάλης Κακογιάννης μιλάει στον Ιάσονα Τριανταφυλλίδη** (Ελληνικό σινεμά σε πρώτο πρόσωπο, Επιμέλεια κειμένων: Σόνια Μαγγίνα, Andy's Publishers, Αθήνα 2014, 116 σελ.).

**Ο Νίκος Κούρκουλος μιλάει στον Ιάσονα Τριανταφυλλίδη** (Ελληνικό σινεμά σε πρώτο πρόσωπο, Επιμέλεια κειμένων: Σόνια Μαγγίνα, Andy's Publishers, Αθήνα 2014, 106 σελ.).

### β. Βιβλία κινηματογραφικών εκδηλώσεων

**ΚΕΡΚΙΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ/KERKINOS DIMITRIS** (Επιμέλεια/Editor): *Πίτερ Ουιντόνικ/Peter Wintonick* (ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ/ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ, Αφιέρωμα στον Πίτερ Ουιντόνικ, Κείμενα: Δημήτρης Κερκινός, Πίτερ Ουιντόνικ, Μαρκ Γκλάσμαν, Μαρκ Άκμπαρ, Μίρα Μπαρτ-Ουιντόνικ, Γιουνγκ Τσανγκ, Χέδερ Κρόουλι, Κάρεν Γέεν, Κάθριν Σπέλλερ, Τρόι Μπέλφορντ και Μπέρναρντ Ντίτσεκ, Μεταφράσεις: Ζωή-Μυρτώ Ρηγοπούλου, 16<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης-Εικόνες του 21<sup>ου</sup> αιώνα/Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, Αθήνα 2014, 88 σελ.).

## III. ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ

**2015. Θα σε κάνω βασίλισσα** (Κείμενα – Επιμέλεια: Βασίλης Σπηλιόπουλος, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2014, 112 σελ.).

**Ημερολόγιο 2015. Εβδομαδιαίο πλάνο. «της Κακομοίρας»** (Επιμέλεια – Δημιουργικό: Γιώργος Σιούρτης, Φωτογραφικό αρχείο: Klaketa και Χρήστος Σταθακόπουλος, Klaketa/Εκδόσεις Σιούρτης, Αθήνα 2014, 196 σελ.).

**Ημερολόγιο 2015. Προσεχώς καλύτερα!** (Σχεδιασμός - Επιμέλεια: Γιώργος Σιούρτης, Φωτογραφικό αρχείο: Klaketa και Χρήστος Σταθακόπουλος, Klaketa/Εκδόσεις Σιούρτης, Αθήνα 2014, 28 σελ.).

**Ημερολόγιο 2015. Προσεχώς καλύτερα!** (Επιμέλεια: Γιώργος Σιούρτης, Klaketa/Εκδόσεις Σιούρτης, Αθήνα 2014, 28 σελ.).

**Συλλεκτικό ημερολόγιο 2015. Αφίσεις από τον παλιό**

**ελληνικό κινηματογράφο** (Σχεδιασμός -Επιμέλεια: Γιώργος Σιούρτης, Klaketa/Εκδόσεις Σιούρτης, Αθήνα 2014, 28 σελ.).

## IV. ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

**11<sup>th</sup> Naoussa International Film Festival. /11<sup>ο</sup> Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Νάουσας**

**13<sup>ο</sup> Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Κινουμένων Σχεδίων Υπαίθρου-Όψεις του Κόσμου. Πρασιείο Αυδήμου-Πισσούρι Κύπρου/13<sup>th</sup> International Countryside Animafest Cyprus-Views of the World. Prastio Avdimou-Pissouri**

**14<sup>η</sup> Ευρωπαϊκή Συνάντηση Νεανικής Οπτικοακουστικής Δημιουργίας Camera Zizanio. Πύργος/14<sup>th</sup> European Meeting of Young People's Audiovisual Creation Camera Zizanio. Pyrgos**

**15<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Γαλλόφωνου Κινηματογράφου. Αθήνα-Θεσσαλονίκη/15<sup>e</sup> Festival du Film Francophone. Athènes-Thessalonique**

**16<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης-Εικόνες του 21<sup>ου</sup> αιώνα/16<sup>th</sup> Thessaloniki Documentary Festival-Images of the 21<sup>st</sup> Century**

**17<sup>ο</sup> Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους. Πύργος/17<sup>th</sup> Olympia International Film Festival for Children and Young People. Pyrgos**

**2<sup>ο</sup> Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Σύρου/Syros International Film Festival**

**2<sup>ο</sup> Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Ντοκιμαντέρ Aegean Docs**

**22<sup>ο</sup> Μεσογειακό Φεστιβάλ Νέων Κινηματογραφιστών. Λάρισα/22<sup>nd</sup> Mediterranean Festival of New Film-makers. Larissa**

**27<sup>ο</sup> Πανόραμα Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου. Αθήνα / Panorama of European Cinema. Athens**

**3<sup>η</sup> Εβδομάδα Αφρικανικού Κινηματογράφου. Αθήνα/3<sup>rd</sup> African Film Week. Athens**

**37<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Ελληνικών Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας. 20<sup>ο</sup> Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας/37<sup>th</sup> National Short Film Festival in Drama. 20<sup>th</sup> International Short Film Festival in Drama**

**4<sup>ο</sup> Be There! Corfu Animation Festival**

**4<sup>th</sup> International Film Festival of Patmos-IFFP/4<sup>ο</sup> Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Πάτμου**

**4<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Σύγχρονου Ρώσικου Κινηματογράφου. Αθήνα**

**5 κομμουνιστές δημιουργοί του κινηματογράφου. Νίκος Αντωνάκος, Γρηγόρης Δανάης, Μικές Καραπιέρης, Λά-**

μπρος Λιαρόπουλος, Στέλιος Τατασόπουλος. Αθήνα

5<sup>ο</sup> Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Κορινθίας Πελοποννήσου «Γέφυρες»/5<sup>th</sup> Peloponnesian Corinthian International Film Festival «Bridges»

55<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης/55<sup>th</sup> Thessaloniki International Film Festival

55<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Οι ταινίες από το Α ως το Ω/55<sup>th</sup> Thessaloniki International Film Festival. The Films from A to Z

6<sup>ο</sup> Διεθνές Κινηματογραφικό Φεστιβάλ Λάρισας-Artfools/ 6<sup>th</sup> International Cinematography Festival of Larissa-Artfools

6<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Κυπρίων Σκηνοθετών «Κάτω από τ' αστέρια». Λευκωσία-Δερύνεια/6<sup>th</sup> Cyprus Directors Festival «Under the Stars». Nicosia-Deryneia

7.0 Animasyros. Διεθνές Φεστιβάλ+Φόρουμ Κινημμένων Σχεδίων. Ερμούπολη-Σύρος/International Animation Festival+Forum. Hermoupolis-Syros

8<sup>ο</sup> Outview Film Festival. Ημέρες Queer Κινηματογράφου. Αθήνα

8<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Ελληνικού Ντοκιμαντέρ-Docfest. Χαλκίδα

8<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Πρωτοποριακού Κινηματογράφου της Αθήνας/8<sup>th</sup> Athens Avant-Garde Film Festival

9<sup>ο</sup> Διεθνές Κινηματογραφικό Φεστιβάλ Επιστημονικής Φαντασίας & Φανταστικού της Αθήνας. SFF-rated Athens

9<sup>ο</sup> Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Κύπρου «Οι καλύτεροι των πρώτων». Πάφος/9<sup>th</sup> Cyprus International Film Festival «The Best of the First». Pafos

9<sup>ο</sup> Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού/9<sup>th</sup> Lemesos International Documentary Festival.

«Αγών». Διεθνής Συνάντηση Αρχαιοπολιτικής Ταινίας. Βραβευμένες ταινίες και «ΠρωτΑΓΩΝίστριες». Αθήνα

Αναφορά στον Ηλία Καζάν. Αθήνα/Report to Elia Kazan. Athens

Cine Doc. Αθήνα

Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου 2014. Λεμεσός/The International Short Film Festival of Cyprus. Limassol

Εβδομάδα Κινεζικού Κινηματογράφου. Αθήνα/Chinese Film Week

Εικόνες + Όψεις του Εναλλακτικού Κινηματογράφου. Λευκωσία/Images + Views of Alternative Cinema. Nicosia

In-Edit Greece. International Music Documentary Film Festival. Θεσσαλονίκη

Κινηματογραφικές Μέρες-Κύπρος 2014. 12<sup>ο</sup> Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου. Λεμεσός-Λευκωσία/Cyprus Film Days. 12<sup>th</sup> International Film Festival. Lemesos-Nicosia

Νίκος Παπατάκης. Ο αναρχικός ποιητής. Αθήνα/Nico Paratakis. Le poète anarchiste

Πολιτικός Κινηματογράφος. Αθήνα

Τεκμηρίωση. Πανόραμα Ντοκιμαντέρ Καλαμάτας/Kalamata Documentary Panorama

Το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας ταξιδεύει...

Τώρα Γκοντάρ. Αθήνα/Maintenant Godard

## Β. ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

«ΑΛΚΥΟΝΙΣ» - NEWSTAR ART CINEMA (Περιοδική έκδοση κινηματογράφου και πολιτισμού).

...κ.η.π. (Περιοδική έκδοση της Κινηματογραφικής Λέσχης Πεύκης)

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ (Μία εφημερίδα για την αθέατη όψη του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης).

ΠΡΟΣΕΧΩΣ (Περιοδική έκδοση της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιοπούλης).

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ (Περιοδική έκδοση του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης).

ΣΙΝΕΜΑ (Τριμηνιαίο κινηματογραφικό περιοδικό).

ΥΠΟΤΙΤΛΟΙ (Έκδοση του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας).

ΣΙΝΕΠΑΡΜΕΝΟΣ (Επιθεώρηση Κινηματογράφου, Θεάτρου, Πολιτισμού & Ποιότητας Ζωής, Λάρισα).

## Γ. ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ ΜΗ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

55<sup>ο</sup> Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ, Αρχισυντάκτες: Δημοσθένης Φιφιλίνος, Γιώργος Παπαδημητρίου και Θοδωρής Γιαχουσιδής, Κείμενα: Κώστας Καρδερίνης, Στράτος Κερσανίδης, Σωτήρης Μπαμπατζιμόπουλος, Γιώργος Παπαδημητρίου, Κωνσταντίνος Σαμαράς και Γιάννης Σμοϊλής, περιοδικό Φιλήμ νουάρ / Ειδική έκδοση, Θεσσαλονίκη, 11 Νοεμβρίου 2014, 12 σελ.).

«Λουκίνο Βισκόντι: Μια ζωή σαν ταινία», (Κείμενο: Λοράνς Σιφανό, Μετάφραση: Κωνσταντίνα Γεωργούλη, περιοδικό Οδός Πανός, τ. 162, 163 και 164, Αθήνα, Απρίλιος-Ιούνιος 2014, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2014 και Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2014, σσ. 22-46/160 σελ., σσ. 28-49/160, σσ. 84-118/202).

Cinema 2013-2014. «Αθηνόγραμμα». Ετήσια έκδοση (ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ, Συντακτική Ομάδα: Χρήστος Μήτσος, Γιάγκος Αντίοχος και Νίκος Βουλαλάς, περιοδικό Αθηνόγραμμα, Αθήνα, Οκτώβριος 2014, 76 σελ.).



# ROMANAS

ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η ολοκληρωμένη  
ασφαλιστική εξυπηρέτηση!

ΚΑΡΝΕΑΔΟΥ 8 • 163 46 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ  
ΤΗΛ.: 210 99.58.700 • FAX.: 210 99.58.720

E-mail: [info@romanas.gr](mailto:info@romanas.gr)

[www.romanas.gr](http://www.romanas.gr)



ΣΟΦΙΑ  
ΡΩΜΑΝΑ

ΚΑΡΝΕΑΔΟΥ 8, ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ

ΤΗΛ. 210 99 40 368

<http://www.romanas.gr/hair.htm>



ΜΕΖΕΔΟΠΩΛΕΙΟ - ΟΥΖΕΡΙ

# Οασις



Κυριακή μεσημέρι  
και αργίες ανοιχτά

Η αίθουσα διατίθεται  
για κοινωνικές εκδηλώσεις

Μαρίνου Αντύπα 84  
Ηλιοπούλη  
Τηλ.: 210.99.10.980

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ

# Εψιλον

[www.epsilongroup.gr](http://www.epsilongroup.gr)

Η συλλογική προσπάθεια και ο υψηλός βαθμός προετοιμασίας  
οδήγησαν τους υποψηφίους μας να καταγράψουν μοναδικές  
επιτυχίες στις φετινές Πανεληθίνες εξετάσεις.

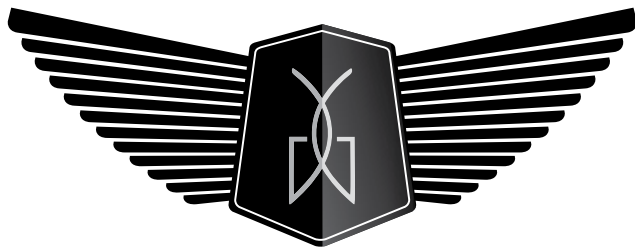
• **76%** των επιτυχόντων μας εισάγονται σε σχολές **Α.Ε.Ι.**

• **63%** των επιτυχόντων μας εισάγονται σε σχολές της **ΑΘΗΝΑΣ**

Παβουβάς Μάνος	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ @ ΜΗΧΑΝ. Η/Υ - ΑΘΗΝΑ
Αραβαντινός Πάννης	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ @ ΜΗΧΑΝ. Η/Υ - ΑΘΗΝΑ
Παπαγιαννόπουλος Βαγγέλης	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ @ ΜΗΧΑΝ. Η/Υ - ΑΘΗΝΑ
Σταραντζής Δημήτρης	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ @ ΜΗΧΑΝ. Η/Υ - ΑΘΗΝΑ
Γεωργόπουλος Παναγιώτης	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ @ ΜΗΧΑΝ. Η/Υ - ΑΘΗΝΑ
Λαμπρινίδης Πέτρος	ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ - ΑΘΗΝΑ
Γεώργιος Αγγελική	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ - ΑΘΗΝΑ
Καραγιάννη Μιχαέλα	ΙΑΤΡΙΚΗΣ - ΗΡΑΚΛΕΙΟ
Δημακάκου Μελιτινή	ΙΑΤΡΙΚΗΣ - ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τακατζόγλου Βασιλική	ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ - ΑΘΗΝΑ
Πατίκα Αγγελική	ΝΟΜΙΚΗΣ - ΑΘΗΝΑ
Τσακαλάκης Κωνσταντίνος	ΝΟΜΙΚΗΣ - ΑΘΗΝΑ
Νούφας Χάρης	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ @ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ - ΑΘΗΝΑ
Καγιά Γεωργία	ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ • Λ. ΕΙΡΗΝΗΣ 36 - Τηλ.: 210 9959.806

ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ • ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 91 • Λ. ΚΥΠΡΟΥ @ ΔΙΓΕΝΗ ΑΚΡΙΤΑ 2  
ΑΧΑΡΝΑΙ • ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 37



GARAGE

(+30) 210 9945603  
ΗΡ. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 3,  
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ  
WWW.GARAGEPLACE.GR

**Βασιλικός**

ΔΙΑΝΟΜΗ  
ΚΑΤ'ΟΙΚΟΝ

Σοφ. Βενιζέλου 96,  
Ηλιούπολη

210 9919944  
vasilikos@gmail.com

fb: vasilikos

**Βιολογικά  
προϊόντα**

η αλλαγή από μέσα σας!

**Πανουσάκης Θ. Α.Ε.**  
Αντύπα 33 | Ηλιούπολη | 210 9761339

**Pan usakis wheel**  
ALL WHEELS AT ONE PLACE

**ΕΛΑΣΤΙΚΑ - ΑΜΟΡΤΙΣΕΡ**

Λειτουργούν όλα τα τμήματα :  
Πνευματικών - Εγχειρίδιων  
Κρουστών - Τηλετηροφώνων  
Ανώτερων Θεωρητικών  
Φωνητικής και Βυζαντινής

**Διεθνές Ωδείο Αθήνας**

Ποσειδώνος 37 - Ηλιούπολη τηλ. - fax : 210 - 9918721  
Εγγύηση για την ποιότητα των σπουδών σας



**ΠΙΤΕΣ από...Σπίτι**

Φρεσκοψημένα προϊόντα ζύμης  
δικής μας παραγωγής  
καθημερινά για εσάς με αγνά υλικά  
και πολύ μεράκι!

Δεχόμαστε παραγγελίες για γιορτές,  
γενέθλια & άλλες  
κοινωνικές σας εκδηλώσεις

Λεωφόρος Σοφοκλή Βενιζέλου 106  
Ηλιούπολη  
Τηλ.: 210 99 37 362

**ΜΕΖΕΔΟΠΩΛΕΙΟ**  
**Η Τσούσκα**



ΠΛΑΤΕΙΑ ΒΕΑΚΗ, ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ 39  
 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ, ΤΗΛ. 210 9922800



**BeERology**  
 Science of Beer

beer + restaurant

Ηρώων Πολυτεχνείου 4Α • 163 42 Ηλιούπολη  
 Τηλ. 211 184 8866 • e-mail: info@beerology.eu

DIESEL CHEVIGNON  
 levi's  
 UNIFORM  
 EDWIN  
 Retro  
 Lee  
 SPORTEL και όλες οι γνωστά μάρκες  
**501**  
**Levi's**

LOLA  
 POLAR  
 MEDICAL  
 Lee Cooper

**ΤΟ Νο 1 ΣΤΟ ΣΠΟΡ ΝΤΥΣΙΜΟ**  
 ΜΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ  
 ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΝΕΤΕ  
 ΣΕ 6 ΑΤΟΚΕΣ ΔΟΣΕΙΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ  
**ΣΤΕΦΟΥ**  
*casual*

ΣΤΕΦΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ "ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ" Μ. ΜΠΟΤΣΑΡΗ 6 ΤΗΛ. 9920833  
 BLUES INTERNATIONAL Μ. ΜΠΟΤΣΑΡΗ 9 ΤΗΛ. 9920852

**ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟ**  
**Ο ΛΑΜΠΡΟΣ**  
 ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ ΛΕΜΟΝΑΤΟ

Τα καταστήματά μας



ΣΤΑ ΚΑΡΒΟΥΝΑ



1. Κατάστημα  
 Διγενή 18, Ηλιούπολη  
 τηλ.: 210 - 97.35.108  
 & 210 - 97.33.196

2. Κατάστημα  
 Θεομητορος 52  
 210-98.34.777 & 210-98.52.777



**δωρεάν διανομή κατ' οίκον**

Σοφοκλή Βενιζέλου 125  
τηλ. 6983050419 - 2109920711

# Κουρδιστήρι

Μουσικό Ψοινομαγειρείο

Ψ Πριάμου & Κωνστανταίου Καραμανλή 5,  
Κάτω Ηλιούπολη, Αθήνα.  
Ψ Τηλ. 6909179963 (Για κρατήσεις, φάρδες, αφιέρωση)

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ  
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ  
ΛΕΣΧΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ  
τηλ.: 210 99 411 99  
κιν.: 6945 405 825  
e-mail: okleathens@gmail.com  
[oklegr.blogspot.gr](http://oklegr.blogspot.gr)

Η αγάπη με την τέχνη  
είναι αγάπη πρωτοκλή

**ΓΚΑΛΕΡΙ** **A**  
Αθήνα Χόρτι και Τέχνης  
ΜΑΡΙΝΟΥ ΑΝΤΥΛΙΑ 126  
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ ΤΗΛ: 9910960  
9941440

## ΣΤΗΛΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

### Περιμένουμε

τις προτάσεις σας,  
τις απόψεις σας,  
τις συνεργασίες σας.  
**Το επόμενο τεύχος σας έχει ανάγκη!**

Η Κινηματογραφική Λέσχη Ηλιούπολης  
τώρα και στο ραδιόφωνο. Ακούτε την  
εκπομπή μας «Κινηματογράφος για πάντα» στο διαδικτυακό  
ραδιοφωνικό σταθμό Ilioupolis OnAir, στη διεύθυνση: [www.ilioupolisonline.gr](http://www.ilioupolisonline.gr)

## Μην ξεχνάτε

Όλο το καλοκαίρι κάθε μέρα προβολές ταινιών  
στο **ΘΕΡΙΝΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ**  
**ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ «ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ»**

*Αλληγή προγράμματος:*  
**ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΡΙΤΗ** (προβολή ταινίας για παιδιά)  
**ΤΕΤΑΡΤΗ** (προβολή της Κινηματογραφικής Λέσχης Ηλιούπολης)  
**ΠΕΜΠΤΗ** και **ΣΑΒΒΑΤΟ**

Ώρες προβολών: 9:00 μ.μ. και 11:00 μ.μ.  
Ιστοσελίδα: [www.klh.gr](http://www.klh.gr) / E-mail: [info@klh.gr](mailto:info@klh.gr)

**Τώρα και στο  
facebook**